

Sliby vládní koalice

Speciální výstup Demagog.cz sledující plnění slibů Sobotkovy vlády (2014—2017)

S končícím volebním obdobím zpracoval Demagog.cz unikátní analýzu, nakolik koalice ČSSD, hnutí ANO a KDU-ČSL splnila závazky, které si na začátku volebního období sama vytyčila. Pečlivě jsme prostudovali programové prohlášení vlády a koaliční smlouvu a identifikovali jsme přesně 156 měřitelných slibů, a to napříč rezorty. Můžete si tak přečíst, jak si vláda vedla v plnění slibů na poli bezpečnosti, zahraniční politiky, zdravotnictví, školství, práva a státní správy, hospodářství a ekonomiky, zemědělství i životního prostředí.

U každého jsme na základě dohledávání primárních zdrojů informací zkoumali, zda se jej koalici podařilo naplnit. Pro potřeby tohoto výstupu pracujeme s třemi hodnotícími kategoriemi – jde o sliby splněné, částečně splněné a nesplněné (více v metodice). Cílem hodnocení není říct, zda vláda byla dobrá, nebo špatná. To si rozhodne každý volič 20. a 21. října u volební urny. Naším cílem bylo nabídnout veřejnosti tvrdá data a poctivou analýzu namísto impulsivních a zkratkovitých hodnocení, která s sebou nese rozbíhající se předvolební kampaň. Z výsledků vyplývá, že vláda splnila 51 % verifikovatelných slibů a naopak nesplnila 38 % z toho, co si vytyčila v koaliční smlouvě.

Analýzu jsme zpracovali k 20. srpnu 2017, po proběhnutí poslední schůzi Poslanecké sněmovny ji budeme s ohledem na legislativní posuny u jednotlivých předloh ještě aktualizovat.

**Koalice
2014—2017**

Statistiky

79
Splněný slib

60
Nesplněný slib

17
Částečně splněný slib

Obsah:

8 Inspirace a metodika analýzy

Hospodářství, rozpočet a daně

Splněné sliby

- 9 Maastrichtská kritéria
- 12 Online sázení podle EU
- 13 Peníze pro SFDI
- 14 Regulační úřad na železnici
- 15 Státní energetická koncepce
- 16 Žádné změny v daních 2014
- 17 Vyšší zdanění hazardu
- 18 Snížení DPH na vybrané komodity
- 19 Slevy na dani na 2. a další dítě
- 20 Pracující důchodci
- 21 Stabilita daňového systému
- 22 Prokazování původu majetku
- 23 Aktualizace koncepcí
- 24 Novela rozpočtových pravidel
- 25 Cash pooling
- 26 Data ze státní pokladny
- 27 Zákony na rychlejší stavby
- 28 Více peněz na opravu silnic
- 29 Paušály pro OSVČ
- 30 EET

Částečně splněné sliby

- 31 Nižší limit pro hotovostní platby
- 23 Investiční pobídky
- 33 Kontrola výdajů
- 34 Stavební zákon

Nesplněné sliby

- 35 Evidence nemovitého i movitého majetku
- 36 Výnos daně z minerálních olejů
- 37 Výdaje na dopravní infrastrukturu
- 38 Dokončení úseků TEN-T
- 39 Tendr na mýto
- 40 Zrušení superhrubé mzdy
- 42 Podpora sociálně potřebných zaměstnanců
- 43 Zkrácení daňových výhod pro některé OSVČ
- 44 Institut státní expertizy
- 45 Expertíza u dopravních staveb
- 46 Méně obětí nehod
- 47 Jednotné inkasní místo
- 48 Náklady na změny nese stát
- 49 Daňové ráje

Zemědělství, venkov a životní prostředí

Splněné sliby

- 50 Zachování zelené nafty
- 51 Chov zvířat jako podmínka
- 52 Ne privatizaci lesů
- 53 Závislost na fosilních palivech
- 54 Strategie na změnu klimatu
- 55 Prevence před povodněmi
- 56 Těžba zlata a břidlicového plynu
- 57 Programy pro ohrožené regiony
- 58 Zacházení s odpady
- 59 Pokračování kotlíkových dotací
- 60 Regulace vodného a stočného
- 61 Čističky vod
- 62 Síť vodovodů

Částečně splněné sliby

- 63 Soběstačnost
- 64 Nezcizitelnost lesů
- 65 Klimatické změny
- 66 Program protierozních opatření

Nesplněné sliby

- 67 Pokuty za etikety podle obratu
- 68 Energetická efektivnost elektrospotřebičů
- 69 Ochranná pásma na vodu
- 70 Pobídky/poplatky na třídění odpadu
- 71 Zákon o odpadech
- 72 Prostředky na životní prostředí z EU
- 73 Ekologická výchova
- 74 Stejná míra občanských práv (životní prostředí)

Sociální věci a zdravotnictví

Splněné sliby

- 75 Valorizace penzí
- 76 Zrušení II. pilíře
- 78 Výplata dávek
- 80 Výdaje na sociální služby
- 81 Minimální mzda
- 82 Personálie Úřadu práce
- 83 Porodné na druhé dítě
- 84 Stavba sociálních bytů
- 85 Stropy pro odvody
- 86 Poplatky ve zdravotnictví
- 87 Převod lékařských praxí
- 88 Ne euthanasii

Částečně splněné sliby

- 89 Lázeňská péče
- 90 Dozor ve zdravotnictví

Nesplněné sliby

- 91 Reforma důchodového systému
- 93 Hlášení volných míst
- 94 Zákon o sociálním bydlení
- 95 Ohrožení na trhu práce
- 96 Obchod s chudobou
- 97 Zálohové výživné
- 98 Automatická valorizace plateb za státní pojištění
- 100 Neziskové nemocnice
- 101 Ochrana zdravotníků ve službě
- 102 Výhrada svědomí pro zdravotníky
- 103 Elektronický přístup pacientů k účtům

Vzdělání, kultura a sport

Splněné sliby

- 104 Školky a jesle
- 105 Firemní školky
- 106 Povinný rok školky
- 107 Ne školnému
- 108 Školní stravování
- 109 Odpovědnost za výsledky ve výzkumu
- 110 Podpora aplikovaného výzkumu
- 111 Oprava památek z fondů
- 112 Výdaje na kulturu: 1% rozpočtu
- 113 Mediální vlastnictví
- 114 Novela autorského zákona
- 115 Zákon o podpoře sportu
- 116 Podpora sportovních akcí
- 117 Platy a vybavení ve školství

Částečně splněné sliby

- 118 Mobilita výzkumných pracovníků
- 119 Dostupnost kulturních institucí
- 120 Sport a zdravý styl

Nesplněné sliby

- 121 Národní rada pro vzdělávání
- 122 Kariérní řád
- 124 Financování základního výzkumu
- 125 Kultura jako veřejná služba
- 126 Vazba turistika-údržba památek
- 127 Zákon o památkách
- 128 Klasifikace vhodnosti pořadů
- 129 Fondy prevence
- 131 Druhá kariéra sportovců
- 132 Transparentní financování sportu

Právní stát a veřejná správa

Splněné sliby

- 133 Právo na právní pomoc
- 134 Elektronická sbírka zákonů

- 135 Náklady na exekuce
- 136 Limit u peněžních závazků
- 137 Majetková přiznání politiků
- 138 Transparentní vlastnictví
- 139 Registr smluv
- 140 Financování politických stran
- 141 Elektronické fakturace
- 142 Digitální gramotnost

Částečně splněné sliby

- 143 Náramky pro vězně
- 144 Procesní modelování ageng

Nesplněné sliby

- 145 Obecné referendum
- 146 Zpřesnění ústavy kvůli přímé volbě
- 147 Justiční samospráva
- 148 Zákon o státním zastupitelství
- 149 Probační a mediační služba
- 151 Odpovědnost právnických osob
- 152 Změny v exekucích
- 153 Revize civilního řízení
- 154 Rozšíření pravomocí NKÚ
- 156 Standardy pro nominace
- 157 Whistlebloweri
- 158 Konec anonymity příjemců dotací
- 159 Ombudsman/diskriminace

Vnitřní bezpečnost a obranyschopnost země

Splněné sliby

- 160 Nábor policistů
- 161 Fond zábrany škod
- 162 Přesčasý policistů
- 163 Dobrovolní hasiči
- 164 Rozpočet a personálie armády
- 165 Vzdušný prostor ČR
- 166 Obranné koncepce
- 167 Zákon o zahraniční službě
- 168 Zahraniční mise
- 169 Ekonomická diplomacie

Částečně splněné sliby

- 170 Kontrola zpravodajských služeb
- 171 Platy bezpečnostních sborů

Nesplněné sliby

- 172 Obecní a městská policie
- 173 Soukromé bezpečnostní služby
- 174 Nová tvorba rozpočtu MO
- 175 Fiskální pakt

Inspirace a metodika analýzy

Inspirace:

Inspirace pro tento výstup vychází z projektu Politifact, který sleduje, nakolik své předvolební sliby plní američtí prezidenti (Barack Obama, Donald Trump).

Metodika analýzy:

1. Jaké sliby ověřujeme?

Všechny fakticky ověřovatelné sliby vlády z programového prohlášení vlády a koaliční smlouvy. Obecně jde o závazek, který lze na základě objektivních zdrojů informací hodnotit. Nejde naopak o vágní nebo nejasné deklarace.

Příklad hodnotitelného slibu: „Zrušíme důchodový pilíř.“ Na příslušných zdrojích (platné zákony) lze doložit, zda vláda tento krok udělala, či ne.

Příklad nehodnotitelného slibu: „Vláda bude usilovat o zkvalitnění legislativy.“ Jde o vágní prohlášení, které nelze nijak doložit. Lze si pokládat otázku, co zde zkvalitnění znamená (méně zákonů? kratší zákony?). Nelze objektivně měřit.

2. Poznámky k metodice:

Součástí odůvodnění u každého hodnoceného slibu jsou pochopitelně odkazy na primární zdroje informací, z nichž čerpáme. Každé faktické tvrzení obsažené v našich odůvodněních je podepřeno příslušným zdrojem informací.

3. Hodnotící kategorie jednotlivých slibů (příklady jsou ilustrativní):

1. Splněný slib

Závazek vlády, který je zcela splněn v rozsahu a formě, který vymezila v programovém prohlášení a koaliční smlouvě.

Příklad:

Vláda: *Zrušíme 2. důchodový pilíř.*

Realita: *Vláda zrušila 2. důchodový pilíř.*

2. Nesplněný slib

Vládní koalice v rozporu se svým závazkem neučinila příslušné kroky, nebo naopak činila něco, čemuž se zavázala předcházet.

Příklad:

Vláda: *Přijmeme zákon o obecném referendu.*

Realita: *Vláda zákon o obecném referendu nepřijala a již (z logiky legislativního procesu) ani nepřijme.*

3. Částečně splněný slib

Vláda podnikla v dané oblasti některé kroky směřující k naplnění slibu, změny však nejsou provedeny v takové šíři, ke které se vláda zavázala.

Příklad:

Vláda: *Zavedeme volné dny pro vstup do památek.*

Realita: *Nebyly zavedeny plošně ve všech památkách.*

Hospodářství, rozpočet a daně

Splněné sliby

MAASTRICHTSKÁ KRITÉRIA

V rámci svého funkčního období vláda zajistí dodržování maastrichtských fiskálních kritérií, zejména udržení schodku veřejných financí pod 3 % hrubého domácího produktu.

Maastrichtská kritéria jsou (zjednodušeně) souborem podmínek, které je třeba dodržovat pro vstup do jednotné evropské měny. Těchto kritérií je několik – kritérium cenové stability, stav veřejných financí, stabilita národní měny vůči euru a dlouhodobý stav úrokových sazeb.

Sobotkova vláda se ujala úřadu 29. ledna 2014, podstatné je tedy období od roku 2014 do letošního roku.

Na základě údajů z posledního dostupného Vyhodnocení plnění maastrichtských kritérií plní Česká republika **kritérium cenové stability** od roku 2013 a dle posledního dostupného výhledu by tomu tak mělo být až do roku 2019.

Taktéž Convergence Report z roku 2016 vypracovaný Evropskou komisí uvádí, že na jaře loňského roku i v letech 2013–2015 plnila ČR kritérium cenové stability. Mimo odhady nejsou údaje za rok 2017 zatím k dispozici.

Druhým kritériem je **stav veřejných financí**. Obě dvě složky tohoto kritéria Česká republika během vlády Bohuslava Sobotky také plní, jak dokládají údaje z materiálu Ministerstva financí ČR – Státní rozpočet 2017 v kostce.

Vývoj dluhu vládního sektoru, salda vládního sektoru a strukturálního salda

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017P
Saldo vládního sektoru (% HDP)	-4,4	-2,7	-3,9	-1,2	-1,9	-0,6	0,6	0,4
Saldo vládního sektoru (mld. Kč)	-175	-110	-160	-51	-83	-29	28	20
Strukturální saldo (% HDP)	-3,8	-2,4	-1,1	0,2	-1,1	-0,6	0,5	0,1
Dluh vládního sektoru (% HDP)	38,2	39,8	44,5	44,9	42,2	40,3	37,2	36,0
Dluh vládního sektoru (mld. Kč)	1509	1606	1805	1840	1819	1836	1755	1760
Změna dluhové kvóty (p. b.)	4,1	1,7	4,6	0,4	-2,7	-1,9	-3,1	-1,2

Source: Ministerstvo financí ČR - Státní rozpočet 2017 v kostce Created with Datawrapper

Vláda ve svém závazku zdůrazňuje udržení schodku veřejných financí pod 3 % HDP, což také splnila. Za rok 2016 bylo saldo vládního sektoru dokonce přebytkové. To bylo zapříčiněno řadou různých vlivů.

Třetí konvergenční kritérium se týká účasti v Exchange Rate Mechanism II a **stabilitě národní měny vůči euru**. Stanovení plnění tohoto kritéria je obtížnější, neboť:

„Formální plnění kurzového kritéria není až do vstupu ČR do mechanismu směnných kurzů možné, hodnocení jeho plnění lze tedy provádět pouze v analytické rovině.“

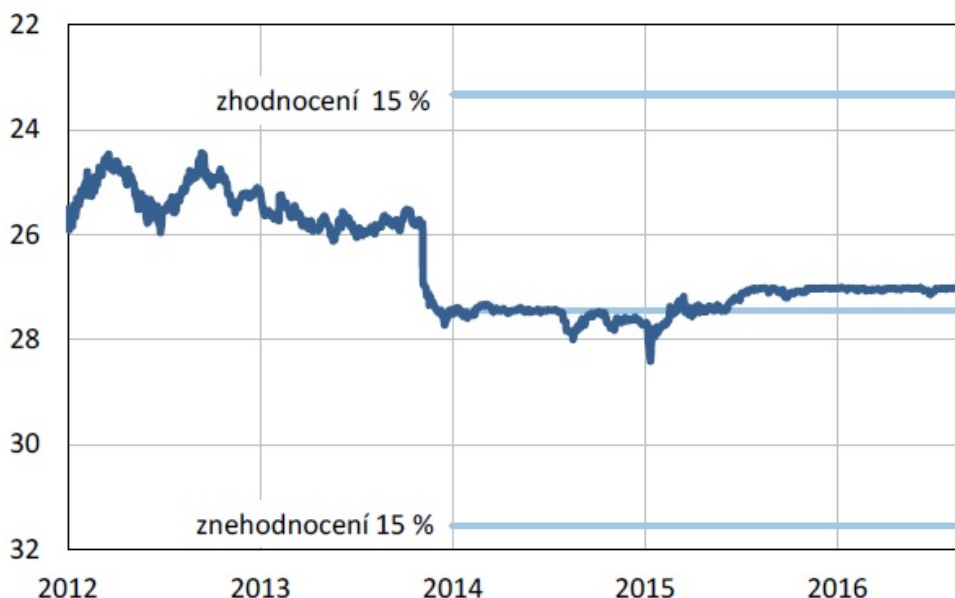
(citováno z Vyhodnocení plnění maastrichtských kritérií)

V analytické rovině by dle MFČR i toto kritérium Česká republika plnila. Za tímto účelem byla

stanovena „hypotetická centrální parita, jako průměrná hodnota kurzu CZK/EUR za první čtvrtletí roku 2014. Toto stanovení by umožňovalo (opět hypoteticky) vstoupit do ERM II ve druhém čtvrtletí 2014 a přijmout euro k 1. lednu 2017.“

Na základě dat zachycených v grafu níže je patrné, že by se kurz koruny vůči euru nevychýlil o $\pm 15\%$ od centrální parity a ani by nedošlo k její změně, což je předpokladem pro úspěšné plnění tohoto kritéria.

CZK/EUR

(MFČR, 2017, *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou 2016*)

Posledním kritériem je **dlouhodobý stav úrokových sazeb**. Stav se sleduje podobně jako první kritérium, cenová hladina, nicméně zde nesmí úrokové sazby sledované země převýšit průměrnou sazbu ze tří zemí EU s nejlepšími dosaženými výsledky v oblasti cenové stability o více než dva procentní body.

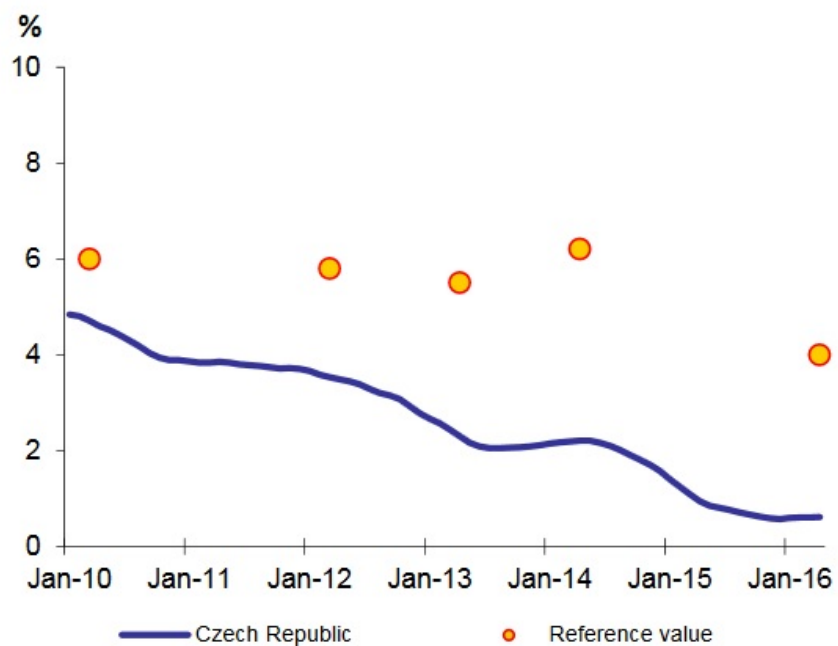
Toto poslední kritérium Česká republika rovněž plní. Od listopadu 2014 až po květen 2017 měla ČR dlouhodobé úrokové sazby pod úrovní 1 % vyjma měsíce června 2015, kdy byla sazba na úrovni 1,01 %. Mezi členskými státy EU se jedná o nízké hodnoty. Plnění kritéria dlouhodobých úrokových sazeb dokládá také tabulka a graf níže:

Dlouhodobé úrokové sazby

v %, průměr 12 měsíců

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Průměr 3 zemí EU s nejnižší inflací	4,4	1,8	1,8	1,9	4,1	2,3	1,8
Hodnota kritéria	6,4	3,8	3,8	3,9	6,1	4,3	3,8
Česká republika	2,1	1,6	0,6	0,7	1,2	1,5	1,8

Source: Ministerstvo financí ČR - *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou 2016* Created with Datawrapper

(European Commission, 2017, Convergence report 2016)

Modrá křivka znázorňuje vývoj dlouhodobé úrokové míry ČR v letech a oranžové body zachycují průměrné hodnoty sazeb ze 3 členských zemí s nejlepšími dosaženými výsledky v oblasti cenové stability.

ONLINE SÁZENÍ PODLE EU

Vláda bude harmonizovat legislativu v oblasti on-line sázení a loterií s požadavky Evropské komise a zajistí dodatečné daňové příjmy zdaněním loterií a her na internetu, at' už jsou provozovány českými nebo zahraničními subjekty.

Česká vláda začala připravovat novelu zákona o hazardních hrách v roce 2014. Sněmovně byl však tisk předložen až v srpnu 2015.

Už v říjnu 2013, tedy pár měsíců před nástupem Sobotkovy vlády, přišla od Evropské komise výzva, ve které Komise žádala vládu, aby předložila informace (zejména výklad zákonů) týkající se hazardních her na internetu. Komise zkoumala, zda v Česku nedochází k porušování pravidel volného obchodu a služeb. Podobné žádosti obdržely také vlády Belgie, Litvy, Kypru, Polska a Rumunska.

V průběhu projednávání zákona se do věci opět vložila Evropská komise, která zkoumala detaily zákona. Vláda dostala 4. května 2016 vyjádření o ukončení notifikačního procesu a projednávání zákona mohlo pokračovat.

Komise trvala na tom, aby byl zákon o hazardních hrách v souladu mimo jiné s unijním rámcem pro hazardní hry na internetu, který byl přijat v roce 2012.

Evropská komise doporučila, aby projednávaný zákon obsahoval následující body:

- efektivní výběr daní
- ochrana sázejících a jejich okolí
- zajištění opatření k předcházení a potírání sociálně patologických jevů spojených s provozováním hazardních her
- otevření českého trhu hazardních her pro provozovatele se sídlem v členském státě Evropské unie nebo státě, který je smluvní stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru
- úprava provozování hazardních her dálkovým přístupem prostřednictvím internetu
- nový postup povolovacího řízení
- zavedení efektivního kontrolního mechanismu, a náprava souladnosti s právem Evropské unie

Zákon č. 186/2016 Sb. o hazardních hrách vyšel ve sbírce zákonů v červnu 2016 s platností od 1. ledna 2017.

PENÍZE PRO SFDI

Zajistíme stabilizaci zdrojů Státního fondu dopravní infrastruktury (SFDI).

Tento vládní slib najdeme v kapitole „1.2 Moderní doprava“, na straně 9 koaliční smlouvy.

Jak dokládají data z Výročních zpráv SFDI (rok 2016 a rok 2017), objemy prostředků na příjmové straně kolísaly, a to nejenom mezi jednotlivými roky, ale také mezi schválenou výší a skutečností v jednotlivém daném roce. Od roku 2014 (začátek mandátu této vlády) ovšem celkové příjmy rostly, porovnáme-li skutečnou výši příjmů.

Příjmy rozpočtu SFDI v letech

v tis. Kč

Rok	2014	2015	2016	2017
daňové příjmy	16 988 548	17 865 656	18 604 632	18 200 000
nedaňové příjmy	11 307 943	17 331 770	13 881 831	9 200 000
kapitálové příjmy	0	0	0	
přijaté transfery	31 216 341	53 525 880	35 564 650	41 080 318
Celkem	59 512 832	88 723 306	68 051 112	68 480 318

Za období 2014 - 2016 jsou zachyceny skutečné výše příjmů, za rok 2017 schválený rozpočet.

Source: SFDI Created with Datawrapper

Daňové příjmy lze za celé uvedené období, ale zejména mezi lety 2014–2017, považovat za stabilní. U nedaňových příjmů jsou určité rozdíly. Totéž platí u přijatých transferů (dotace ze státního rozpočtu, z operačních programů, na údržbu atd.). Největší odchylka je patrná v roce 2015, dle Výroční zprávy SFDI za rok 2015 se nejvíce čerpalo z Operačního programu Doprava ještě z období 2007–2013, a to díky pravidlu $n+2$.

Vláda může ovlivnit daňové příjmy, nedaňové se špatně identifikují a vládní činnost na ně nemusí mít vliv; kapitálové příjmy byly nulové (vyjma roku 2011). Příjem z transferů vykázal relativně velkou odchylku v roce 2015, nicméně v ostatních letech fungování Sobotkovy vlády se výrazně nelišil. Ovšem tato odchylka vypovídá o nedobré čerpání prostředků z ESIF (dříve Evropské strukturální fondy), což mají na starosti jednotlivé resorty (tedy členové vlády). Avšak toto dočerpání znamenalo nevyčerpané prostředky z roku 2013, tedy z roku Nečasovy a posléze Rusnokovy vlády.

Dokládá to rovněž informace z Výroční zprávy SFDI za rok 2014, kde se uvádí, že *během roku 2014 nemohly být některé dotace z prostředků EU čerpány dříve, než byly schváleny příslušné programové dokumenty. Proto měly některé dotace z programů pro období 2014–2020 nulové čerpání. Zároveň nižší čerpání prostředků OPD z programového období 2007–2013 bylo způsobeno průtahy v zadávacích řízeních, zpožděním příprav apod.*

Shrnuto: i přes výkyv roku 2015 můžeme na vývoj příjmů vzhledem k výše zmíněným argumentům nahlížet jako na stabilizovaný, alespoň během mandátu této vlády. V předchozích letech (2011–2013) jsou naproti tomu patrné poměrně značné negativní rozdíly v čerpaných prostředcích z fondů EU a SR (přijaté transfery).

REGULAČNÍ ÚŘAD NA ŽELEZNICI

Pro zajištění rovných podmínek mezi dopravci na liberalizovaném železničním trhu zřídíme regulační úřad železniční dopravy.

Tento slib lze najít v koaliční smlouvě v kapitole „1.2 Moderní doprava“ na straně 9.

Za účelem regulování železniční dopravy byl skutečně vytvořen Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře. Tento úřad byl zřízen na základě článku 55 směrnice 2012/34/EU (Oddíl 4), a to zákonem č. 320/2016 Sb., o Úřadu pro přístup k dopravní infrastruktuře.

Návrh byl přijat na schůzi Poslanecké sněmovny 13. července 2016 a následně v Senátu 24. srpna 2016, přičemž nabyl účinnosti 1. dubna 2017. V souvislosti se vznikem regulačního úřadu schválili poslanci také novelu drážního zákona.

Zároveň byl novelizován zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky (kompetenční zákon), v němž byl upraven § 2; v rámci této novelizace se doplnil bod „15. Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře“.

Výčet kompetencí tohoto úřadu naleznete také v zákoně č. 266/1994 Sb., o drahách.

STÁTNÍ ENERGETICKÁ KONCEPCE

Budeme usilovat o schválení Státní energetické koncepce napříč politickým spektrem, aby nedocházelo k zásadním změnám koncepce při změně vládní garnitury.

Vláda schválila Aktualizaci státní energetické koncepce v květnu roku 2015. Dokument stanovil směřování energetické koncepce státu na příštích 25 let. Aktualizace nahradila Státní energetickou koncepci z roku 2004.

Lze předpokládat, že minimálně na vládní úrovni našla Koncepce podporu všech stran. Na podzim 2014 proběhlo poslední mezirezortní připomínkové řízení. Nedošlo během něj k žádnému věcnému rozporu a všechny připomínky jednotlivých rezortů byly zapracovány. Podporu dokumentu vyslovili po prosincovém jednání Rady hospodářské a sociální dohody také zástupci zaměstnavatelů i odborových organizací.

Z ostatních parlamentních stran se ke Koncepci veřejně vyjádřili pouze komunisté. Poslankyně Evropského parlamentu Kateřina Konečná publikovala na Parlamentních listech příspěvek, ve kterém ocenila, že vláda Koncepci přijala. V kritičtějších duchu reagoval na přijetí Koncepce ÚV KSČM. „*Je možné ocenit, že vláda konečně tuto aktualizaci provedla. KSČM se však domnívá, že takto důležitý a pro dlouhou dobu platný materiál nemůže být jen věcí koaliční exekutivy, ale pro jeho přesah do dalších volebních období je nutná jasně deklarovaná shoda v rámci zvolené politické reprezentace*“, vyjádřil se k Aktualizaci státní energetické koncepce ústřední výbor strany.

Ještě před schválením Koncepce prošla Sněmovnou novela energetického zákona – tu poslanci přijali v dubnu 2015 162 hlasy.

Novela do zákona zakomponovala nové předpisy platné v EU a sladila dosavadní úpravu s novou podobou českého občanského zákoníku.

ŽÁDNÉ ZMĚNY V DANÍCH 2014

Nebudeme provádět žádné změny v daňových předpisech, které by měnily výši zdanění v roce 2014.

Vláda Bohuslava Sobotky nastoupila 29. ledna 2014, tedy až po ohlášení změn daňových sazeb na rok 2014, které zpravidla přichází v účinnost od 1. ledna daného roku. V roce 2014 se tedy daňové sazby nezměnily.

Během roku 2014 vláda schválila změny v daňových předpisech, vešly ale v účinnost až od roku 2015, například zákon o změnách souvisejících s daněmi z příjmů (zákon č. 267/2014 Sb.).

VYŠŠÍ ZDANĚNÍ HAZARDU **Důležitý slib**

Vyšší zdanění hazardu.

Vláda zavedla přímou daň z hazardních her. Nižší sazba této daně je 23 %, vyšší sazba je 35 %. Sazby se určují podle druhu her, vyšší sazbě podléhají pouze technické hry. Tento zákon o daní z hazardních her nabyl účinnosti 1. ledna 2017.

Reforma zdanění hazardních her probíhala ve více fázích. Novela účinná od 1. ledna 2016 přinesla zvýšení sazeb odvodu, od roku 2017 však došlo ještě k dalšímu navýšení.

Tabulka: Zdanění hazardu v ČR. Zdroj: MFČR

do roku 2015	rok 2016	od roku 2017
20 % (technické hry)	28 % (technické hry)	35 % (technické hry)
20 % (ostatní hry)	23 % (ostatní hry)	23 % (ostatní hry)

Source: BMW Created with Datawrapper

SNÍŽENÍ DPH NA VYBRANÉ KOMODITY

Snížení sazby DPH na léky, knihy, dětské pleny a nenahraditelnou dětskou výživu od roku 2015.

Vláda na svém jednání 2. července 2014 projednala novelu zákona, kterou došlo ke snížení DPH na léky, knihy, dětské pleny a nenahraditelnou výživu z předchozích 15 % na nynější 10% sazbu. Bez problému prošla legislativním procesem, do druhé snížené sazby (příloha č. 3) dnes patří také knihy či výživa pro malé děti.

Vznikla tak druhá snížená sazba daně z přidané hodnoty, kam tyto položky spadají.

SLEVY NA DANI NA 2. A DALŠÍ DÍTĚ

Od roku 2015 postupné zvyšování slevy na dani na druhé a další dítě s cílem podstatně zvýšit slevu na dani na druhé a další dítě do konce volebního období.

K prvnímu nárůstu došlo již v roce 2015, sleva na dani se postupně navyšuje.

Sleva na vyživované dítě	Za rok 2014	Za rok 2015	Za rok 2016	Za rok 2017
Sleva na 1.dítě	13 404 Kč	13 404 Kč	13 404 Kč	13 404 Kč
Sleva na 2.dítě	13 404 Kč	15 804 Kč	17 004 Kč	19 404 Kč
Sleva na další dítě	13 404 Kč	17 004 Kč	20 604 Kč	24 204 Kč

Created with Datawrapper

PRACUJÍCÍ DŮCHODCI

Obnovení slevy na dani pro pracující důchodce.

Od roku 2015 došlo k několika daňovým změnám, mezi něž patří i obnovení slevy na dani pro pracující starobní důchodce i pro důchodce, kteří mají příjmy z pronájmu.

Obnovila se základní sleva na dani ve výši 24 840 Kč, sleva mohla být uplatněna za roky 2013 a 2014. Spolu s touto změnou se znovu zavedl limit 840 tis. Kč, při jehož překročení se zdaňují příjmy důchodců z pracovního poměru, podnikání nebo pronájmu.

Zrušení této slevy provedla v rámci úsporných opatření Nečasova vláda, měla platit pro roky 2013 až 2015. Skupina senátorů podala v roce 2014 stížnost k Ústavnímu soudu, již bylo vyhověno. Důchodcům se tak vrátila sleva na dani za rok 2014. Později pak Sobotkova vláda obnovila slevu na dani pro důchodce i pro rok 2013.

STABILITA DAŇOVÉHO SYSTÉMU

Zajistíme, aby schválené změny platily po celé volební období a aby byla zachována stabilita českého daňového systému.

Jednou z významných novinek této vlády bylo zavedení druhé snížené sazby DPH ve výši 10 %. Platí od roku 2015 a týká se léků (včetně veterinárních), knih, nenahraditelné dětské výživy a potravin pro osoby trpící celiakií a fenylketonurií. Tato sazba je i v roce 2017 platná v desetiprocentní výši.

Přesto se však i po schválení od roku 2015 projednávaly určité změny. Andrej Babiš chtěl snížit DPH na čepované pivo i nealkoholické nápoje v pohostinstvích. Vláda se také dohadovala o přeřazení základních potravin do nejnižší sazby DPH. K ničemu ale nakonec nedošlo a výše sazeb se od prvního schválení také neměnila. Do nižší sazby byly od roku 2017 zařazeny noviny.

Dalším krokem bylo zvýšení sazby daně z hazardu. Původně se počítalo se sazbami 23 % a 28 %. Od roku 2017 ale platí sazby ve výši 23 % a 35 %.

Sleva na dani na vyživované dítě se měnila hned několikrát. Pro rok 2015 se zavedla sleva na dani na druhé a další dítě ve výši 15 804 Kč na druhé a 17 004 Kč na třetí a další. K dalšímu zvýšení došlo pro rok 2016 a nakonec i pro rok 2017. Toto zvýšení však vláda avizovala již od počátku.

Daňový systém za této vlády je skutečně stabilní. V některých případech i přes její ujištění, že provede určité změny, což nedodržela (např. zrušení superhrubé mzdy, solidární přírážky a zavedení druhé sazby DPFO).

PROKAZOVÁNÍ PŮVODU MAJETKU **Důležitý slib**

Vláda podnikne nezbytné kroky v oblasti prokazování původu nabytého majetku a v této souvislosti přijme přiměřená opatření v daňových a trestně právních předpisech.

Slib vlády Bohuslava Sobotky o podniknutí kroků v oblasti prokazování původu majetku je hodnocen jako splněný, protože vláda prosadila novelu zákona, který v českém právním řádu zakotvil prokazování původu majetku a v souvislosti s tím změnil i některé další předpisy v trestně právní oblasti.

Vláda Bohuslava Sobotky se zavázala přijmout opatření v oblasti prokázání původu majetku, společně s dalšími opatřeními a úpravou trestně právních předpisů, po svém vzniku v programovém prohlášení.

Vláda předložila 2. 6. 2015 návrh novely zákona o změně zákonů v souvislosti s prokazováním původu majetku Poslanecké sněmovně. O rok později byl návrh zákona Sněmovnou schválen a postoupen Senátu, který ho vrátil s pozměňovacími návrhy zpět do Poslanecké sněmovny. Senátoři snížili výši rozdílu mezi příjmy a nárůstem jmění pro výzvu správce daně poplatníkovi o nutnosti prokázání vzniku a původu majetku ze 7 mil. na 5 mil. Kč. Poslanecká sněmovna přijala pozměňovací návrh Senátu a novela vyšla ve Sbírce zákonů 3. 10. 2016 po podpisu prezidentem republiky s platností od 1. 12. 2016.

Jak již bylo napsáno, podle novely zákona má správce daně pravomoc vyžadovat prokázání vzniku a původu majetku u poplatníků, u kterých má důvodné podezření, že příjmy neodpovídají nabytému majetku (rozdíl mezi jměním a příjmy je alespoň 5 mil. Kč). Pokud poplatník ve stanovené lhůtě původ majetku neprokáže, správce daně doměří ušlou daň a zároveň poplatník musí zaplatit 50 % (nebo 100 % – to pouze v případě, že poplatník sám ztěžoval stanovení výše daně) z částky doměřené daně jako penále.

Zároveň se rozšiřuje dosavadní trest za podání nepravdivého majetkového přiznání z možnosti trestu odnětí svobody až na jeden rok nebo zákazu činnosti na možnost uložení trestu odnětí svobody od šesti měsíců do tří let, zákaz činnosti nebo peněžité trest.

Výrok je tedy hodnocen jako pravdivý, neboť vláda nejen prosadila zákon, který se věnuje prokazování původu majetku jako daňové problematice, ale navázala na něj i dalšími trestněprávními předpisy.

AKTUALIZACE KONCEPCÍ

Vláda zajistí aktualizaci Státní energetické koncepce a Státní surovinové politiky.

Aktualizaci státní energetické koncepce schválila vláda ČR na svém zasedání 18. 5. 2015 usnesením č. 362. Server ekolist.cz k tématu uvádí, že *schválením byl završen proces aktualizace, který trval téměř pět let*. Koncepce je významným strategickým dokumentem, protože vymezuje směr, kterým se bude v následujících dekádách ubírat česká energetika.

Do doby přijetí aktualizace se energetická politika ČR řídila Státní energetickou koncepcí z roku 2004. Jak uvedl pro zpravodajský server iHned.cz tehdejší ministr průmyslu a obchodu Jan Mládek, *koncepce z roku 2004 byla překonaná a neodrážela události, které se v energetickém sektoru v následujících letech odehrály*.

Dokument Státní surovinová politika ČR v oblasti nerostných surovin a jejich zdrojů schválila vláda ČR na svém zasedání dne 14. 6. 2017 usnesením č. 441.

Ještě před schválením dokumentu vládou došlo v únoru letošního roku k jeho veřejnému projednání na Ministerstvu průmyslu a obchodu (MPO). Toto veřejné projednání bylo určeno pracovníkům veřejné správy a zástupcům podnikatelských subjektů a akademické sféry.

Nová surovinová politika, projednávaná od roku 2012, je aktualizací předchozí surovinové politiky platné od roku 1999. Cílem nového dokumentu je dle informací MPO vytyčit mantinely pro využívání nerostných surovin z domácích i zahraničních zdrojů. Nová surovinová politika navazuje na aktualizovanou státní energetickou koncepcí z roku 2015 a vytváří předpoklady pro její praktické naplnění.

NOVELA ROZPOČTOVÝCH PRAVIDEL

Vláda se zaměří také na přípravu novely rozpočtových pravidel, tedy zákona, podle kterého se rozpočet sestavuje. Tato novela musí zahrnovat posílení role Ministerstva financí při řízení likvidity prostředků státu, úpravu pravidel pro implementaci prostředků z rozpočtu Evropské unie posílením role poskytovatele a implementaci směrnice o Národních rozpočtových rámcích.

Posílení role Ministerstva financí při řízení likvidity prostředků přinesla pro zdravotní pojišťovny a Správu železniční dopravní cesty povinnost podřídit všechny své účty státní pokladně a nadále je vést pouze u ČNB. Do souhrnných účtů podřízených státní pokladně spadají i účty veřejných VŠ a výzkumných institucí.

Státní pokladna slouží ke zjednodušení řízení státních příjmů a výdajů, státního dluhu nebo likvidity prostředků. Do státní pokladny se tak dostane více disponibilních zdrojů.

Postavení poskytovatele dotací z EU se rovněž posílilo. Poskytovatel nemusí příjemci dotaci vyplatit v případě porušení jakýchkoli pravidel při jejím poskytování nebo nakládání s poskytnutými prostředky.

K implementaci směrnice EU o rozpočtových rámcích došlo pomocí zákona o rozpočtové odpovědnosti. Cílem je dosažení transparentnosti a udržitelnosti veřejných financí. Ukládá veřejným institucím povinnost sestavovat návrh rozpočtu na rok a střednědobý výhled rozpočtu na dva další roky.

CASH POOLING

Ministerstvo financí zefektivní řízení likvidity státu, a to zejména prostřednictvím provádění cash poolingů.

Cash pooling je nástroj k efektivnímu řízení likvidity, který se používá ve firmách a který nyní používá i státní správa. Je součástí systému státní pokladny, který se začal zavádět již před nástupem této vlády.

„Ministerstvo financí tak nemusí držet vysokou opatrnostní rezervu pro financování státního dluhu, protože Státní pokladna nám ji částečně nahrazuje. Dříve si stát musel zbytečně půjčovat, ačkoli na účtech jednotlivých veřejných institucí ležely desítky miliard korun. Prosazené změny a úspěšná rozpočtová stabilizace nám umožní půjčit si na finančních trzích až o 140 mld. korun méně, než jsme původně předpokládali,“ popisoval Miroslav Kalousek, ministr financí v předchozí vládě, efektivitu společného spravování finančních prostředků.

Podstatou systému je, že se peníze ze všech složek státní správy sjednotí na jednom účtu, z kterého pak na základě plánované potřeby postupně odcházejí. Výhody systému spočívají v tom, že si jednotlivé složky navzájem pomáhají vykrývat mezery v cash flow a každá jedna složka nemusí držet vysokou hotovostní rezervu.

Toho využívala i současná vláda, do listopadu 2015 rozpustilo ministerstvo financí rezervy ve výši 63 miliard korun.

Efektivita řízení likvidity je pozitivně hodnocena i ve Zprávě o řízení státního dluhu v roce 2016 (strana 24). Z tabulky je sice patrné, že v roce 2016 v systému státní pokladny výrazně přibýlo likvidity, je to ale kvůli tomu, že v roce 2016 se do systému zapojily další významné subjekty jako například VZP nebo SŽDC.

DATA ZE STÁTNÍ POKLADNY

Vláda zpřístupní data ze státní pokladny veřejnosti a připraví informační materiál o státním rozpočtu pro občany.

Ministerstvo financí pravidelně vydává publikaci Státní rozpočet v kostce, která by dle webu ministerstva měla zvýšit informovanost veřejnosti a transparentnost rozpočtové politiky v souladu s mezinárodními trendy. Popisuje hlavní funkce státního rozpočtu, jeho charakteristiky, proces jeho přípravy a přináší konkrétní informace k rozpočtu na každý rok.

Kromě Státního rozpočtu v kapse funguje na webu ministerstva aplikace monitor.statnipokladna.cz, která umožňuje veřejnosti volný přístup k rozpočtovým a účetním informacím ze všech úrovní státní správy. Tato aplikace byla však spuštěna už za předchozí vlády Jiřího Rusnoka.

ZÁKONY NA RYCHLEJŠÍ STAVBY

Předložíme legislativní návrhy pro urychlení a zjednodušení přípravy a realizace liniových staveb ve veřejném zájmu.

Přípravu zákona o liniových stavbách označoval na jaře 2014 jako svou prioritu tehdejší ministr dopravy za ANO Antonín Prachař. Ten předložil věcný záměr návrhu zákona o liniových stavbách na podzim 2014, avšak Prachařův nástupce ve funkci, Dan Ťok (též za ANO), stáhl zmíněný návrh z legislativní rady vlády, protože obsahoval velké množství nevypořádaných připomínek.

V prosinci 2015 ministr Ťok oznámil, že chce, aby jeho ministerstvo připravilo vlastní zákon pro stavby ve veřejném zájmu, který by výrazně urychlil přípravu liniových staveb.

V září 2016 ministr Ťok v pořadu Otázky Václava Moravce na ČT (v čase 46:00) na moderátorovu otázku, zda vláda představí zákon o liniových stavbách v tomto volebním období, odpověděl: „...s pokorou musím říct, že je otázka, jestli je toho vláda schopná. A já to nevidím jako reálné.“

Na jaře roku 2017 ministr Ťok řekl, že do poloviny letošního roku předloží věcný návrh zákona o liniových stavbách. Ačkoliv na webu ministerstva dopravy nelze dohledat žádné aktuality o přípravě zmíněného zákona, k jeho přípravě zřejmě docházelo – v červnu 2017 přinesl server aktuálně.cz informaci, že ministerstvo si za 2,4 mil. korun nakoupilo externí právní služby na zpracování věcného záměru zákona. Tento postup přípravy věcného záměru kritizoval premiér, kterému vadila zejména cena externích služeb.

Ačkoliv zákon o liniových stavbách dosud neexistuje, některé jeho principy (vedoucí ke zrychlení přípravy těchto staveb, jako je např. koordinované povolovací řízení, které slučuje územní řízení, stavební řízení a posuzování vlivu na životní prostředí – RIA) byly zaneseny do rozsáhlé novely stavebního zákona (zákon č 183/ 2006 Sb.), která byla ve Sbírce zákonů vyhlášena na konci července 2017. Návrh novely stavebního zákona vláda schválila v září 2016 usnesením č. 828 a Sněmovně ji za vládu předložilo ministerstvo pro místní rozvoj dne 3. 10. 2016 jako sněmovní tisk č. 927.

Vláda rovněž nadvakrát (podruhé ve spolupráci s pravicovou opozicí) prosadila zvýšení výkupních cen za pozemky, a to v rámci novel zákona o urychlení výstavby dopravní vodní a energetické soustavy (vyvlastňovací zákon). Tento krok má přispět k urychlení výkupů pozemků.

VÍCE PENĚZ NA OPRAVU SILNIC

Zvýšíme objem prostředků na opravy a údržbu dopravní infrastruktury s cílem zastavit dlouhodobé podfinancování, které vede k degradaci stavu těchto sítí.

Slib hodnotíme jako splněný, protože objem prostředků směřujících do Státního fondu dopravní infrastruktury se v průběhu mandátu vlády Bohuslava Sobotky postupně zvyšoval. Výstavby, modernizace, opravy, údržby nebo správy silnic, dálnic a drah zabezpečuje právě Státní fond dopravní infrastruktury (SFDI), který je v působnosti ministerstva dopravy.

PAUŠÁLY PRO OSVČ

Omezení výše paušálních nákladů pro OSVČ absolutní částkou a/nebo snížením procentní sazby paušálních nákladů, aby bylo dosaženo smyslu tohoto institutu (zjednodušení výpočtu daně, ne neodůvodněné snížení daňového základu).

Paušální výdaje osobám samostatně výdělečně činným upravila tato vláda hned dvakrát. Poprvé v roce 2014 novelou zákona, kterou stanovila strop pro uplatnění 80% a 60% paušálů ve zdaňovacím období 2015 na 2 mil. Kč (pro 30% a 40% paušály stanovila tento limit již předchozí vláda). Podruhé v roce 2017, kdy byl limit u všech čtyř sazeb paušálních nákladů snížen na 1 mil. Kč s platností pro zdaňovací období 2018.

Procentní sazby byly ponechány beze změny.

EET

Navrhne legislativní opatření vedoucí k maximální digitalizaci správy daní. Specificky navrhne legislativní a technická opatření směřující k efektivní kontrole vykazovaných tržeb z maloobchodního prodeje zboží a služeb. Tato opatření zahrnou u vybraných subjektů online hlášení tržeb, povinnost vystavovat doklady s unikátním číslem a „účetkovou loterii“.

Základním kamenem této iniciativy k podle vlády „efektivnější“ kontrole vykazování tržeb z maloobchodního prodeje je schválený zákon z 16. března 2016 112/2016 Sb. o evidenci tržeb, který poskytl legální rámec celému projektu elektronické evidence tržeb (EET). Elektronická evidence tržeb spočívá v tom, že je evidována každá platba a zákazník obdrží od obchodníka účtenku s unikátním kódem.

Garantem a provozovatelem celého projektu je pak Finanční správa, která zároveň obstarává technickou správu celého systému. Pilotní provoz systému byl zahájen 1. listopadu 2016 a od 1. prosince 2016 běží systém již v ostrém provozu.

Zákon samotný počítal s postupným zaváděním EET dle jednotlivých podnikatelských segmentů – 1. prosince 2016 to bylo Stravování, ubytování a pohostinství, od 1. března 2017 pak segment Malobchod a velkoobchod, následovat pak bude termín 1. března 2018 (zbývající nejmenovaní v 1., 2., a 4. vlně) a poslední termín zapojení bude 1. června 2018 pro skupinu Řemesla a vybrané výrobní činnosti.

Součástí kontroly je i tzv. „účetková loterie“, kterou bude mít na starosti přímo ministerstvo financí. Provozovatelem a dodavatelem systému loterie byla vybrána firma Diebold Nixdorf. Loterie by měla být spuštěna v říjnu roku 2017.

Vzhledem k přijetí zákona a zavedení systému EET do praxe považujeme slib za splněný. Dodejme, že nehodnotíme správnost zvoleného řešení a ani jeho funkčnost, popisujeme pouze to, zda vláda plní to, co si sama předsevzala.

NIŽŠÍ LIMIT PRO HOTOVOSTNÍ PLATBY

Prosadíme snížení limitu pro hotovostní platby z 15 000 Euro na 10 000 Euro. Porušení povinnosti bude mít kromě jiného za následek automatickou ztrátu daňové uznatelnosti hrazeného nákladu.

Od 30. dubna 2004 je účinný zákon o omezení plateb v hotovosti. V původním znění měl poskytovatel platby povinnost provést platbu bezhotovostně, pokud překračovala částku 15 000 eur.

K 27. květnu 2011 byl limit změněn na 350 000 Kč.

K 1. prosinci 2014 se limit znovu měnil na základě přijatého vládního návrhu na 270 000 Kč (což odpovídá částce cca 10 000 eur).

Provedení i přijetí nadlimitní platby je přestupek, za který lze uložit pokutu až 500 000 Kč, pokud jde o fyzické osoby, a až 5 000 000 Kč, jedná-li o právnické nebo podnikající fyzické osoby.

INVESTIČNÍ POBÍDKY

Vláda obnoví systém pobídek pro zahraniční i domácí firmy s klíčovou rolí CzechInvestu při jejich organizaci, a to včetně jeho zahraničních poboček. Vláda nově zformuluje pobídky tak, aby stimulovaly projekty s vysokou přidanou hodnotou, s vysokým podílem vědy a výzkumu, případně strategické služby, a aby motivovaly investory dlouhodobě podnikat a reinvestovat do české ekonomiky.

Podporu ve formě investičních pobídek mohou získat čeští i zahraniční investoři, kteří svoji investici umístí na území ČR. Výhradní organizací, kde mohou investoři své žádosti o investiční pobídky zaregistrovat, je agentura CzechInvest. Ta je podřízena Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR (MPO) a své zastoupení má i v zahraničí.

Poslední úprava zákona o investičních pobídkách nabyla účinnosti v květnu 2015. Novela zapracovává evropské nařízení č. 651/2014 a zavádí některé změny v investičních pobídkách. Zavedla například zvýhodněné průmyslové zóny (Ostrava-Mošnov, Most-Joseph a Holešov), v nichž investoři dosáhnou na atraktivnější formy podpor. Rozšířil se také počet regionů, ve kterých je poskytována hmotná podpora na vytvoření pracovních míst a školení nových zaměstnanců.

Oblastmi, které mohou být investičními pobídkami podporovány, jsou nyní zpracovatelský průmysl, technologická centra a centra strategických služeb, přičemž všech se týká podmínka minimálně pětileté udržitelnosti podpořených projektů. Projekty s vysokou přidanou hodnotou, které v roce 2016 tvořily čtvrtinu všech podpořených projektů, obvykle vznikají v posledních dvou zmíněných oblastech. Činnost těchto center novela podporuje změnou některých podmínek, jako je snížení minimálního počtu vytvořených pracovních míst.

MPO v současné době zvažuje další novelizaci zákona o investičních pobídkách. Jedním z důvodů je snaha o větší důraz na zvyšování podílu přidané hodnoty v produkci. Konkrétně by se mělo jednat například o rozšíření podpory technologických center a center strategických služeb na celou Českou republiku nebo větší důraz na projekty s jistým dlouhodobým podílem výdajů na výzkum a vývoj ve zpracovatelském průmyslu. Vzhledem k velmi dobrému stavu české ekonomiky by navíc neměl být brán ohled na vznik nových pracovních míst, ale spíše na kvalitu investic.

KONTROLA VÝDAJŮ

Vláda vytvoří nový zákon o vnitřním řídicím kontrolním systému, který posílí manažerskou zodpovědnost a funkční nezávislý audit. Cílem je, aby se většina výdajů kontrolovala již před proplacením faktur.

Vládní návrh zákona o kontrole a řízení veřejných financí ještě není schválen, v současné době se nachází v Senátu, který ho má na programu schůze 16. srpna 2017.

Návrh zákona o kontrole a řízení veřejných financí má nahradit stávající zákon o finanční kontrole. Manažerská zodpovědnost veřejných subjektů má být posílena tak, aby schválení výdajů nebylo jen administrativním úkonem. Cílem má být zajištění výkonu kontroly čtyř očí, nezávislé kontroly připravovaných, realizovaných i ukončených operací a prověření celkového nastavení systému.

Návrh zákona upravuje podmínky zřízení interního auditu. Stávající zákon o finanční kontrole stanovuje obecnou povinnost provádět interní audit. Důvodová zpráva uvádí, že tento interní audit je relativně drahý a orgány veřejné správy tento mechanismus často nahrazovaly svými veřejnosprávními kontrolami, proto byly podmínky interního auditu upraveny. V praxi též docházelo k nesprávnému rozložení kompetencí, což ohrožovalo nezávislost auditu.

Nově chce zákon zavést předběžné hodnocení výdajů. Toto předběžné hodnocení *reprezentuje prvotní záměr realizovat určitý výdaj. Před tím, než se veřejný subjekt zaváže k výdaji veřejných prostředků, musí mít jistotu, že ke krytí tohoto budoucího závazku budou k dispozici veřejné prostředky.*

STAVEBNÍ ZÁKON

V oblasti územního plánování a stavebního řádu připraví vláda novelu stavebního zákona, která přinese zjednodušení a zrychlení povolovacích řízení.

Vládou navržený zákon č. 225/2017 Sb. (novela tzv. stavebního zákona) byl 31. 7. 2017 vyhlášen ve sbírce zákonů. Jak je uvedeno v důvodové zprávě, měl by přinést zjednodušení a zrychlení povolovacího řízení.

U developerských projektů toho má být docíleno prostřednictvím tzv. koordinovaného řízení, které zavádí spojené územní a stavební řízení u jednotlivé stavby, při souboru staveb, ale i při stavbách speciálních a jiných. Koordinované řízení bude vést obecní úřad. Co se týče speciálních staveb, toto řízení bude vedeno příslušným úřadem (jako např. v případě výstavby železnic železničním úřadem). Využívání koordinovaného řízení je dobrovolné. Stavitel může zvolit samostatné územní a stavební řízení. Při výstavbě dálnic bude do koordinovaného řízení integrován posudek životního prostředí.

U staveb všech rodinných domů již nebude potřeba stavební povolení, ale postačí ohlášení. Doteď bylo možné podat ohlášení, jen pokud se jednalo o rodinný dům do výměry 150 m². U ohlášení může být získán souhlas úřadu s výstavbou už do 30 dní. Naproti tomu při stavebním povolení se předpokládá delší doba.

Mění se také podmínky budování bazénů nebo např. skleníků na vlastní zahradě. Už nebude nutné povolovat umístění a samotnou stavbu (stavební povolení nebo ohlášení) – postačí povolení umístění.

Slib hodnotíme jako částečně splněný. Novela stavebního zákona u staveb rodinných domů nebo například bazénů na vlastní zahradě ulehčuje získání povolení. Avšak při developerských projektech a výstavbě dálnic je sporné, zda daná novela splní účel. Zapříčiněno je to právě dobrovolností výběru koordinovaného řízení. Výstavba dálnic by podle ministerstva dopravy spíše urychlila předčasná držba, tedy možnost začít přípravné práce na pozemku určeném k vyvlastnění.

EVIDENCE NEMOVITÉHO I MOVITÉHO MAJETKU

Veškerý nemovitý (v další fázi pak i významný movitý) majetek státu bude centrálně evidován a spravován, z čehož vyplyne i racionalizace portfolia nemovitého majetku a optimalizace jeho využití.

Tento výrok hodnotíme jako nesplněný, a to ze dvou důvodů: za prvé, centrální registr nemovitých budov existoval již před nástupem Sobotkovy vlády a objekty jsou do něj povinně zapisovány podle zákona o majetku ČR. Za druhé, movitý majetek žádný podobný centrální registr nemá.

Pod Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových (ÚZSVM) funguje Centrální registr administrativních budov (CRAB): systém evidující nemovité majetky státu; zveřejňuje některé ekonomické údaje o provozu budov a nabízí nemovitosti státu k prodeji. CRAB se zaměřuje výlučně na nemovitosti a není dílem Sobotkovy vlády, protože plány na něj začaly již v roce 2008 (tedy za vlády Mirka Topolánka; funkční období vlády Bohuslava Sobotky začalo v únoru 2014).

Projektový záměr na vybudování CRAB vznikl v roce 2008. Jak uvádí web CRAB, „v červnu 2009 byl projektový záměr CRAB zpřesněn jako centrální registr administrativních budov ve vlastnictví státu, včetně souvisejících pozemků a staveb a prostor nestátních budov, v nichž jsou složky státu dislokovány, včetně ekonomických dat“. Na rozvoj projektu přispěla EU ze strukturálních fondů (tyto prostředky pokryly až 85 % nákladů). V ostrém provozu funguje CRAB od roku 2012 („Brožura CRAB 2013“).

Cíle projektu CRAB jsou následující:

- „- evidence administrativních budov státu v jednom systému,
- přehled o volných/využitých plochách,
- minimalizace neúčelného vynakládání finančních prostředků na pořizování nových budov a prostor,
- jednotný prostor pro elektronickou nabídku nepotřebného nemovitého majetku v rámci státu (viz §19 zákona č. 219/2000 Sb.),
- jednotný prostor pro transparentní nabídku nemovitého majetku určeného k realizaci, přístupný široké veřejnosti,
- optimalizace dislokace státních institucí a jejich zaměstnanců (včetně možnosti využití sdílení prostor).“

Dodejme, že zda jsou v CRAB skutečně všechny státní nemovitosti, nemůžeme ověřit.

Pokud jde o movitý majetek, i ten spadá do působnosti Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových. Na svých webových stránkách ÚZSVM zveřejňuje majetek k prodeji, žádná centrální databáze podobná CRAB však neexistuje.

VÝNOS DANĚ Z MINERÁLNÍCH OLEJŮ

Chceme zvýšit jeho podíl z výnosu spotřební daně z minerálních olejů minimálně na 25 %.

Dle dostupných údajů na webových stránkách MFČR (2014; 2015; 2016; 2017; vždy Tabulka č. 1 - Plnění příjmů státního rozpočtu) a z Výročních zpráv SFDI za roky 2014–2017 (viz odkazy v předchozím slibu) je zřejmé, že se podíl z celostátních výnosů spotřební daně z minerálních olejů v rámci rozpočtu SFDI nenavýšil, jak o tom mluví vládní prohlášení. Viz následující tabulky:

Podíl SFDI na výnosech spotřební daně z minerálních olejů - schválené rozpočty v mld. Kč

Rok	2014	2015	2016	2017
Příjem státního rozpočtu ČR	74,40	72,00	73,90	78,40
SFDI - převody výnosů spotřební daně z minerálních olejů	7,50	7,20	7,40	7,80
Podíl	10,08%	10,00%	10,01%	9,95%

Source: Ministerstvo financí ČR Created with Datawrapper

Podíl SFDI na výnosech spotřební daně z minerálních olejů - skutečnost v mld. Kč

Rok	2014	2015	2016	2017
Příjem státního rozpočtu ČR	72,84	75,22	78,79	31,25
SFDI - převody výnosů spotřební daně z minerálních olejů	7,26	7,55	7,88	-
Podíl	9,97%	10,04%	10,00%	-

V roce 2017 se jedná o období od ledna do května

Source: Ministerstvo financí ČR Created with Datawrapper

Z tabulek je patrné, že do rozpočtu Státního fondu dopravní infrastruktury bylo převáděno pouze okolo 10 % z celostátních výnosů daně z minerálních olejů, a nikoli deklarovaných 25 %.

VÝDAJE NA DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURU

Výše celkových zdrojů pro dopravní infrastrukturu by se v průběhu volebního období měla přiblížit cca 2 % HDP.

Slib nebyl splněn, neboť pouze v roce 2015 se celkové zdroje přiblížily hodnotě 2 % HDP. V ostatních letech se výdaje pohybovaly výrazně pod touto hranicí.

Podobně jako ve zmíněné předchozí provedené analýze vyjdeme z Výročních zpráv Státního fondu dopravní infrastruktury.

Výši celkových příjmů rozpočtu SFDI za volební období 2013–2017, respektive 2014–2017 (neboť počátek mandátu Sobotkovy vlády je 29. ledna 2014) zachycuje následující tabulka:

Příjmy rozpočtu SFDI v letech

v tis. Kč

Rok	2014	2015	2016	2017
daňové příjmy	16 988 548	17 865 656	18 604 632	18 200 000
nedaňové příjmy	11 307 943	17 331 770	13 881 831	9 200 000
kapitálové příjmy	0	0	0	
přijaté transfery	31 216 341	53 525 880	35 564 650	41 080 318
Celkem	59 512 832	88 723 306	68 051 112	68 480 318

Za období 2014 - 2016 jsou zachyceny skutečné výše příjmů, za rok 2017 schválený rozpočet.

Source: SFDI Created with Datawrapper

Porovnáme-li tyto příjmy (včetně schválených) s meziročním vývojem HDP České republiky – makroekonomická predikce MFČR (tabulka – Přehled hlavních ukazatelů) dostaneme tyto údaje:

v mld. Kč

Rok	HDP ČR	Celkové schválené příjmy rozpočtu SFDI	Podíl schválených na HDP	Celkové skutečné příjmy rozpočtu SFDI	Podíl skutečných na HDP
2014	4 314	56,99	1,32%	59,51	1,38%
2015	4 555	49,83	1,09%	88,72	1,95%
2016	4 715	61,45	1,30%	68,05	1,44%
2017	4 889	68,49	1,40%	-	-

Pro účely výpočtu byly celkové příjmy SFDI zaokrouhleny na 2 desetinná místa; výše HDP v roce 2017 byla v době analyzování výroku poslední predikcí MFČR z dubna 2017.

Created with Datawrapper

Z tabulky vyplývá, že se příjmy rozpočtu SFDI přiblížily deklarované hodnotě 2 % HDP pouze v roce 2015, a to díky dobrému čerpání evropských dotací (viz předchozí slib o stabilizaci zdrojů SFDI).

A to se navíc týkalo jen skutečných příjmů, schválené výše rozpočtu této hodnoty nedosahují v žádném roce fungování Sobotkovy vlády.

DOKONČENÍ ÚSEKŮ TEN-T

Vláda dokončí úseky infrastruktury s napojením na síť TEN-T.

Slib hodnotíme jako nesplněný, protože výstavba zejména silničních uzlů zapojených do sítě TEN-T nebyla dokončena.

TEN-T neboli politika transevropské dopravní sítě je projekt dávající si za cíl:

- posílení hospodářské soudržnosti mezi jednotlivými evropskými zeměmi a regiony,
- zlepšení účinnosti dopravy,
- zlepšení udržitelnosti dopravy,
- zvýšení přínosů pro uživatele dopravy.

Evropská komise definovala tzv. primární uzly (městské a vstupní brány do EU); zjednodušeně řečeno, cílem sítě je propojit všechny aglomerace nad 1 mil. obyvatel, všechna důležitá letiště, přístavy a hraniční přechody do sousedních států EU, pokud možno všemi druhy dopravy.

V květnu loňského roku vláda informovala, že na 11 úsecích, které jsou součástí dopravní páteřní sítě TEN-T, stát vykoupil pozemky. V letošním roce začala výstavba pouze na kratších úsecích dálnic D3 a D48.

TENDR NA MÝTO

Připraví transformaci Ředitelství silnic a dálnic na státní podnik tak, aby zajistila efektivní výběr mýta po 1. lednu 2017 plně pod kontrolou Ministerstva dopravy.

Statut Ředitelství silnic a dálnic ani forma kontroly efektivity výběru mýta se vládě dosud nepodařily změnit.

Od 1. ledna 2017 se v oblasti výběru mýtného v Česku neudála žádná zásadní změna. Ředitelství silnic a dálnic (ŘSD) je stále státní příspěvková organizace zřízená Ministerstvem dopravy ČR, systém mýtných bran dosud provozuje firma Kapsch a dohlíží na něj společnost CGI, která mimo jiné hodnotí efektivitu výběru mýta.

Ta za svoje služby v roce 2016 inkasovala 75 mil. korun ročně a jako jediný kandidát uspěla i ve veřejné zakázce na auditorské služby v tomto roce. Některá média přitom kritizovala ŘSD za vypsání zakázky v časové tísni, což mohlo zvýhodnit CGI oproti konkurenci.

Nejnovější tendr na provozování mýta byl vládou odsouván, nakonec byl v časové tísni provoz prodloužen společnosti Kapsch. Má jít o přechodnou variantu, než bude vypsán dlouhodobý tendr, o kterém vláda také ve svém závazku mluví. Nekonzistentnost ministerstva dopravy v této věci dokládá také video Otázek Václava Moravce, které dokládá velké změny ve vyjádřeních ministra Ťoka v této věci v čase.

Výnos mýta v letech 2007 - 2016

rok	výnos (v Mld. Kč)
2007	5,56
2008	6,14
2009	5.54
2010	6.57
2011	8.12
2012	8.68
2013	8.55
2014	8.71
2015	9.73
2016	9.88

Source: MYTO CZ Created with Datawrapper

ZRUŠENÍ SUPERHRUBÉ MZDY **Důležitý slib**

Koalice zruší koncept superhrubé mzdy a solidární přírážky zavedením druhé sazby daně z příjmů fyzických osob. Tato sazba daně bude stanovena tak, aby byl rozpočtový dopad zrušení superhrubé mzdy a solidární přírážky neutrální (tj. nedojde ke zvýšení daňového zatížení fyzických osob).

Slib je hodnocen jako nesplněný, vláda nezrušila superhrubou mzdu ani tzv. solidární přírážku. Nezavedla rovněž druhou sazbu z příjmů fyzických osob.

Výpočet superhrubé mzdy (respektive základu daně) je definován v zákoně o daních z příjmů. V tomtéž zákoně je definováno také solidární zvýšení daně.

Ačkoli nynější vláda Bohuslava Sobotky dala slib, že zruší koncept superhrubé mzdy a solidární daně, nestalo se tak. V lednu 2015 se Bohuslav Sobotka pro iDNES.cz vyjádřil, že *daň ze superhrubé mzdy měla být v tomto roce naposledy, přičemž s jejím zrušením počítají nejpozději od 1. ledna 2016.*

Rovněž tak učinil i místopředseda vlády Pavel Bělobrádek, který řekl:

„Počítáme s tím, ale čekáme na ministerstvo financí, až to připraví.“

Za ministerstvo financí k tomu tehdy místo Andreje Babiše uvedl informace tehdejší šéf tiskového oddělení Radek Ležatka - s tím, že upozornil na možné komplikace spojené se zásahem do daňového systému, délkou legislativního procesu či nezbytnou diskusí, v jejímž rámci by se konkretizovalo politické zadání. Rovněž připustil, že vzhledem k výše zmíněné problematice nelze potvrdit termín 1. ledna 2016.

V květnu 2015 se problematikou zrušení superhrubé mzdy začala vládní koalice znovu pomalu zabývat. Dotyčnou agendu mělo (jak již bylo uvedeno) na starosti ministerstvo financí, nicméně Andrej Babiš k tomuto uvedl:

„Teď superhrubá mzda určitě není na stole. Já potřebuju dořešit rozpočet, potřebuju dořešit hlavně evidenci tržeb a potřebuju prosadit zákony, abych vybíral daně.“

Kvůli nákladům, které se měly v souvislosti se zrušením superhrubé mzdy vyšplhat údajně až na miliardu korun, navrhl Babiš její zrušení odložit.

V lednu roku 2016 navrhla ODS prostřednictvím předsedy Petra Fialy zrušení solidárního zvýšení daně v rámci pozměňovacích návrhů novely zákona o daních z příjmů. Tento návrh ovšem podpořilo při hlasování pouhých 45 poslanců. Z koalice hlasoval pro jen Ivan Pilný, současný ministr financí.

Na jaře 2016 premiér Bohuslav Sobotka znovu zopakoval, že kabinet tento slib nestihne splnit, a tento úkol tak zůstane na příští vládě.

„Dělat to jenom proto, abychom si mohli udělat další čárku, aniž by to mělo nějaký větší smysl z pohledu změny daňového systému, to si myslím, že není krok ve prospěch daňového poplatníka.“

O necelé dva týdny později ministerstvo financí uvedlo, že prepisuje celý daňový zákon, který by měl být hotov v září 2017, tedy těsně před volbami. Nový návrh zákona o daních z příjmů by měl

umožnit lepší a efektivnější správu daní - výpočet, výběr a jejich kontrolu. Rovněž by se s novelou tohoto zákona měl vymýtít takzvaný švarcystém a také by měl přijít konec superhrubé mzdy.

Je zde potřeba dodat ještě poznámku k solidárnímu zvýšení daně - Nečasova vláda deklarovala, že tato daň bude mít pouze dočasnou účinnost, nicméně toto omezení nebylo nakonec součástí finální podoby zákona, a tudíž solidární zvýšení daně platí díky tomu i nadále (viz výše).

PODPORA SOCIÁLNĚ POTŘEBNÝCH ZAMĚSTNANCŮ

Navrhne dočasné osvobození sociálně potřebných zaměstnanců od plateb na sociální pojištění po dobu 12 měsíců (za tyto zaměstnance bude pojistné hradit stát) v kombinaci s nástroji aktivní politiky zaměstnanosti. Sociálně potřebný zaměstnanec bude definován způsobem, který v maximální možné míře omezí možnosti zneužití tohoto opatření a bude zahrnovat absolventy vysokých škol, osoby starší 50 let a rodiče po návratu z mateřské dovolené, kteří budou před uzavřením pracovního poměru evidováni jako nezaměstnaní. Podpora bude omezena na zaměstnavatele, u kterých nedojde v rozhodném období ke snížení počtu zaměstnanců. Zároveň bude omezena výše této podpory u jednoho zaměstnavatele

K příslušné změně, jak byla definována v programovém prohlášení vlády, během mandátu Sobotkova kabinetu nedošlo.

Článek na zpravodajském portálu IHNED.cz z 11. listopadu 2015 uvádí, že ministerstvo práce a sociálních věcí připravilo návrh, který by měl zvýšit motivaci zaměstnavatelů pro přijímání nových pracovníků. Ze strany zaměstnavatelů byl vnímán rozpačitě:

Na základě této a necelé dva týdny předtím publikované zprávy jsou dotčenými - sociálně potřebnými zaměstnanci - *nezaměstnaní do 25 let bez dlouhé praxe (včetně absolventů), lidé starší 50 let a matky, které se vrací z rodičovské dovolené.*

Sleva měla být skutečně uplatněna 12 po sobě jdoucích měsíců v případě, že by se zaměstnavatel rozhodl výše uvedené typy osob zaměstnat. Sleva na sociálním pojistném měla dle výpočtů MPSV činit maximálně 3 174 korun.

Tisková zpráva výsledků jednání vlády a program schůze vlády ze dne 2. listopadu 2015 potvrzují, že se vláda návrhem na zavedení slev v rámci pojistného na sociální zabezpečení zabývala, nicméně ho odložila.

Odložení potvrzuje rovněž další článek z 10. srpna 2016, ve kterém se uvádí, že MPSV návrh na slevy pro zaměstnavatele dosud nepředstavilo.

Sazby sociálního pojištění lze najít v zákoně č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

ZKRÁCENÍ DAŇOVÝCH VÝHOD PRO NĚKTERÉ OSVČ

Podnikající fyzické osoby (OSVČ), které dlouhodobě nevykazují zisk z podnikání (a po zohlednění všech zdanitelných příjmů nevykazují základ daně), nebudou mít nárok na daňové zvýhodnění. Toto opatření se nebude vztahovat na fyzické osoby v roce zahájení podnikání a v následujících 3 letech.

Původně se mělo jednat o tzv. minimální daň, kterou by měly povinnost platit všechny OSVČ bez ohledu na výši základu daně. Z toho vláda postupně došla k požadavku, aby OSVČ bez dlouhodobých zisků nebylo nárokováno daňové zvýhodnění. Současný zákon o daních z příjmů fyzických osob však nic takového neobsahuje. Tento bod tedy zůstal nesplněn.

Daňové zvýhodnění pro OSVČ se týká nároku na slevu na dani na vyživované dítě. Živnostníci, kteří uplatňují svou daňovou povinnost pomocí paušálu, ovšem stejně neměli nárok na tuto výhodu. Pro některé živnostníky je možné až od 1.ledna letošního roku uplatnit slevu na děti.

INSTITUT STÁTNÍ EXPERTIZY

Vláda zavede institut státní expertizy pro celou oblast investiční výstavby u veřejných zakázek.

Vláda během trvání svého funkčního období nedokázala institut finalizovat. Během prvních měsíců vládnutí se ministerstva pro místní rozvoj a financí nemohla dohodnout, do gesce kterého rezortu institut spadá. Následně došlo k ujasnění a Ministerstvo pro místní rozvoj iniciovalo kroky, které měly vést k zavedení institutu. I přes určité pokusy však celý projekt zůstal ve vzduchoprázdnu Ministerstva pro místní rozvoj.

Z vládního Plánu legislativních prací vlády na zbývající část roku 2014 vyplývá, že legislativní návrhy zavedení institutu státní expertizy měly být vypracovány v druhé polovině roku 2014.

Z dokumentu lze rovněž vyčíst, že na vládní úrovni došlo ke kompetenčnímu sporu o to, do působnosti kterého ministerstva institut zapadá. Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) uvedlo, že v Programovém prohlášení vlády je uveden úkol pro Ministerstvo financí. Rezort financí oponoval skutečností, že podle § 14 odst. 1 tzv. kompetenčního zákona je ústředním orgánem státní správy ve věcech investiční politiky Ministerstvo pro místní rozvoj (do jehož gesce patří i problematika veřejných zakázek), a navrhl, aby gestorem předložení tohoto návrhu bylo Ministerstvo pro místní rozvoj, s tím, že Ministerstvo financí bude uvedeno jako spolugestor. Nutno podotknout, že oba rezorty náleží hnutí ANO.

Věci se daly do pohybu po půl roce koaličního vládnutí – v červenci 2014 MMR předložilo novelu zákona o veřejných zakázkách, jehož obsahem je mimo jiné návrh zrušení ustanovení, která upravují seznam hodnotitelů. Přijetím tohoto návrhu dojde k celkovému zrušení tohoto právního institutu. Důvodem těchto změn je příprava nové koncepce státní expertizy. Novela vstoupila v platnost v březnu 2015.

V roce 2014 zveřejnilo ministerstvo jména poradců, kteří na projektu spolupracovali, více informací však rezort na svém webu o institutu státní expertizy nenabízí. A podobné je to i v případě webů vlády a ministerstva financí.

EXPERTÍZA U DOPRAVNÍCH STAVEB

Zavedeme expertízu nákladů u stavebních investic do dopravní infrastruktury nad 50 mil. Kč s cílem hospodárného vynakládání veřejných prostředků a posuzování nákladů těchto staveb v celém cyklu životnosti.

Stanovení pravidel pro provádění expertíz projektů staveb dopravní infrastruktury je uvedeno v dokumentu Dopravní politika ČR pro období 2014–2020 s výhledem do roku 2050 jako jedno z opatření k dosažení úspor při přípravě a realizaci staveb dopravní infrastruktury. Tento dokument, za jehož implementaci odpovídá ministerstvo dopravy, byl schválen na jednání vlády již v červnu 2013.

V koaliční smlouvě bylo opatření specifikováno.

Ministerstvo dopravy ve věci zavedení tohoto opatření nepodniklo konkrétní kroky k přijetí zákona, jehož součástí by bylo zavedení daného opatření, a nebylo vydáno ani nařízení vlády, které by tuto záležitost řešilo. Ministerstvo dopravy ve své působnosti nevydalo ani vyhlášku zabývající se tímto opatřením.

V rámci Ředitelství silnic a dálnic, které je zřízené ministerstvem dopravy, sice funguje úsek kontroly kvality staveb – tento úsek však kontroluje technickou kvalitu staveb, nikoliv náklady u dopravních staveb nad stanovenou částku. Úsek neprovádí expertízu nákladů.

MÉNĚ OBĚTÍ NEHOD

Přijmeme opatření ke snížení počtu usmrcených v silničním provozu s cílem dosáhnout do roku 2020 na úroveň průměru evropských zemí a současně budeme sledovat cíl snížení počtu zraněných až o 40 %.

Slib hodnotíme jako nesplněný; v loňském roce sice došlo k rekordně nízkému počtu smrtelných dopravních nehod, nicméně v předchozích letech vlády Bohuslava Sobotky rostl nejen počet usmrcených osob, ale rovněž i počet zraněných. Vláda připravila novelu zákona o silničním provozu, ta však platí až od roku 2016 a její účinky se patrně projeví (což je navíc spekulace) až v dlouhodobějším horizontu.

Vláda Bohuslava Sobotky pokračovala v naplňování Národní strategie bezpečnosti silničního provozu 2011–2020, schválené v srpnu 2011. Poslední revize se Strategie dočkala letos v únoru. Sobotkova vláda rovněž prosadila novelu zákona o silničním provozu – zákon mimo jiné zavedl pro chodce povinnost užít reflexní prvek mimo území obce při snížené viditelnosti, tedy například za tmy, soumraku či v mlze.

Průměr usmrcených osob v silničním provozu na 1 mil. obyvatel se v rámci Evropské unie v roce 2013 pohyboval na 51 usmrcených, v České republice to bylo 62. O tři roky později klesl evropský průměr na 50 usmrcených, český pak na 57,4.

JEDNOTNÉ INKASNÍ MÍSTO **Důležitý slib**

Zrušíme zákon č. 458/2011 Sb. (JIM), který je vzhledem k zákonnému opatření Senátu legislativně nepoužitelný. Základní myšlenky JIM (zjednodušení daňového systému a správy daní a pojistného) však koalice podporuje. Proto zároveň sjednotíme základy pro výpočet zdravotního a sociálního pojištění s výpočty odpovídajících daňových základů. Tato změna bude konstruována jako rozpočtově neutrální.

Zákon č. 458/2011 Sb. upravuje daňové a jiné zákony v souvislosti se vznikem tzv. jednotného inkasního místa. Jednalo se o projekt minulých vlád, prosazovaný především bývalým ministrem financí Miroslavem Kalouskem. Na jeho základě mělo dojít ke zjednodušení daňové agendy, zavedení jednoho základu pro výpočet daně z příjmů i sociálního a zdravotního pojištění; celý odvod pak měl být v jedné částce odveden na jeden účet. To bylo doprovázeno změnou ve struktuře finančních i dalších úřadů. V původním znění zákon také rušil tzv. superhrubou mzdu a zaváděl daňovou sazbu 19 % z hrubé mzdy. To však bylo Sobotkovou vládou zrušeno, novela č. 267/2014 ruší řadu ustanovení tohoto zákona včetně zrušení superhrubé mzdy a prakticky tak končí projekt jednoho inkasního místa. (Část novely byla zrušena již dříve zákonným opatřením senátu, na které se odvolává i koaliční smlouva.)

I pak ale byly na projekt jednoho inkasního místa vynakládány další prostředky, jak konstatuje zpráva Nejvyššího kontrolního úřadu. „*Stanovených cílů Projektu JIM nebylo dosaženo, projekt nebyl oficiálně ukončen ani nebylo rozhodnuto o dalším postupu,*“ píše NKÚ.

Ke sjednocení základů (naplánovanému v původním zákoně) tedy nedošlo. Aktuální znění zákona o dani z příjmů ani zákona o veřejném zdravotním pojištění s jednotným odvodem nepočítá, ani se nepodařilo dohledat, že by vláda takový návrh předkládala. V roce 2016 sice Babišova náměstkyně Schillerová mluvila o plánu, který má být představen před volbami, ten ale do této chvíle představen nebyl a vzhledem k legislativnímu procesu už by nebylo možné takový plán schválit.

NÁKLADY NA ZMĚNY NESE STÁT

покр. Všechna opatření budou založena na principu, že náklady na jejich implementaci ponese prostřednictvím daňových odpočtů stát a ne podnikatelský sektor. Na toto opatření bude navázán pokles snížené sazby DPH.

V souvislosti s elektronickou evidencí tržeb (viz slib výše) vznikla podnikatelům povinnost zakoupit si zařízení, které bude schopné odeslat online údaje o tržbě finanční správě a zároveň vystavit pro zákazníka účtenku s předepsanými údaji.

Jako kompenzaci nákladů v souvislosti s pořízením takového zařízení nabízí vláda možnost jednorázové daňové slevy ve výši pět tisíc korun. Jak jsme již dříve ověřovali, uplatnění této slevy provází řada komplikací. Podnikatelé s nízkým základem daně (přibližně do daňového základu 199 tisíc korun) tuto slevu mohou uplatnit pouze částečně či vůbec (jejich základ daně je tak nízký, že žádnou daň neplatí). Možnost uplatnit slevu pak souvisí se zařazením do konkrétní vlny EET, bez ohledu na to, kdy si pokladnu skutečně pořídí (pořídí-li si pokladnu v předstihu, slevu může stejně uplatnit až ve zdaňovacím období, kdy poprvé musí zaevidovat tržbu).

Právníkům osobám pak nejsou náklady na pořízení pokladny kompenzovány vůbec. Výše slevy navíc nezohledňuje skutečnou cenu pořízeného zařízení. Podíváme-li se, jaká zařízení jsou na trhu dostupná, dají se skutečně pořídit levná řešení, jejichž cenu daňová kompenzace pokryje; existují však i řešení za desítky tisíc korun, která však v některých typech provozů mohou být nezbytná, případně může být nutné pořídit hned několik přenosných platebních terminálů.

Na počátku roku 2017 ještě proběhlo jednání ministra financí s Asociací českého tradičního obchodu o možném navýšení slíbené daňové kompenzace, skončilo však neúspěchem.

V souvislosti s první vlnou EET, která se týkala stravovacích a ubytovacích zařízení, došlo od 1. prosince 2016 k přeřazení stravovacích služeb do nižší sazby DPH (z 21 na 15 %). To se netýká alkoholu a tabákových výrobků. Snížení daně se tedy netýká ani točeného piva, jak sliboval ministr financí hospodským.

Sobotkova vláda také zavedla druhou sníženou sazbu DPH ve výši 10 % (platí tedy sazby 10, 15 a 21 procent) na léky, knihy a dětskou výživu, od roku 2017 pak i na noviny a časopisy. Ta ale platí již od 1. ledna 2015; na dalších úpravách sazeb se tato vláda neshodla.

DAŇOVÉ RÁJE

Platby od právnických a fyzických osob subjektům v daňových rájích budou předmětem zvláštní informační povinnosti. Daňový ráj (resp. příslušná jurisdikce) bude definován vyhláškou ministerstva financí („black list“). Porušení povinnosti bude mít kromě jiného za následek automatickou ztrátu daňové uznatelnosti hrazeného nákladu.

Slib splněn nebyl, neboť zatím taková informační povinnost nebyla zavedena; ani se nám nepodařilo nalézt vyhlášku MFČR, která by definovala daňové ráje. Tyto seznamy jsou zpracovávány zatím na nadnárodní úrovni.

Finanční správa nicméně v lednu 2016 informovala, že při kontrolách zaměřených na daňové ráje doměřila 50 mil. korun. Dohledávat dodatečné doměření daně se daří především díky mezinárodním smlouvám, kterých je Česká republika signatářem. Důležitým faktorem mezinárodní spolupráce je především fakt, že smlouvy podepsaly i státy a území považované za daňové ráje, jako např. Kypr, Panama, Lichtenštejnsko, Britské Panenské ostrovy, Bahamské ostrovy, ostrov Man, Jersey či Guernsey.

Seznam daňových rájů vydala v minulosti OECD a v roce 2015 také Evropská unie. Tento krok byl ovšem kritizován jako krytí vnitroujních problémů s vyhýbáním se placení daní a takzvaným „LuxLeaks“. Podrobnější informace (v anglickém jazyce) k dispozici v tiskové zprávě Evropské komise.

Aktivity České republiky se v tomto ohledu tedy váží zatím ke schůzi Rady EU pro hospodářské a finanční záležitosti (ECOFIN) z 8. listopadu 2016, které se jako tehdejší ministr financí zúčastnil Andrej Babiš. Rada se na svém jednání dohodla na postupu a kritériích, dle nichž budou jednotlivé jurisdikce zařazeny na seznam nespolupracujících v daňové oblasti.

Na této schůzi se rovněž jednalo o *balíčku opatření, jimiž se reformuje způsob zdanění podniků v rámci EU.*

„Balíček obsahuje nové návrhy týkající se společného konsolidovaného základu daně z příjmů právnických osob. Komise navrhuje jednotný soubor pravidel pro výpočet zdanitelného zisku společností v celé EU, včetně opatření vedoucích k eliminaci příležitostí pro vyhýbání se daňovým povinnostem. Součástí balíčku je také návrh nového systému pro řešení sporů týkajících se dvojího zdanění a opatření k vyřešení hybridních nesouladů mezi daňovými systémy členskými státy a třetích zemí.“

(citace z webových stránek Evropské rady a Rady EU; Rubrika: Domovská stránka, Zasedání, Rada pro hospodářské a finanční věci (Zasedání č. 3495); 8. listopadu 2016)

Dále také rada odsouhlasila návrh směrnice, který umožňuje daňovým orgánům přístup k informacím o skutečném vlastnictví obchodních společností. Návrh by měl začít platit od 1. ledna 2018.

Mimo spolupráci v rámci Rady EU je kooperace v oblasti daňové správy zakotvena též v českém právním systému, a to v zákoně č. 164/2013 Sb., o mezinárodní spolupráci při správě daní.

Možnosti prevence daňových úniků poskytují, mimo jiné, také mezinárodní dohody TIEA - dohody o výměně informací v daňových záležitostech. Tyto dohody má ČR uzavřeny i se zeměmi, které měly dříve status daňových rájů, jako například Britské Panenské ostrovy nebo Kajmanské ostrovy.

Zemědělství, venkov a životní prostředí

Splněné sliby

ZACHOVÁNÍ ZELENÉ NAFTY

Zachováme tzv. zelenou naftu pro aktivně hospodařící zemědělce.

Vláda skutečně schválila zachování vratky na spotřební daň z pohonných hmot zemědělcům již v roce 2014. Loni dokonce rozšířila daňové zvýhodnění pro zemědělce hospodařící v živočišné výrobě. První i druhá novela zákona o spotřební dani prošla oběma komorami Parlamentu, vláda tedy svůj slib splnila.

CHOV ZVÍŘAT JAKO PODMÍNKA

Platby v rámci agroenvironmentálních programů podmíníme dostatečným zatížením zemědělské půdy chovem hospodářských zvířat.

Slib vláda splnila, neboť dle § 17 nařízení vlády č. 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření (dále jen AEKO) je stanovena intenzita chovu hospodářských zvířat jako jedna z podmínek pro udělení dotace. V případě porušení podmínek může být, dle téhož nařízení, dotace snížena či vůbec neudělena.

AEKO slouží k šetrnějšímu využití zemědělské půdy za účelem ochrany a zlepšení životního prostředí či krajiny včetně jejich vlastností. AEKO jsou součástí Programu rozvoje venkova 2014–2020. Více informací k dispozici zde a zde. Konkrétní výčet opatření je uveden v § 2 nařízení vlády č. 72/2015 Sb.

V předchozím programovacím období (2007–2013) se tato opatření jmenovala jinak, a sice Agroenvironmentální opatření (dále jen AEO). Detailnější popis opatření zde a v NV č. 79/2007 Sb. V obou případech (AEO i AEKO) jsou tato opatření závazná na pět let.

Pokud se podíváme blíže na podmínku intenzity chovu hospodářských zvířat, tak tato podmínka doznala několika změn:

1) Oproti předchozímu programovému období byla intenzita chovu zvýšena z 0,2 na 0,3 velké dobytčí jednotky na hektar travního porostu (VDJ/ha). Jinými slovy, zemědělec má chovat větší množství dobytka na 1 ha TP ve srovnání s předešlým obdobím.

2) Dále byla upravena (zdvojena) maximální výše intenzity chovu na 1,15 VDJ/ha v rámci podopatření ošetřování trvalých travních porostů a na 1,5 VDJ/ha zemědělské půdy s druhem zemědělské kultury: orná půda, trvalý travní porost a trvalá kultura. Dříve byla maximální výše pouze 1,5 VDJ/ha zemědělské půdy.

Tedy v případě chovu dobytka na půdě uvedené v § 2 nařízení vlády č. 72/2015 Sb. se podmínky zpřísnily.

3) Změnila se délka kontrolního období, ve kterém musí žadatel o dotaci splnit podmínku intenzity chovu, ze tří měsíců na měsíce čtyři – od 1. června do 30. září.

4) Změnil se koeficient výpočtu VDJ u skotu do šesti měsíců včetně z 0,2 na 0,4. Ostatní koeficienty byly zachovány.

Tabulky koeficientů jsou součástí příloh vládních nařízení:

Příloha č. 4 k NV č. 79/2007 Sb. a příloha č. 13 k NV č. 75/2015 Sb.

Podrobné informace k plnění podmínky intenzity chovu hospodářských zvířat jsou k dispozici v Metodice vydané ministerstvem zemědělství pro rok 2017.

NE PRIVATIZACI LESŮ

Nebudeme privatizovat státní lesy.

Během působení současné vlády nedošlo k privatizaci státních lesů, potažmo státní společnosti Lesy ČR.

V roce 2015 sice došlo k určitému rozporu mezi ministrem financí Andrejem Babišem (ANO) a předsedou ústavně-právního výboru poslanecké sněmovny Jeronýmem Tejcem (ČSSD). Neshoda vznikla na základě Babišova výroku v rozhovoru pro HN z 13. května 2015, ve kterém zmínil, že by rád privatizoval části některých státních podniků, včetně Lesů ČR. To narazilo na odpor koaliční ČSSD, která slovy Jeronýma Tejce jakoukoliv formu prodeje zamítla.

„Dokud je součástí vlády ČSSD, nic takového nedovolíme,“ řekl Tejc podle portálu Novinky.cz.

V březnu 2017 vláda schválila novelu zákona o lesích, ve které doslovně zakazuje prodej Lesů ČR. Možnost prodeje navrhuje novela striktně omezit na jasně vyjmenované případy, jako jsou směny pozemků, prodej odloučených lesních pozemků apod. Všechny výjimky ze zákona musí schválit Ministerstvo zemědělství. Novela se v březnu dostala do Poslanecké sněmovny, kde čeká na své projednání. Předkládající ministr zemědělství Marian Jurečka navrhl projednání ve zkráceném režimu, aby novela mohla být případně schválena již v prvním čtení.

ZÁVISLOST NA FOSILNÍCH PALIVECH

Společně s opozicí navrhne zákon o snižování závislosti na fosilních palivech za podmínky, že tím neutrpí konkurenceschopnost české ekonomiky.

Ministerstvo životního prostředí (MŽP) poprvé předložilo materiál nazvaný Analýza proveditelnosti legislativy v rámci snižování závislosti na fosilních palivech na jednání vlády v září 2015. Ačkoliv byl tento materiál na programu jednání vlády, vláda jeho projednání odložila na počátek října 2015.

Nakonec byla zmíněná analýza projednána a schválena na jednání vlády dne 9. března 2016 usnesením č. 192. V uvedeném usnesení vláda také uložila ministru životního prostředí Brabcovi předložit do konce září 2016 na jednání vlády návrh zákona o snižování závislosti na fosilních palivech.

V roce 2016 si rovněž nechalo ministerstvo životního prostředí vypracovat Studii dopadů antifosilního zákona, na základě které následně přistoupil ministr Brabec k tomu, že zákon předložen nebude.

V lednu 2017 se předloha projednávala v tripartitě. Hlavním projednávaným tématem – jak vyplývá ze záznamu schůze tripartity – byly dopady tzv. antifosilního zákona na sociální a podnikatelskou sféru. Ministr Brabec měl dle tohoto záznamu k problematice antifosilního zákona říci, že „... *antifosilní zákon by měl být předložen na základě Programového prohlášení vlády za předpokladu, že nebude mít negativní vliv na konkurenceschopnost ČR.*“

Jednací strany tripartity se následně shodly, že doporučují vládě „...*zrušit úkol ministra životního prostředí předložit návrh antifosilního zákona.*“

STRATEGIE NA ZMĚNU KLIMATU

Vláda připraví do poloviny roku 2016 Strategii pro přizpůsobení se změně klimatu v České republice včetně konkrétních projektů zadržování vody v krajině, revitalizací vodních toků a údolních niv, důsledné ochrany spodních vod atd.

Vláda přijala Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR v říjnu 2015. Strategie obsahuje analýzu dopadu změny klimatu na jednotlivé aspekty hospodářství a životního prostředí (konkrétně lesní hospodářství, zemědělství, biodiverzita, vodní hospodářství, urbanizovaná krajina, zdraví a hygiena, cestovní ruch, energetika a průmysl a doprava).

V příloze Strategie jsou popsány konkrétní pilotní projekty adaptačních opatření a výzkumy na toto téma.

PREVENCE PŘED POVODNĚMI

Vláda proto zajistí další etapy Programu prevence před povodněmi orientované na retenci vody v povodích a bude realizovat protipovodňová opatření především v oblastech, které jsou minimálně chráněny před povodní.

Současná vláda pokračuje v podpoře dotačního programu prevence před povodněmi, kdy v současnosti běží již jeho třetí pokračování pod názvem Podpora prevence před povodněmi III (2014–2020). Ministerstvo zemědělství, v jehož gesci program probíhá, potvrzuje orientaci na retenci vody v krajině při výběru projektů, jak vyplývá z informačního materiálu pro žadatele dotací:

„Budou upřednostňována opatření směřující ke zvýšení retence, tedy realizace řízených rozlivů povodní, budování poldrů a vodních nádrží s retenčními prostory.“

Je tu tedy alespoň proklamatorní snaha o naplnění slibu, což potvrzují i slova ministra zemědělství Jurečky v poslanecké sněmovně z 2. dubna 2015:

„V současné době je zahájena třetí etapa pro období 2014 až 2020, realizace technických protipovodňových opatření, ve které bude upřednostňována podpora retence, opatření k řízeným rozlivům povodí, poldry, vodní nádrže s retenčními prostory a podpora zejména chybějících opatření v oblastech s potenciálně významným povodňovým rizikem vymezeným podle takzvané povodňové směrnice.“

V materiálech k dotačnímu programu je také několikrát zmíněna jedna podmínka o tom, že by měly dostávat přednost projekty dotýkající se území vymezených v mapách povodňových rizik a mapách povodňového nebezpečí. Pokračující podporu programu ukazuje i tato informace z února 2016 o uvolnění dalších financí na projekty zaměřené na zprůtočnění nebo zvýšení retenčních možností koryt vodních toků a přilehlých niv.

Vzhledem k výše uvedenému považujeme slib za splněný, i když na reálné výsledky bude nutno počkat až do ukončení dotačního programu po roce 2020.

TĚŽBA ZLATA A BŘIDLICOVÉHO PLYNU

Nedovolíme obnovení průzkumu a těžby zlata, ani zahájení průzkumu a pozdější těžbu břidlicového plynu.

- splněno -

Těžba zlata ani břidlicového plynu se ve funkčním období vlády neobnovila.

O těžbě zlata se diskutovalo naposledy na podzim 2016. Konkrétně se jednalo o těžbu zlata na Jesenicku, v okolí Zlatých hor. Obnovení těžby mělo kraji pomoci proti vysoké nezaměstnanosti a dát práci stovkám lidí v následujících několika letech.

Ministerstvo průmyslu a obchodu o tomto záměru začalo mluvit už na jaře 2015, kdy jej podpořil i prezident Zeman. Ministerstvo od tohoto plánu ale nakonec ustoupilo kvůli nízkým cenám zlata.

Na jaře 2015 také vláda neumožnila průzkum nalezišť břidlicového plynu na Přerovsku a Valašsku. Během třetího čtení horního zákona v Poslanecké sněmovně v lednu 2016 neprošel návrh poslance Kučery (TOP 09) na používání technologie hydraulického štěpení hornin při průzkumu a dobývání břidlicového plynu.

Za vládní koalici, která návrh nepodpořila, tak i nadále deklaroval odmítavý postoj tehdejší ministr Mládek.

Ten uvedl:

„Aby nedošlo k omylu, tato vládní koalice se rozhodla, že nebude podporovat těžbu břidlicového plynu. Já to v žádném případě nezpochybňuji. Navíc ekonomické výsledky v Polsku při pokusech o podobnou činnost nejsou povzbuzující. Totéž platí pro zlato. Jsem proti tomu, aby se zkoušela nějaká těžba v Povltaví. Zkoumali jsme možnost těžby ve Zlatých Horách, tam to nevychází ekonomicky. Ekologický problém by byl odstranitelný, kdybychom to dělali jako Slováci, kteří to vozí k loužení do Belgie. Ekologický problém by nebyl. S těžbou uranu, s plnohodnotnou, končíme tento rok, dotěžování na Dolní Rožínce bude probíhat do konce roku 2017. Pak dlouhá léta se žádný uran těžit nebude, možná dokonce nikdy. Ale bezpečně to nevíme. Čili to nejsou věci, které by byly pro aktuální řešení. To jsem považoval za nutné též dodat, aby to nevypadalo, že vláda se honem chystá na nějakou těžbu a že obce přijdou o nějaké velké příjmy.“

PROGRAMY PRO OHROŽENÉ REGIONY **Důležitý slib**

Vláda připraví realizaci Zeleného programu v regionech s dlouhodobě špatným životním prostředím (Moravskoslezský kraj, Ústecký kraj), na jehož podobě se budou podílet kromě státu také města a obce i významné podnikatelské subjekty.

Vláda schválila na svém jednání 10. července 2017 akční plán Strategie restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje, v němž jsou podrobně uvedeny jednotlivé kroky v několika oblastech, které mají zlepšit hospodářskou situaci ve zmíněných regionech.

Mezi hlavní pilíře patří např. lidské zdroje, podpora podnikání, inovace, výzkum a vývoj a v neposlední řadě také životní prostředí (ekologické škody, revitalizace Krušných Hor, regenerace „brownfieldů“). Nejedná se tedy o samostatný, ekologicky zaměřený, program podporující kraje s dlouhodobě špatným životním prostředím; tato problematika je součástí komplexně propojené strategie.

Program se zaměřuje obecně na zlepšování a rekultivaci životního prostředí, pro jednotlivé regiony pracuje rovněž se specifickými náměty. Např. u Moravskoslezského kraje chce vláda rychleji čerpat evropské fondy na odstraňování ekologických škod, u Karlovarského a Ústeckého kraje jde pak např. o podporu programu Revitalizace Krušných hor.

Evropské dotace jsou v této problematice poskytovány na základě posouzení ministerstva životního prostředí, které je řídicím orgánem Operačního programu Životního prostředí 2014–2020, přičemž jednou z prioritních oblastí, ve které je možné získat finanční podporu na konkrétní projekty, je „zlepšování kvality v lidských sídlech“. Prozatím bylo zveřejněno pět výzev (8., 16., 17., 67. a 79. výzva) na získání evropské dotace ve zmíněné oblasti zlepšování kvality ovzduší.

ZACHÁZENÍ S ODPADY

Předložíme novou strategii zacházení s odpady na období 2015 až 2025 a její principy podpoříme zákonnou úpravou.

V prosinci 2014 vláda schválila Plán odpadového hospodářství České republiky pro období 2015–2024. Tento plán je klíčovým dokumentem pro realizaci dlouhodobé strategie nakládání s odpady. Strategie plánu vychází ze čtyř hlavních cílů.

Dokument byl schválen jako nařízení vlády č. 352/2014 Sb. s účinností od ledna 2015. Nový plán navázal na předchozí Plán odpadového hospodářství ČR 2003–2013, prodloužený do konce roku 2014.

V červenci 2015 schválila Sněmovna návrh novely zákona o odpadech. Novela zákona především uvedla do souladu evropské právo s českým zákonem o odpadech, neboť zapracovala změnu směrnice o bateriích a akumulátorech spolu s dalšími novými směrnici.

POKRAČOVÁNÍ KOTLÍKOVÝCH DOTACÍ

Vláda podpoří pokračování modernizace individuálních topenišť (tzv. kotlíkové dotace).

Takzvané kotlíkové dotace spustilo ministerstvo životního prostředí pod vedením Richarda Brabce ve dvou výzvách v rámci Operačního programu Životní prostředí 2014–2020, opatření 2.1 (Snížit emise z lokálního vytápění domácností podílející se na expozici obyvatelstva koncentracím znečišťujících látek). Kvůli financování kotlíkových dotací z fondů EU si musely o finanční prostředky zažádat nejprve kraje, které následně poskytly dotace přímo občanům. Administraci žádostí občanů o kotlíkové dotace mají na starosti krajské úřady.

V srpnu 2015 v rámci první výzvy kotlíkových dotací vyhlásilo ministerstvo životního prostředí prostřednictvím Státního fondu životního prostředí ČR výzvy pro kraje, aby předložily projekty, jejichž prostřednictvím budou poskytovat finanční podporu. Jednotlivé kraje poté samostatně vyhlášovaly výzvy k předložení žádostí o kotlíkové dotace určené již přímo pro občany od prosince 2015. V první výzvě, do níž se zapojily všechny kraje včetně hlavního města Prahy, byly rozděleny na kotlíkové dotace celkem 3 mld. Kč. Některé kraje (například Středočeský kraj nebo Jihomoravský kraj) vyhlásily pro občany více krajských kol v rámci první výzvy kotlíkových dotací.

Druhou výzvu kotlíkových dotací odstartovalo ministerstvo v březnu 2017, kdy kraje opět vyzvalo k předložení projektů, na jejichž základě občanům poskytnou dotační prostředky. Kraje předpokládají spuštění vlastních výzev k předložení žádostí o kotlíkové dotace pro občany v druhé polovině roku 2017. Jedinou výjimku představuje Moravskoslezský kraj, který vyhlásil krajskou výzvu kotlíkových dotací v červnu 2017. Celková alokace finančních prostředků poskytnutých občanům v rámci druhé výzvy kotlíkových dotací činí 3,4 mld. Kč.

Slib hodnotíme jako splněný, jelikož Sobotkova vláda podpořila pokračování modernizace individuálních topenišť v podobě kotlíkových dotací, a to pomocí finančních prostředků z fondů EU, konkrétně z Operačního programu Životního prostředí 2014–2020. Ministerstvo životního prostředí spustilo v srpnu 2015 a březnu 2017 dvě výzvy kotlíkových dotací, v rámci nichž kraje vyhlásily a budou vyhlášovat vlastní krajské výzvy k předložení kotlíkových žádostí pro občany.

REGULACE VODNÉHO A STOČNÉHO

Posílíme cenovou regulaci vodného a stočného.

Tento slib byl splněn, neboť Sobotkova vláda schválila na jednání 9. února 2015 *Návrh koncepčního řešení regulace ve vodárenství.*

Tímto usnesením vznikl meziresortní Výbor pro koordinaci regulace oboru vodovodů a kanalizací (Výbor VaK), kterým se posilují regulační mechanismy v oblasti vodného a stočného.

Dále byl v roce 2014 v rámci cenotvorby vodného a stočného zpřísněn postup prokazování zahrnutého přiměřeného zisku v nájemném, a to podle odpovídajícího podílu vloženého majetku vlastníkem.

„Do ceny nelze zahrnout odpisy infrastrukturního majetku nepotřebného a kapacitně nevyužitého pro výrobu a dodání (rozvod) pitné vody nebo na odvádění a čištění, popřípadě jiné zneškodňování, odpadních vod, kromě infrastrukturního majetku sloužícího prokazatelně k zajištění zabezpečení dodávek pitné vody a odvádění a čištění odpadní vody.“ (web MFČR, 2017; Pitná voda a odpadní odvedená voda („vodné a stočné“); Odbor 16: Cenová politika)

Regulaci vodárenství vykonává v ČR vícero orgánů. Cenovou regulaci má na starosti ministerstvo financí dle zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, § 10a. Na základě vodního zákona jsou dalšími orgány ministerstvo zemědělství, ministerstvo životního prostředí a v oblasti zdravotní nezávadnosti vod či jejich znečištění též ministerstvo zdravotnictví.

Regulace cen je prováděna na základě takzvaného věcného usměrňování cen – zákon o cenách, § 6. Tento postup se uplatňuje již od roku 1993.

Jinými slovy, MFČR vydá ve svém věstníku postupy pro tvorbu cen. Postupy týkající se cenotvorby v oblastech povrchové vody, pitné vody a odpadní vody najdete na straně 9.

ČISTIČKY VOD

Dobudujeme čistírny odpadních vod v obcích nad 2 000 obyvatel.

Podle dostupných zdrojů nebylo v roce 2013 (rok před nástupem vlády Bohuslava Sobotky) připojených na čističku odpadních vod (ČOV) 11 aglomerací nad 2 000 EO (ekvivalentních obyvatel). Hned v roce 2014 bylo vystavěno pět nových komunálních čističek. Novější data ovšem k dispozici veřejně nejsou.

Celkový počet čističek pak uvádí i Český statistický úřad, nejnovější data jsou z roku 2016.

V problematice čističek se nepočítá se samostatnými městy nad 2 000 obyvatel, ale s celými aglomeracemi, které mají nad 2 000 ekvivalentních obyvatel. Může se tedy jednat i o svazek více menších obcí, které jsou brány jako aglomerace.

Ministerstvo zemědělství na přímý dotaz odpovědělo, že v současné době všechny aglomerace nad 2 000 EO mají k dispozici vlastní čističky nebo jsou připojeny k nejbližším čističkám.

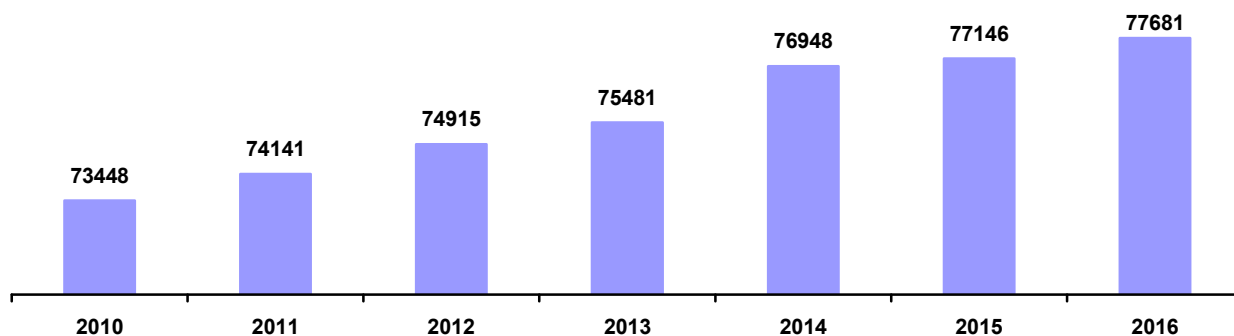
SÍŤ VODOVODŮ

Rozšíříme a zmodernizujeme síť veřejných vodovodů a systému čištění odpadních vod.

Podle Českého statistického úřadu (ČSÚ) bylo v roce 2013, tedy rok před nástupem současné vlády, v České republice 75 481 km vodovodů a bylo jimi zásobováno 93,8 % občanů. V roce 2016 to bylo již 77 681 km a zásobováno bylo skrze vodovody 94,4 % obyvatel České republiky. Pokrytí země vodovody se nicméně zvyšovalo jak za této, tak za předchozí (Nečasovy) vlády, což je vidět na následujícím grafu:

Vývoj délky vodovodů v ČR

km vodovodů podíl zásobovaných obyvatel (%)

Source: Český statistický úřad Created with Datawrapper

Ve výsledku se tedy jedná o 2 200 km vodovodů více a o zhruba 60 000 více lidí připojených k vodovodu v průběhu vlády Bohuslava Sobotky. Podle Operační programu životního prostředí 2014–2020 (OPŽP 2014–2020), který funguje pod ministerstvem pro životního prostředí, je podporováno zkvalitňování vody, a to jak v případě modernizace a rozvoje vodovodních sítí, tak v případě čističek odpadních vod.

V několika výzvách (např. výzvy 22. nebo 38.) OPŽP 2014–2020 je možno čerpat dotace ohledně zkvalitnění vody až do roku 2020. Ovšem je nutno podotknout, že řídicím orgánem OPŽP sice je ministerstvo životního prostředí, ale všechny tyto prostředky pochází z Evropské unie.

Co se týče státních peněz, ministerstvo zemědělství vyhlásilo např. výzvy na čerpání státních financí v rámci podpory vodní infrastruktury jak v roce 2015, tak stejně i pro roky 2016 a 2017. Ze státních prostředků tak ministerstvo zemědělství uvolnilo během tří let okolo 2,9 mld. Kč na výstavbu a modernizaci vodovodů v obcích do 1 000 obyvatel a místních částí do 1 000 obyvatel.

V konečném důsledku se tedy na výstavbě a modernizaci podílely jak peníze pocházející z fondů Evropské unie, tak zároveň i peníze, které byly čistě ze státních prostředků.

Částečně splněný sliby

SOBĚSTAČNOST

Připravíme dlouhodobou strategickou vizi rozvoje agrárního sektoru. Postupně chceme dosáhnout potravinové soběstačnosti v základních komoditách, které lze u nás produkovat.

Vládní slib hodnotíme jako částečně splněný. V živočišné výrobě sice dochází v posledních letech k navyšování soběstačnosti, nicméně v rostlinné je trend spíše opačný.

Ministerstvo zemědělství si v loňském roce vytyčilo cíl, aby v roce 2030 bylo Česko přiměřeně potravinově soběstačné v základních komoditách, které u nás lze produkovat. Pomoci tomu má mimo jiné navyšování objemu peněz určených na národní dotační programy pro živočišné komodity.

Jak vyplývá ze statistik rezortu zemědělství, míra potravinové soběstačnosti u základních pěti živočišných komodit od roku 2010 roste. V případě základních rostlinných potravin však dochází spíše ke snižování soběstačnosti, patrné je to zejména u cukru, brambor a kukuřice.

Živočišné komodity - míra soběstačnosti (v %)

Komodita	2010	2013	2015*	2020	2030
drůbeží maso	84.9	70.8	65	85	100
hovězí maso	114.4	140.1	140	140	140
mléko	118.9	128.70	130	130	130
vejce	84.10	85.7	78.4	85	100
vepřové maso	63.80	56.90	55	60	80

Source: Ministerstvo zemědělství Created with Datawrapper

*Rok 2015 uváděný ve Strategii 2030 jako aktuální stav odpovídá hodnotě odhadované v polovině roku 2015, a tudíž se může lišit od konečné hodnoty daného období.

Vybrané rostlinné komodity - míra soběstačnosti (v %)

Komodity	2010	2012/2013	2014/2015	2015/2016
Brambory	78.10	85.60	79.30	68.50
cukr	113.9	113.4	135.1	108.60
ječmen	109.30	107.80	133.4	135
kukuřice	157.8	198.8	144.20	89.90
pšenice	147.1	115.80	185.70	176.4
řepka	123.4	112.9	144.70	130.1

Source: Ministerstvo zemědělství Created with Datawrapper

Zdroj: Zelené zprávy 2013, 2015

NEZCIZITELNOST LESŮ

Zákonem stanovíme nezczizitelnost státních lesů.

Vláda na svém jednání 13. března 2017 schválila návrh zákona, který explicitně vyjadřuje zákaz zczizování lesů ve vlastnictví státu, byť přiznává, že ani tento zákaz není absolutní.

„Možnost prodeje navrhuje novela striktně omezit na jasné vyjmenované případy, jako jsou směny pozemků, prodej odloučených lesních pozemků apod. Všechny výjimky ze zákona musí schválit Ministerstvo zemědělství.“

Návrh zákona pak doslova uvádí:

„Státní lesy nelze zczizit, pokud tento zákon nestanoví jinak. Zákaz zczizení státních lesů se nevztahuje na směnu lesního pozemku, prodej spoluvlastnického podílu státu, prodej odloučeného lesního pozemku, zczizení ve veřejném zájmu chráněném tímto zákonem nebo jinými právními předpisy, vydání věci podle právních předpisů upravujících restituci majetku.“

Předchozí verze zákona takový zákaz neobsahuje. Podle důvodové zprávy k předkládanému zákonu:

„Stávající právní úprava neobsahuje sice výslovné ustanovení o nezczizitelnosti státních lesů, obsahuje však ustanovení, která nakládání s lesy ve vlastnictví státu významně omezují a podřizují je souhlasu Ministerstva zemědělství.“

K výslovnému zakazu, který vláda považuje za klíčovou změnu, však směřují připomínky Ministerstva spravedlnosti, které tuto formulaci obsaženou v první větě považuje za nadbytečnou. Uvedením výjimek je totiž jasné, že v jiných případech je zczizení zakázáno. Výjimky jsou však podle ministerstva formulovány nedostatečně určitým způsobem, proto požadovalo první větu vypustit a zbytek přepracovat. Dodejme, že materiál zaslaný k připomínkovému řízení je svým zněním téměř totožný s konečnou verzí, tyto připomínky tak nebyly reflektovány.

Programový slib doposud nebyl zcela naplněn. Návrh předložený v březnu tohoto roku prozatím čeká na zařazení na program a své první čtení, přičemž předkládající ministr zemědělství navrhl projednání ve zkráceném režimu (§ 90 odst. 2 jednacího řádu PS), aby mohl být případně schválen právě již v prvním čtení.

KLIMATICKÉ ZMĚNY

Budeme se podílet na mezinárodních opatřeních směřujících k omezení klimatických změn. Budeme usilovat, aby vznikla dohoda navazující na Kjótský protokol, zejména se zaměřením na adaptační opatření.

V oblasti boje proti klimatickým změnám se za největší úspěch dá považovat podpis Pařížské dohody, která má po roce 2020 nahradit Kjótský protokol. Tento dokument zavazuje podepsané státy ke snížení emisí skleníkových plynů a „udržení nárůstu průměrné globální teploty výrazně pod hranicí 2 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí a úsilí o to, aby nárůst teploty nepřekročil hranici 1,5 °C oproti hodnotám před průmyslovou revolucí, [...] zvyšování schopnosti přizpůsobit se nepříznivým dopadům změny klimatu, [...] sladění finančních toků s nízkoemisním rozvojem odolným vůči změně klimatu“ (článek 2).

Tuto dohodu podepsalo 195 stran, které jsou členy Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu, z nichž ji 155 také ratifikovalo - k podepsání dohody došlo 22. dubna 2016, kde tak za ČR učinil ministr životního prostředí Richard Brabec. V platnost pak vstoupila 4. listopadu 2016.

Pařížská dohoda ovšem stále není Českou republikou ratifikována, přestože návrh na ratifikaci byl předložen již 5. října 2017. V této době prošel pouze Senátem. V Poslanecké sněmovně bylo jednání o ratifikaci několikrát zahájeno, avšak bylo pokaždé přerušeno, naposledy 11. července 2017. Zde byla smlouva přikázána k projednání zahraničnímu výboru a výboru životního prostředí, které doporučily souhlas s ratifikací. Česká republika je tak stále jedinou zemí EU, jež smlouvu neratifikovala.

Koalice se v červnu shodla, že ratifikaci chce ještě do konce volebního období stihnout. Jelikož k tomu stačí již jen jedno čtení v Poslanecké sněmovně, je možné, že se jí to skutečně podaří. Na základě výsledků zářijové schůze Poslanecké sněmovny bude hodnocení aktualizováno.

PROGRAM PROTIEROZNÍCH OPATŘENÍ

Zahájíme program protierozních opatření a program k zachování kvality půd.

Na podporu protierozních opatření jdou peníze hlavně z operačního programu Životní prostředí, který ovšem nezačala tato vláda, navíc do této oblasti putuje méně peněz než v předchozím období. Nelze tedy konstatovat, že tato vláda zahájila intenzivnější boj proti erozím.

Hospodaření s půdou je jednou z oblastí dotovaných z Programu rozvoje venkova. Závazek tedy hodnotíme jako částečně splněný, protože peníze do těchto oblastí jsou posílány, nicméně nejde o začátek či masivnější podporu těchto oblastí.

Opatření proti erozi jsou financována v rámci Operačního programu Životní prostředí 2014–2020, osa 4.3. (posílit přirozené funkce krajiny), do kterého je alokováno 151 694 028 eur (cca 4 mld. korun).

V rámci toho se jedná o následující priority:

*„podpora opatření zamezující vodní erozi, plošnému a soustředěnému povrchovému odtoku (užití travních pásů, průlehy, ...),
stabilizace drah soustředěného povrchového odtoku (hrázky, terasy, svodné příkopy, ...),
preventivní opatření (zakládání či obnova mezí, remízů, ...).
podpora opatření zamezující větrné erozi
obnova či zakládání větrolamů.“*

Protierozní opatření však byla i součástí dřívějšího Operačního programu Životní prostředí v letech 2007–2013, a to v rámci prioritní osy 6 - zlepšování stavu přírody a krajiny. Na tuto osu bylo vyčleněno skoro 600 milionů eur.

Ministerstvo životního prostředí dále uděluje dotace v rámci národního Programu péče o krajinu, konkrétně Podprogram pro zlepšování dochovaného přírodního prostředí.

Podpora kvality půdy je zahrnuta v Programu rozvoje venkova 2014–2020, a to v cíli předcházení erozi půdy. Jedná se o lepší hospodaření s půdou zemědělskou a lesnickou.

Podle ministerstva zemědělství šlo od roku 2014 do protierozních opatření celkově 5 miliard korun.

Nesplněné sliby

POKUTY ZA ETIKETY PODLE OBRATU

Zavedeme přísné tresty za nedodržování složení výrobku, které je uvedeno na etiketě, a udělování pokut s ohledem na obrat společnosti.

Slib je hodnocen jako nesplněný zejména s ohledem na to, že pokuty s ohledem na obrat společnosti nebyly zavedeny.

Označení složení na obalech výrobků je jednotné pro všechny členské státy Evropské unie, a to kvůli účinnosti nařízení č. 1169/2011, které pro lepší porovnávání výrobků nařizuje povinnost uvádět obsah na 100 g nebo 100 ml. Zároveň vytyčuje výživové hodnoty – celkový obsah tuku, cukry, nasycené mastné kyseliny, sacharidy, bílkoviny, sůl a energetickou hodnotu – které musí být uvedené na obale.

Na národní úrovni je označení regulováno zákonem č. 110/1997 Sb. a dalšími předpisy, které ho určují při konkrétních potravinách (například zákon o ekologickém zemědělství).

Těsně před koncem předcházející úřednické vlády byla vládou předložena novela zákona o potravinách a tabákových výrobcích. Novela byla zaměřena na přizpůsobení se evropské právní úpravě a odstranění duplicity pojmů. Zároveň také navýšila výšku pokuty za nesprávné označení potravin ze 3 mil. Kč na 10 mil. Kč; u nebezpečných potravin může pokuta dosahovat částky 50 mil. Kč, tato úprava je však platná už od roku 2008.

V následujících úpravách zákona o potravinách a tabákových výrobcích (180/2016 Sb., 26/2017 Sb. a 183/2017 Sb.) došlo během funkčního období současné vlády k rozšíření počtu činů v oblasti potravinářství, které jsou klasifikovány jako právní delikty. Dále byla změněna terminologie a bylo upřesněno, kdo je zodpovědný za výběr uložené pokuty.

Hodnotíme vládní slib jako nesplněný. Vláda nepodnikla žádné konkrétní kroky, které by vedly ke změně výpočtu pokuty podle obratu firmy. Stále zůstává pevně stanovená částka, do které se může pokuta vyšplhat. Navýšení pokuty za nesprávné označení potravin předložila předcházející úřednická vláda.

ENERGETICKÁ EFEKTIVNOST ELEKTROSPOTŘEBIČŮ

Prosadíme postupné zvyšování energetické efektivity elektrospotřebičů (např. zpřísnování standardů pro štítkování).

Štítkování spotřebičů je upravováno právními předpisy EU, které jsou implementovány do českého právního řádu.

Označování spotřebičů energetickými štítky poskytuje spotřebitelům informaci o jejich energetické efektivitě. Systém štítkování do konce července 2017 upravovala směrnice 2010/30/EU, která byla do českého právního řádu implementována v podobě zákona č. 406/2000 Sb. a navazující vyhlášky č. 337/2011 Sb. Od srpna je však účinné nařízení 2017/1369, jež platnost zmíněné směrnice ruší. Nařízení je přímo použitelné a nevyžaduje tudíž úpravu českého právního rámce. Zavádí například změnu stupnice hodnotící spotřebiče nebo databázi výrobků.

V rámci národní legislativy vláda v tomto období předložila poslancům dvě novely zákona o hospodaření energií, které ovšem fakticky přejímaly části evropského práva. První z nich se týkala energetické náročnosti budov (§ 9). Štítkování zde bylo rovněž upraveno, a to v případě velkých veřejných nákupů pro ústřední orgány státu (tedy v rámci celého hospodářství jde o marginální sektor).

Kromě toho pak letos na jaře kabinet poslal do Poslanecké sněmovny další novelu stejného zákona, která ovšem nezačala být doposud vůbec projednávána.

Obecně lze konstatovat, že daná problematika se řídí evropskou legislativou, česká vláda tato pravidla postupně implementuje. V rámci *Národního akčního plánu energetické účinnosti ČR* (z roku 2012, aktualizováno v únoru 2016) je pak na str. 26 uváděno, že v souvislosti se štítkováním provádí Česká republika informační kampaň na podporu implementace dané směrnice.

Ministerstvo průmyslu rovněž spravuje *Program EFEKT, státní program na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie*. V rámci něj se v minulosti stát soustředil na informování (např. v roce 2011 vydal set jednotlivých štítků na elektrospotřebiče). Aktuálně mají být v dotačních programech alokovány prostředky na oblasti úspory energie. Nicméně ty se přímo netýkají vládního závazku, navíc jde často o pilotní programy nebo informační kampaně.

OCHRANNÁ PÁSMA NA VODU

Zvýšíme ochranu povrchových vod přehodnocením ochranných pásem a zavedením hlediska ochrany vod do zemědělské praxe.

Ochranná pásma vodních zdrojů byla stanovena v zákoně o vodách (vodní zákon). Tento zákon byl novelizován, ale pasáž upravující ochranná pásma měněna nebyla.

Zásady správné zemědělské praxe pro ochranu vod byly také vydávány již dříve, před vládou Bohuslava Sobotky – například v roce 2008 nebo v roce 2012. V době úřadování Sobotkovy vlády pak byly tyto zásady vydány pouze v roce 2016.

POBÍDKY/POPLATKY NA TŘÍDĚNÍ ODPADU

Vytvoříme systém pobídek a poplatků, které podpoří vývoj v tomto směru a motivaci občanů třídít odpad.

Zákon o odpadech je účinný od 1. ledna 2002 a naposled byl novelizován v roce 2015. V původním zákoně jsou také stanoveny podmínky výběru poplatků za komunální odpad, které od té doby neprošly zákonnou úpravou. Doposud tedy poplatky a pobídky nebyly upraveny tak, aby byli občané více motivováni k třídění odpadu. Výjimku tvoří pouze povinnost obcí zajistit pro domácnosti místa pro odkládání bioodpadů, papíru, plastů, skla apod.

Současná vláda, konkrétně ministr životního prostředí Richard Brabec, podal v roce 2016 návrh zákona o odpadech a o změně některých zákonů k projednání ve vládě – ke schválení ve vládě ovšem nedošlo. Návrh byl navrácen k dalšímu projednání a změnám, které doporučila Legislativní rada vlády.

Přesto ministerstvo životního prostředí v první polovině letošního roku spustilo kampaň Zaplať, kolik vyhodíš!, jejímž principem je osvěta v oblasti snižování množství komunálních odpadů. Jednalo se o projekt třinácti seminářů konajících se v průběhu dubna a května v krajských městech, na kterých získali zástupci obcí informace o možnosti získu evropských dotací v oblasti odpadového hospodářství. Konkrétní kroky vlády, resp. ministerstva životního prostředí, k vytvoření pobídek ke třídění odpadů tedy jsou viditelné, nestaly se ovšem (alespoň prozatím) součástí zákona. Nebyl ani přijat ucelený systém pobídek, o kterém vládní koalice psala ve svém prohlášení.

ZÁKON O ODPADECH

Vláda připraví do poloviny roku 2016 novelu zákona o odpadech s cílem snížit podíl skládkovaných odpadů a naopak zvýšit úroveň recyklace odpadů, včetně odpadů biologických, na úroveň vyspělých evropských zemí.

Návrh nového zákona o odpadech, u něhož ministerstvo životního prostředí deklarovalo cíl zvýšit míru recyklace odpadů a připravit ČR na zákaz skládkování od roku 2024, předložilo ministerstvo vládě v červenci 2016.

V lednu 2017 Legislativní rada vlády doporučila i přes již provedené úpravy návrh zákona vrátit ministerstvu k dopracování. Doposud vláda návrh neprojednala a zdaleka tak nebyl dokončen legislativní proces. Závazek tudíž hodnotíme jako nesplněný.

PROSTŘEDKY NA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ Z EU

Upravíme návrh nového OPŽP včetně toho, že finanční alokace do nového OPŽP bude přibližně v podobné proporci jako v předchozím programovém období.

Operační program Životní prostředí pokračuje i v období 2014–2020, nicméně peněžní obnos alokovaný do tohoto programu se zmenšil zhruba o polovinu.

Operační program Životní prostředí je určený na zlepšování životního prostředí. V období 2007–2013 zde bylo k dispozici 300 mil. eur ze státního rozpočtu a 5 mld. eur z evropských fondů (strukturálního a investičního). Program měl prioritní osy: dotace pro vodohospodářskou infrastrukturu a snižování rizika povodní; zlepšování kvality ovzduší; udržitelné užívání zdrojů energie; odpadové hospodářství a odstraňování starých ekologických zátěží; omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik; zlepšování stavu přírody a krajiny; environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu.

Operační program Životní prostředí 2014–2020 má oproti tomu k dispozici 2,6 mld. eur, a to na oblasti (prioritní osy): zlepšování kvality vod a snižování rizika povodní; zlepšování kvality ovzduší v lidských sídlech; odpady a materiálové toky; ekologické zátěže a rizika; ochrana a péče o přírodu a krajinu; energetické úspory.

EKOLOGICKÁ VÝCHOVA

Posílíme ekologickou výchovu, osvětu a vzdělávání a zavedeme ekologickou výchovu ve školách.

Součástí školních osnov je zajištění environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO), jehož metodika byla novelizována již v roce 2008. Tyto metodické pokyny MŠMT poskytují doporučení a návod, jak realizovat environmentální výchovu ve školách a jak ji zakomponovat do vzdělávacích osnov.

Důvodem je přihlášení ČR ke Strategii vzdělávání pro udržitelný rozvoj České republiky (2008–2015). Jedním z hlavních východisek je učinění reformních kroků v oblasti vzdělávání jako hlavního nástroje záruky udržitelného rozvoje. Stejně tak není zákonem zavedená ekologická výchova ve školách, součástí vzdělávání je jen v rámci předmětů jako je prvouka, vlastivěda, přírodověda, přírodopis (v Rámcovém vzdělávacím programu MŠMT je např. uvedeno, že má být součástí učiva o živé přírodě také její ochrana a ochrana životního prostředí (bod 5.6.3 - nedošlo však k žádné úpravě např. časových dotací těchto předmětů, bod 7), a to již od doby schválení novely metodických pokynů z roku 2008.

Nejedná se tedy o krok zavedený současnou vládou Bohuslava Sobotky. Povinností škol poskytujících základní vzdělání je také zahrnout do osnov tzv. průřezová témata, která musejí být postupně všechna nabídnuta v průběhu základního vzdělávání.

Jedná se o témata jako výchova demokratického občana, multikulturní výchova, ale i environmentální výchova (bod 6), ovšem ani tato součást výuky neprošla změnami. Rámcového vzdělávacího programu v roce 2013 (později ke změně RVP nedošlo).

V Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání platném od ledna letošního roku je součástí osnov v předškolním vzdělávání kategorie Dítě a svět. Ta má za úkol seznámit dítě s prostředím, ve kterém žije, vytvářet elementární povědomí o širším, mimo jiné i přírodním prostředí, apod.

V dalších rámcových vzdělávacích programech, např. pro gymnázia, je platná verze z roku 2007, s úpravou z roku 2016, která se ovšem týká jen podoby profilové maturitní zkoušky. I pro gymnázia platí povinnost zahrnout kamkoliv v průběhu studia tzv. průřezová témata, jejichž součástí je i environmentální výchova.

Časová dotace zavádějící povinnost učit předměty na bázi ekologické výchovy změněna nebyla. Obdobná situace platí i pro gymnázia se sportovní přípravou a střední odborné školy všech kategorií. Povinná ekologická výchova nebo předměty zaměřené na životní prostředí jsou povinnou součástí osnov těch oborů, jejichž zaměření tomu odpovídá, př. Ekologie a ochrana životního prostředí.

V současné době existuje také zákon o právu na informace o životním prostředí (123/1998 Sb.), novelizován v roce 2015. Lze tedy říci, že současná vláda udržuje problematiku životního prostředí a environmentální osvěty živou, ačkoliv tyto konkrétní sliby jsou hodnoceny jako nesplněné, neboť nerozšiřuje to, co bylo zavedeno již dříve.

STEJNÁ MÍRA OBČANSKÝCH PRÁV (ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ) Důležitý slib

Zachováme současnou legislativně zaručenou úroveň občanských práv týkajících se životního prostředí včetně zajištění účasti veřejnosti ve správních řízeních.

Občanská práva týkající se životního prostředí jsou chráněna např. zákonem o ochraně přírody. Tento zákon byl za funkčního období Sobotkovy vlády novelizován. Podle původního znění měla občanská sdružení právo na informace o zamýšlených zásazích a zahajovaných správních řízeních, při nichž by mohly být dotčeny zájmy ochrany přírody, od příslušných orgánů státní správy.

Novelizované znění toto oprávnění občanským sdružením ponechává, avšak s výjimkou řízení navazujících na posuzování vlivů na životní prostředí podle zvláštního zákona (tzv. zákon o EIA). Občanská práva týkající se životního prostředí byla novelizací zákona o ochraně přírody omezena.

Stavební zákon byl novelizován (s účinností od roku 2018) tak, že mimo jiné tzv. environmentální spolky nebudou účastníky stavebního řízení. Současná úroveň práv spolků byla touto novelizací dotčena.

Sociální věci a zdravotnictví

Splněné sliby

VALORIZACE PENZÍ **Důležitý slib**

Vláda připraví novelu zákona o důchodovém pojištění týkající se úpravy podmínek pro zvyšování důchodů od roku 2015. Vláda ukončí platnost pravidla snížené valorizace důchodů a zajistí, že důchody budou od ledna 2015 opět zvyšovány o 100 % nárůstu spotřebitelských cen a o jednu třetinu nárůstu reálné mzdy.

Sobotkova vláda v dubnu 2014 podala návrh novely zákona o důchodovém pojištění. Tento návrh byl schválen, od 1. září 2014 nabyl účinnosti a je vypsán ve Sbírce zákonů jako 183/2014 Sb.

Tento zákon ukončil dosavadní platnost tehdejší valorizace, která byla upravena zákonem č. 314/2012 Sb. Původně se tedy v období od 1. ledna 2013 do posledního prosince roku 2015 měly důchody valorizovat tak, že se zohledňovala pouze 1/3 růstu spotřebitelských cen. Měla tedy proběhnout ještě jedna snížená valorizace v lednu 2015.

Sobotkova vláda však změnou v zákoně tuto sníženou valorizaci zrušila a již od ledna 2015 se tedy podmínky valorizace důchodů upravily na zvyšování důchodů podle 100 % nárůstu spotřebitelských cen a jednu třetinu nárůstu reálné mzdy.

ZRUŠENÍ II. PILÍŘE

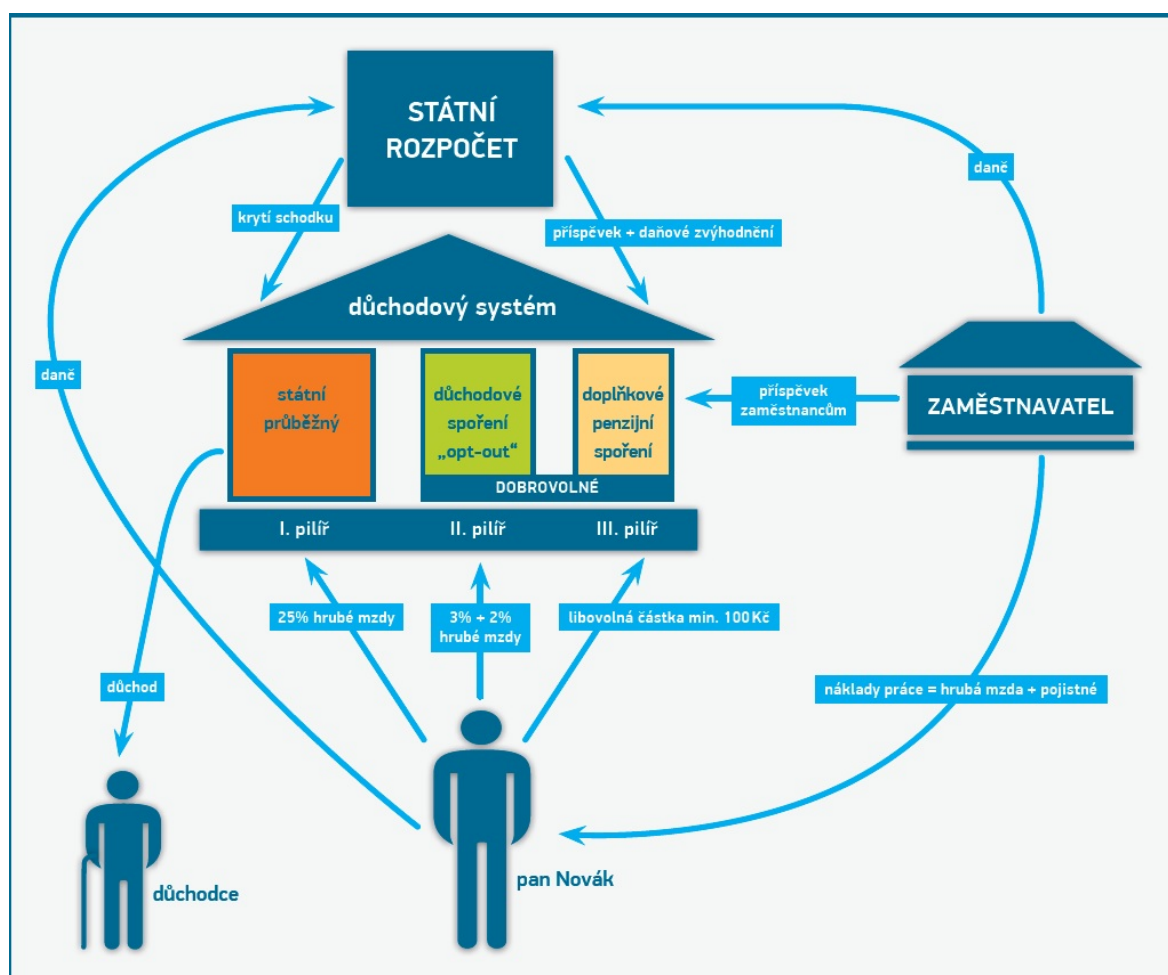
Sloučíme II. a III. pilíř. Zastavíme vyvádění prostředků z průběžného důchodového pilíře.

Slib označujeme za splněný, neboť II. pilíř důchodového systému Sobotkova vláda zrušila, čímž zastavila vyvádění prostředků z I. pilíře (průběžného) a reformou III. pilíře jej pro občany částečně zatraktivnila.

II. pilíř zavedla vláda Petra Nečase. Nynější vláda Bohuslava Sobotky na jednání dne 18. května 2015 projednala návrh zákona, jímž předložila zrušení II. pilíře penzijního systému. V říjnu 2015 byl tento vládní návrh schválen Poslaneckou sněmovnou a koncem téhož roku také Senátem.

Změny, k nimž došlo zrušením II. pilíře a reformou III. pilíře, si následně ukážeme.

Důchodový systém před přijetím zákona č. 376/2015 Sb. o ukončení důchodového spoření během mandátu Sobotkovy vlády – tedy před zrušením druhého důchodového pilíře – vypadal následovně:

(MFCR, 2013; Manuál k důchodové reformě)

Důchodový systém sestával ze tří takzvaných důchodových pilířů:

I. důchodový pilíř - průběžný, do něhož tečou prostředky primárně ze sociálního pojistného a jsou z tohoto fondu vypláceny státní důchody.

II. důchodový pilíř, který Sobotkova vláda zrušila. Tento pilíř umožňoval účast na bázi dobrovolnosti, ale nebylo možné z něj vystoupit před dovršením věku, v němž byl člověku přiznán

státní důchod z I. pilíře. Způsob financování byl založen na 5% odvodu z hrubé mzdy účastníka, přičemž se mu o 3 % snížil odvod do I. důchodového pilíře. II. pilíř obhospodařovaly penzijní společnosti, díky kterým měly být peníze na kapitálových trzích následně zhodnoceny.

Právě ono snížení odvodu do I. pilíře, z něž se vyplácí státní důchody, bylo se zrušením II. pilíře zastaveno.

Posledním pilířem byl III. důchodový pilíř (*penzijní připojištění pro účastníky transformovaných fondů a doplňkové penzijní spoření*). Tento pilíř doznal reforem, ale zůstal zachován.

V rámci reforem se například do doplňkového penzijního spoření umožnil vstup všem bez věkového omezení (kapitola 5., Změny ve III. pilíři). Rodiče tedy mohou spořit v rámci tohoto pilíře svým dětem.

Účast ve III. pilíři je taktéž dobrovolná. Ze systému lze předčasně vystoupit, ovšem s tím, že nárok na státní příspěvek a daňové úlevy je podmíněn setrváním do stanovené doby. Stát k měsíčním příspěvkům účastníků vyplácí státní příspěvek a umožňuje odečíst část zaplacených příspěvků ze základu daně z příjmů.

VÝPLATA DÁVEK

Vláda vytvoří podmínky pro smluvní a technické zajištění systému pro výplaty nepojistných sociálních dávek a dávek z oblasti státní politiky zaměstnanosti včetně veškerých pomocných aplikací, a to prostřednictvím infrastruktury a informačních systémů resortu práce a sociálních věcí.

Slib hodnotíme jako splněný, protože vláda navýšila počet pracovníků úřadů práce, čímž se zlepšily podmínky pro vyplácení dávek. Vládě se také podařilo získat nové dodavatele informačních systémů. Je však nutné poznamenat, že z veřejných zdrojů není jasné, zda všechny systémy budou fungovat prostřednictvím infrastruktury a informačních systémů ministerstva práce a sociálních věcí.

Převod vyplácení sociálních dávek z obcí na úřady práce proběhlo v roce 2011. Podle oficiální zprávy ministerstva práce a sociálních věcí se všechny nepojistné sociální dávky, včetně podpory v nezaměstnanosti, začaly v roce 2012 vyplácet na Úřadu práce ČR, který „nově od obcí přebral výplatu dávek hmotné nouze, příspěvku na péči a dávek osobám se zdravotním postižením“. Výhodou této změny bylo zdvojnásobení počtu míst, které dávky vyplácejí.

Jak popisuje tisková mluvčí Úřadu práce ČR ve zprávě z 15. 4. 2014:

„Centralizovaný ÚP ČR vznikl v roce 2011. Do té doby existovalo 77 samostatných okresních úřadů práce. V nich působilo celkem 8 136 lidí. Po zásadní organizační změně a převodu kompetencí v rámci zpracování a výplat nepojistných sociálních dávek k 1. 1. 2012 práce přibylo. Počet úředníků ale naopak klesl, a to o 1 953 osob. V době, kdy dávkovou agendu vykonávaly obce, pracovalo v této oblasti více než 3 642 lidí. Když přešla na ÚP ČR, dostalo ji na bedra 1 953 zaměstnanců. V červenci 2014 schválila vláda personální posílení v této oblasti, a to o 600 pracovníků. Momentálně má ÚP ČR celkem 10 007 zaměstnanců.“

Vládě se tedy povedlo přivést více zaměstnanců pro zajištění lepšího vyplácení dávek.

Ministerstvu práce a sociálních věcí se však nepodařilo naplnit závazek k zajištění nových informačních systémů na vyplácení dávek. Od roku 1993 vytvářela a zpracovávala firma OKsystem informační systémy pro výplatu sociálních dávek. Od roku 2011 se ale ministerstvo práce a sociálních věcí snaží o vysoutěžení nového systému. Tehdejší ministr Jaromír Drábek se pokoušel firmu OKsystem vyšachovat bez řádného výběrového řízení, a tak bylo jediným zákonným řešením navrácení k firmě OKsystem.

Ministryně práce a sociálních věcí Michaela Marksová se v roce 2014 rozhodla vyhlásit výběrové řízení na vysoutěžení nového systému. Fungovat měl začít podle původních plánů během ledna 2017. Jenže neúspěšní uchazeči podávali námítky a snažili se zvrátit rozhodnutí ministerstva. To zakázku rozdělilo na čtyři oblasti.

První nový velký informační systém začal fungovat od června letošního roku. Systém na zpracování dávek v nezaměstnanosti dodává firma Atos, která podobný systém provozuje na Slovensku.

Druhý systém pro výplatu sociálních dávek se rozběhne od března 2018 a jeho autorem je OKsystem. Okruh jeho správy je od rodičovských příspěvků po dávky pro postižené.

Systém nazvaný *Integrovaná a podpůrná provozní data* dodává ČD Telematika a propojuje dva výše zmíněné systémy.

Poslední zakázku na systém *Provozní integrační prostředí*, který zajišťuje provoz a komunikaci mezi systémy, získala firma AutoCont.

Oba systémy jsou již připraveny, doposud však nebyly spuštěny. Než všechny tyto programy naběhnou, přechodné období překlene za miliardu právě OKsystem.

Další systém od ČD Telematika (nazvaný *Integrovaná podpůrná a provozní data*), který má zmíněné dva systémy dávek a zaměstnanosti propojovat, už je hotov, ale zatím na svou chvíli čeká. Podobně je na tom systém *Provozní integrační prostředí* (AutoCont) zajišťující provoz a komunikaci mezi systémy.

Na jaké platformě a infrastruktuře nové informační systémy od firem Atos a OKsystem pracují, se nám nepodařilo dohledat, jelikož příloha č. 6 Funkční a technické požadavky byla zadavatelem označena jako důvěrná neveřejná informace, kterou dostali pouze účastníci výběrového řízení.

U zakázek na další dva systémy Funkční a technické požadavky zveřejněné jsou:

„Ministerstvo je správcem Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí, jehož obsahem jsou údaje nezbytné k plnění úkolů ministerstva a Úřadu práce v oblasti státní sociální podpory, pomoci v hmotné nouzi, příspěvku na péči, dávek pro osoby se zdravotním postižením, sociálně-právní ochrany dětí, státní politiky zaměstnanosti a ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele.

Jednotný informační systém práce a sociálních věcí může ministerstvo a Úřad práce využít rovněž za účelem získání potřebných údajů nezbytných pro výplatu a kontrolu vyplácení dávek nebo podpory v nezaměstnanosti, podpory při rekvalifikaci nebo kompenzace. Součástí Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí je rovněž Standardizovaný záznam sociálního pracovníka vedený podle zákona o pomoci v hmotné nouzi a zákona o sociálních službách.“

VÝDAJE NA SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Vláda zajistí dostatečný objem finančních prostředků ze státního rozpočtu pro oblasti sociálních služeb, který nebude nižší než v roce 2014 a bude zohledňovat míru inflace.

Je jistě problematické určit, co přesně je „dostatečný objem“, může jít o velmi subjektivní posouzení. V rámci ověření naplnění slibu tedy sledujeme, zda výdaje do sociálních služeb od roku 2014 nejsou nižší, než jaká byla jejich výše právě v tomto roce, kdy vláda Bohuslava Sobotky nastoupila.

S výjimkou roku 2015, kdy klesly celkové výdaje o zhruba 300 milionů korun, alokace na sociální služby rostla. V letošním roce je rozpočtováno oproti roku 2014 téměř o čtvrtinu finančních prostředků více (příslušná data naleznete ve zdroji pod tabulkou, vycházejí z monitoru státní pokladny).

Vládní výdaje na sociální služby v letech 2010-2017

rok	prostředky na soc. služby (v Mld. Kč)	inflace (v%)
2010	35,5	1,5
2011	39	1,90
2012	14,10	3,30
2013	15,5	1,40
2014	16,7	0,4
2015	16,40	0,30
2016	17,40	0,70
2017	20,90	-

Created with Datawrapper

Data: Výkyv mezi roky 2011 a 2012 byl způsobem sociální reformou ministra Drábka.

MINIMÁLNÍ MZDA **Důležitý slib**

Po projednání v tripartitě budeme postupně zvyšovat minimální mzdu tak, aby se postupně přiblížila 40 % průměrné mzdy.

Vláda Bohuslava Sobotky prozatím zvýšila minimální mzdu třikrát – v letech 2015, 2016 a 2017. Ke zvýšení sice došlo již v roce 2013, což mělo přesah do roku 2014, nicméně toto zvýšení bylo schvalováno předchozí vládou.

K prvnímu zvýšení minimální mzdy vládou Bohuslava Sobotky došlo v lednu 2015, kdy byla zvýšena z původních 8 500 Kč na 9 200 Kč. Podíl minimální mzdy na průměrné se posunul z 33 % na 34,8 %.

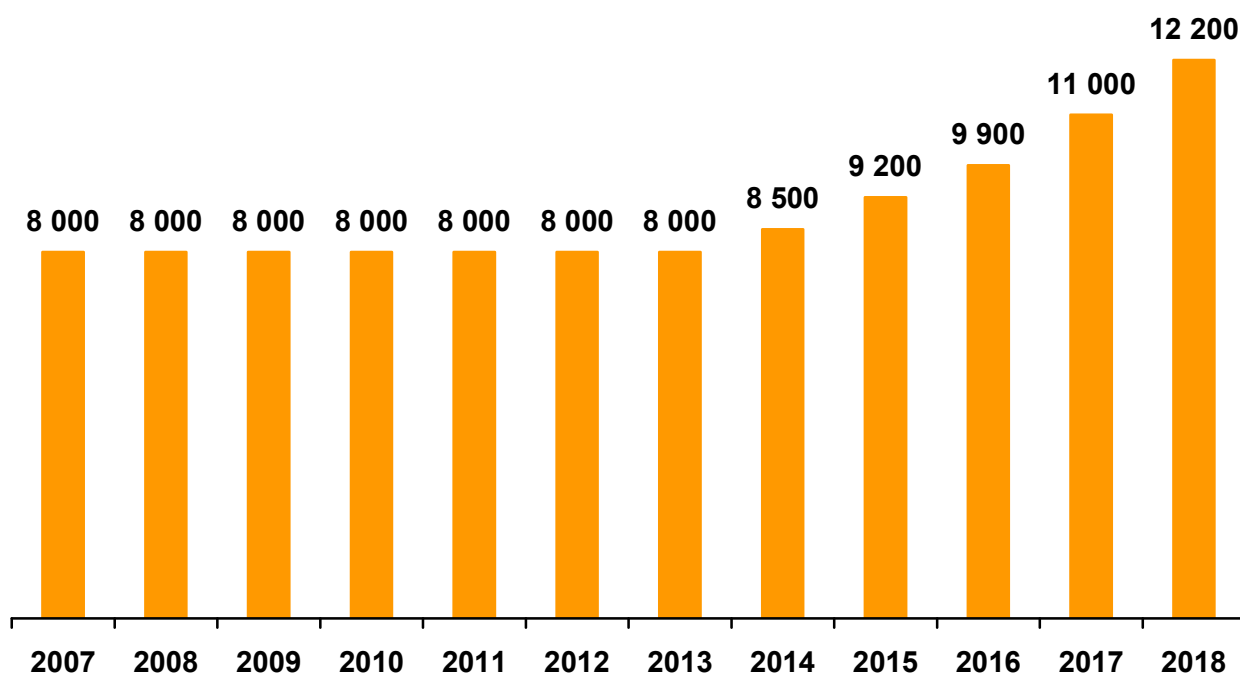
K dalšímu zvýšení došlo v lednu 2016, kdy byla minimální mzda navýšena na 9 900 Kč. Podíl na průměrné mzdě činil 35,9 %.

K zatím poslednímu navýšení došlo v lednu 2017, kdy se minimální mzda zvedla na 11 000 Kč. Podíl minimální mzdy na průměrné za rok 2017 lze zatím pouze odhadovat. Za první kvartál roku 2017 průměrná mzda v ČR činila 27 889 Kč. Podíl minimální mzdy na průměrné je tedy zatím 39,4 %, což se už velmi blíží slibovaným 40 %.

V současnosti by vláda chtěla prosadit další zvýšení minimální mzdy od ledna 2018. Premiér Sobotka se nechal slyšet, že chce zvýšit minimální mzdu až na 12 200 Kč. „Nejprve návrh předložíme sociálním partnerům, aby se mohli vyjádřit. Po nich, odborech a zaměstnavatelích projedná návrh vláda. Je to jedna z aktuálních priorit sociální demokracie,“ uvedl Sobotka. Také vyjádřil názor, že minimální mzda by se měla zvyšovat každoročně.

Vývoj minimální mzdy

Minimální mzda (Kč/měsíc)

Created with Datawrapper

PERSONÁLIE ÚŘADŮ PRÁCE

Vláda stabilizuje a personálně posílí pobočky Úřadu práce ČR s ohledem na zajištění činnosti v oblasti politiky zaměstnanosti a výplaty nepojistných sociálních dávek včetně nezbytného sociálního šetření.

Slib považujeme za splněný a odkazujeme se na předchozí analýzy k tomuto tématu.

Vyplácení sociálních dávek bylo na úřady práce převedeno v roce 2012, v té době ovšem nedošlo k personálnímu posílení těchto úřadů, pouze navýšení pracovních povinností. *Sobotkova vláda v roce 2014 schválila posílení úřadů o 600 pracovníků.*

Dále se odkazujeme na naši předchozí analýzu OVM z 19. dubna 2015, kde potvrzujeme, že se ve zmíněném roce počítá s náborem *dalších pracovníků pro zajištění efektivního vyplácení nepojistných sociálních dávek.*

Na základě dostupných informací by mělo dojít i v letošním roce k dalšímu personálnímu posílení v rámci této oblasti.

PORODNÉ NA DRUHÉ DÍTĚ

Prosadíme porodné i na druhé dítě.

Předchozí vláda ODS, TOP 09 a VV v roce 2011 zrušila porodné na druhé dítě. Vláda Bohuslava Sobotky porodné na druhé dítě od roku 2015 opět zavedla. Konkrétně tak učinila novelou zákona o státní sociální podpoře, která prošla během roku 2014.

V novele se přímo uvádí: *„Nárok na porodné má žena, která porodila své první nebo druhé živé dítě, nepřevyšuje-li rozhodný příjem v rodině součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,70.“*

Koeficientem je míněn 2,7násobek životního minima. Za první dítě má od roku 2015 rodička nárok na 13 tisíc korun, na druhé dítě pak 10 tisíc korun.

Podmínky se změnily také v případě narození dvojčat a vícčet. Do roku 2015 měla rodička nárok na porodné 19 500 korun v případě, že se jí při prvním porodu narodilo dvě a více dětí. V případě, že se jí ale narodilo při prvním porodu jedno dítě a při dalším porodu dvě a více dětí, měla nárok pouze na porodné na první dítě ve výši standardních 13 tisíc korun.

Od roku 2015 má rodička nárok na porodné 23 tisíc korun za porod dvojčat a vícčet bez ohledu na to, zda se jedná o první nebo druhý porod.

STAVBA SOCIÁLNÍCH BYTŮ

S využitím evropských prostředků zahájíme ve spolupráci s obcemi výstavbu malometrážních sociálních bytů a startovacích bytů pro mladé rodiny.

V rámci dotačních integrovaných programů jsou vypsány výzvy zaměřené na sociální infrastrukturu, které mimo jiné podporují výstavbu sociálních bytů; vypsány byly i další výzvy na sociální bydlení. Ministerstvo pro místní rozvoj navíc dotuje ze státních peněz vznik podporovaného bydlení, do kterého patří i vstupní byty a bydlení pro seniory.

V rámci IROP jsou vypsány výzvy v rámci tří integrovaných nástrojů (ITI, CLLD, IPRÚ), které se zaměřují na sociální byty, komunitní centra, deinstitucionalizaci sociálních služeb a rozvoj sociálních služeb. Tyto výzvy běží od konce roku 2016 do roku 2022 a dohromady jsou na tuto věc vyčleněny skoro 4 mld. korun, jak je vidět v následující tabulce:

Programy Sociální infrastruktury pro 2016 - 2022

výzva	oblast určení	finance (Kč)
č. 60 ITI	Brněnská a Plzeňská metropolitní oblast; Ústecko-chomutovské aglomerace	1 202 620 000
č. 61 IPRÚ	Liberec – Jablonec nad Nisou, Karlovy Vary, Mladá Boleslav, Jihlava a Zlín	850 000 000
č. 62 CLLD	venkov	1 900 000 000

Source: *DotaceEU.cz Created with Datawrapper*

Na sociální bydlení běžely v roce 2016 i další výzvy, č. 34 a č. 35 na podporu pořizování sociálních bytů a na podporu sociálního bydlení ve vyloučených lokalitách (celkem bylo k dispozici přes miliardu korun).

Ministerstvo pro místní rozvoj rozděluje i státní dotace, které se vztahují na tento typ bydlení, v rámci programu zaměřeného na „podporované byty“. Jedním z typů podporovaných bytů jsou vstupní byty, které se vztahují na osoby v hmotné nouzi, které zároveň žijí ve vyloučené lokalitě, hrozí jim odebrání dítěte nebo jsou v tíživé životní situaci (opuštění výkonu trestu, dětského domova atd.).

Kromě vstupních bytů program podporuje výstavbu pečovatelských domů, komunitních domů pro seniory a domů s bezbariérovými byty. Nejde přímo o program zaměřený na obce, i když se obce o dotace často hlásí (může je však získat i soukromý subjekt). Příjemce dotace, který byty staví či opravuje pro tyto účely, však musí mít souhlas obce.

Tyto programy jsou vypisovány každoročně a například pro rok 2017 bylo na dotace v programu na podporu bydlení k dispozici 411 mil. Kč, z toho 320 mil. v programu na podporované byty. (Pro srovnání: například v roce 2013 – za Nečasovy vlády – bylo rozděleno 200 mil. Kč v rámci výstavby podporovaných bytů. Nejde tedy o něco, co by začala tato vláda.)

Pro úplnost dodáváme, že stát poskytuje také úvěr pro mladé do 36 let na rekonstrukce a modernizace od Státního fondu rozvoje bydlení a úvěr pro rodiny pečující o dítě do šesti let; tento úvěr je výhodnější než od banky.

STROPY PRO ODVODY

Odvody plateb do zdravotního pojištění budou beze stropu.

Na schůzi 24. září 2014 Poslanecká sněmovna hlasováním schválila vládní návrh zákona (.pdf, str. 257), kterým se definitivně zrušil maximální vyměřovací základ pro odvody pojistného do zdravotního pojištění. Tato novela nabyla účinnosti 1. ledna 2015.

V minulosti, respektive mezi lety 2008 až 2012, byl stanoven strop pro odvody zdravotního pojištění nejprve na 48násobek a později 72násobek průměrné mzdy. V roce 2012 schválil tehdejší parlament novelu zákona, kterou se s účinností od 1. ledna 2013 do konce roku 2014 přerušila platnost tohoto maximálního vyměřovacího základu (Zdroj: Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky; Informace; 2015).

V tabulce níže je zachycen vývoj výší maximálních vyměřovacích základů pro platby do veřejného zdravotního pojištění od roku 2008:

Období	Všeobecný vyměřovací základ	Přepočítací koeficient	Průměrná měsíční mzda	Maximální roční vyměřovací základ
1.1.2008 - 31.12.2008	20 050 Kč	1.0753	21 560 Kč	1 034 880 Kč
1.1.2009 - 31.12.2009	21 527 Kč	1.0942	23 555 Kč	1 130 640 Kč
1.1.2010 - 31.12.2010	23 280 Kč	1.0184	23 709 Kč	1 707 048 Kč
1.1.2011 - 31.12.2011	24 091 Kč	1.0269	24 740 Kč	1 781 280 Kč
od 1.1.2012	24 526 Kč	1.0249	25 137 Kč	1 809 864 Kč
1.1.2013 - 31.12.2014	pozastavena účinnost			
Od 1.1.2015	zrušeno			

Source: Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky Created with Datawrapper

POPLATKY VE ZDRAVOTNICVÍ **Důležitý slib**

Vláda nebude znovu zavádět poplatek za hospitalizaci. S účinností k 1. lednu 2015 zruší poplatek za recept i za ošetření v ambulantní sféře. Ponechá pouze regulační poplatek za využití pohotovostních služeb.

Poplatky za hospitalizaci byly zrušeny na základě nálezu Ústavního soudu z června 2013, s účinností od 1. ledna 2014, a již znovu zavedeny nebyly. V současné době fungují regulační poplatky za využití lékařské pohotovostní služby a využití pohotovostní služby v oboru zubní lékařství ve výši 90 Kč, tak jak stanovuje zákon o veřejném zdravotním pojištění.

Vláda Bohuslava Sobotky ve svém funkčním období zrušila regulační poplatky za návštěvu lékaře a poplatky za lékařský předpis a recept dne 26. září 2014, s účinností od 1. ledna 2015, tak jak je uvedeno ve vládní novele příslušné legislativy.

PŘEVOD LÉKAŘSKÝCH PRAXÍ

Usnadníme převod lékařských praxí mezi lékaři (dědictví, prodej).

Prodej lékařské praxe bylo možné uskutečnit dvěma způsoby: buď přímým převedením z osoby na osobu, nebo nejprve převedením praxe na právnickou osobu a následným předáním podílů v této právnické osobě zájemci o praxi.

Při prodeji mezi dvěma fyzickými osobami mohla být praxe odkoupena prostřednictvím nepojmenované smlouvy nebo smlouvou o prodeji závodu (NOZ §2175). Nový nabyvatel má povinnost získat oprávnění k poskytování zdravotní péče ve stejném rozsahu, v jakém ji poskytoval předcházející provozovatel. Zároveň musel prodávající požádat o odebrání oprávnění. Dále musely být uzavřeny smlouvy mezi zdravotními pojišťovnami a novým provozovatelem. Zde však bylo nutné absolvovat výběrové řízení, které pro pojišťovny nebylo závazné, tedy ani při úspěchu uchazeče s ním nemusela být uzavřena smlouva.

Tento stav změnila vládou navržená novela zákona o všeobecném zdravotním pojištění 200/2015Sb., účinná k 1.9.2015, která v § 17 odst.8 zavedla pro pojišťovny povinnost uzavřít smlouvu o poskytování a hrazení zdravotní péče s kupujícím praxe. Tato novela zavádí i možnost dědění lékařské praxe, kde platí podobné podmínky jako při prodeji. Jedinou výjimkou, kdy zdravotní pojišťovna nemusí uzavřít smlouvu s nástupcem nebo dědicem, je, pokud původnímu poskytovateli vypověděla smlouvu. Nákup a dědění praxe upravují zákony o zdravotních službách a veřejném zdravotním pojištění.

Převod lékařské praxe na právnickou osobu a následně až na kupujícího praxe přijetím této novely ztratil svou výhodu v možnosti převodu smluv se zdravotními pojišťovnami bez nutnosti výběrového řízení. Proto existuje názor, že už není efektivní tento způsob využívat.

Slib považujeme za splněný. Přijetím novely zákona o všeobecném zdravotním pojištění skutečně došlo k ulehčení převodu a zavedení dědění lékařské praxe.

NE EUTHANASII

Neumožníme žádné opatření v rozporu s ochranou života od početí do přirozeného konce (ne aktivní euthanasii).

V květnu 2016 podala skupina šesti poslanců (tři z vládního hnutí ANO a jedna bývalá členka tohoto hnutí) návrh zákona o důstojné smrti, který měl umožnit nevyлéčitelným pacientům ukončit na vlastní žádost svůj život.

V červnu stejného roku vláda tento návrh zákona projednávala a vyslovila s tímto návrhem svůj nesouhlas, čímž vláda jako celek dodržela svůj původní slib v koaliční smlouvě, kde je řečeno, že „za koaličně dohodnutý se má takový vládní návrh resp. takové usnesení vlády, které podpoří alespoň polovina z přítomných ministrů z každé koaliční strany.“ (IV. 5.)

Návrh putoval do Poslanecké sněmovny, kde jej však koalice, která má většinu, doposud nezařadila ani do prvního čtení. Je tedy jisté, že zákon v tomto období neprojde.

Dodejme, že koaliční smlouvu podepsali také (viz konec dokumentu) všichni členové poslaneckých klubů současných vládních stran. Šlo tedy spíše o porušení ze strany daných poslanců (Zlatuška, Vondráček, Čihák).

LÁZEŇSKÁ PÉČE

Zlepšíme přístup pacientů k lázeňské péči (úprava indikačního seznamu posilující RHB péči a zamezující hrazení wellness služeb z veřejných prostředků).

Vláda Bohuslava Sobotky opravdu vydala předpisy pro úpravu systému pravidel pro hrazení lázeňské a rehabilitační péče pacientům, konkrétně novelu zákona o zdravotním pojištění (č. 1/2015 Sb.) a vyhlášku ministerstva zdravotnictví č. 2/2015 Sb.

Podle textu Zdravotnického deníku, na který odkazuje na svém webu Všeobecná zdravotní pojišťovna, se změny projevily především v délce pobytu pacientů, kdy se půlce z nich nároky na pobyt v lázních znovu prodloužily po snížení počtu dnů z roku 2011. To skutečně obsahuje i samotná novela, podle níž pacienti využívající lázeňskou péči mohou na základě předložené legislativy absolvovat pobyty až o 7 dnů delší.

Mezi roky 2009 a 2013 obecně poměrně výrazně klesl počet proplacených pobytů v lázních z veřejného pojištění.

Že by novela či další legislativní předlohy (popř. indikační vyhláška) zamezovaly proplácení wellness služeb, nelze z veřejně dostupných zdrojů nijak potvrdit. Samo ministerstvo zdravotnictví v tiskové zprávě ke splnění slibu zlepšení přístupu k rehabilitační péči o tomto vůbec nemluví. Naopak píše, že přístup pacientů k péči zůstal přinejmenším na stejné úrovni:

„V novele zákona Ministerstvo zdravotnictví nepřidalo do seznamu žádnou novou indikaci, v několika konkrétních případech však došlo ke zmírnění podmínek a zpřesnění některých ustanovení tak, aby nebylo pochyb o nárocích pacienta.“

DOZOR VE ZDRAVOTNICTVÍ

Zřídíme dozorový orgán nad toky zdravotního pojištění.

Vládní slib je částečně splněný, neboť orgán kontrolující toky zdravotního pojištění nebyl v pravém slova smyslu zřízen; byla ale přijata novela, díky které jsou finanční toky v rámci zdravotního pojištění průhlednější.

Dne 19. června 2015 schválila Poslanecká sněmovna vládní návrh zákona (ČÁST PRVNÍ, odstavec 18), kterým se novelizoval zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění. Na základě této novely *musí zdravotní pojišťovny povinně zveřejnit smlouvy s poskytovateli zdravotních služeb o poskytnutí zdravotních služeb a jejich úhradě. Zdravotní pojišťovny musí rovněž zveřejnit všechny změny a dodatky k těmto smlouvám. Neučiní-li tak, hrozí jim pokuta až 10 000 000 Kč.*

Více informací o „transparentní novele“ naleznete na webových stránkách Ministerstva zdravotnictví.

Dozorčí orgán v oblasti zdravotního pojištění existuje od roku 1992 a provádí kontrolu hospodaření na takzvaném zvláštním účtu, jenž je dle § 20 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, VZP ČR povinna zřídit.

Tento zvláštní účet slouží (zjednodušeně) k financování hrazených služeb na základě přerozdělování pojistného dle počtu pojištěnců, jejich věku, pohlaví apod.

Dozorčí orgán sestává ze zástupců Ministerstva financí, Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva práce a sociálních věcí a zástupců VZP a ostatních zdravotních pojišťoven.

REFORMA DŮCHODOVÉHO SYSTÉMU

Dáme podnět k sestavení odborné komise v gesci ministerstva práce a sociálních věcí a ministerstva financí složené z delegovaných zástupců koaličních stran, opozice, zástupců tripartity a odborníků z řad ekonomů, demografů a sociologů, která připraví úpravy zdanění práce a důchodového systému s účinností od roku 2017 tak, abychom zajistili výplaty důstojných penzí, posílení principu zásluhovosti, narovnání transferu mezi rodinou a společností a zastropování věku odchodu do důchodu.

Vládní koalice skutečně zřídila takovou komisi, její výstupy však zcela neaplikovala, některé jí navrhované body neprosadila (ani neprosazovala) vůbec. Vláda sice zavedla některé parametrické úpravy důchodového systému, ty však vycházely spíše (zejména jde o druhý pilíř) z přímé dohody mezi stranami než z práce důchodové komise. Vládní závazek rovněž uvádí snahy o úpravy zdanění práce od roku 2017, přičemž v dané věci se nestalo nic.

Koaliční smlouva (čl. 5.1) vlády ČSSD, ANO a KDU-ČSL stanovila mandát pro tzv. Odbornou komisi pro důchodovou reformu, která se opravdu poprvé v plné sestavě sešla na konci května roku 2014. Zatím žádnou velkou reformu penzijního systému nedohodla a nepředložila, v zákonech vešlo v účinnost pouze pár návrhů komise.

Především od ledna 2016 zrušila tzv. důchodové spoření ukotvené v druhém penzijním pilíři. Ten zavedl systém, kdy si lidé mohli dobrovolně spořit na důchod, po jeho zrušení se jim ale peníze vrátily. Ač danou věc navrhovala rovněž zřízená komise, šlo primárně o závazek vyplývající z koaliční smlouvy.

Dále vešly v platnost návrhy komise týkající se třetího penzijního pilíře (3.1 – 3.5) neboli penzijního připojištění (také dobrovolné). Rozšířilo se osvobození od daně z příjmů na výplaty penzí, snížil se minimální věk pro účast v doplňkovém penzijním pojištění, zvýšil se limit pro investování do standardních fondů kolektivního investování, změnil se způsob správy doplňkových fondů, které pojištění kryjí, a změnil se pravomoci České národní banky k udělování povolení, pokud nejsou splněny zákonné požadavky.

Prošel i návrh změnit hranici důchodového věku, která do té doby neměla limit a počítala s automatickým zvyšováním podle zvyšující se hranice naděje na dožití. Konkrétní číslo jako hranici tato změna nenastavila, ale nastavila nové parametry pro výpočet hranice důchodového věku. Ten se může dále posouvat každých 5 let, a to v závislosti na vzrůstajícím věku dožití. Vláda tedy zcela důchodový věk nazastropovala. Nové opatření bude navíc platit až od roku 2030, kdy se reálně důchodový věk dostane na 65 let. Jde tedy spíše o odložení rozhodnutí v této věci na další vlády.

V neposlední řadě komise upravila systém valorizace důchodů, který upravuje důchody tak, aby reagovaly na zvyšující se úroveň životních nákladů domácností, a tím se omezil počet domácností důchodců, které žijí na hranici chudoby. Dodejme, že nehodnotíme, zda tyto změny znamenají to, že peníze jsou důstojné.

Komise ovšem vládě navrhla i další body. Např. šlo o diferenciaci sazeb pojistných odvodů pro rodiny s dětmi. Obecně se jedná o to, že by rodiny s více dětmi platily nižší sociální pojištění. Koalice letos v dubnu tuto předlohu poslala do Poslanecké sněmovny, nezačala se ovšem ani projednávat. Je tedy jisté, že tento bod doporučený komisí nebude ve stávajícím období

prosazen. Dalším nenaplněným návrhem komise je společný důchodový vyměřovací základ manželů. To ovšem odmítla ministryně práce.

Kromě toho vláda ve svém závazku psala rovněž o úpravách zdanění práce. V této věci se během jejího mandátu fakticky nic nestalo. Byly zachovány jak sazby daní z příjmu, tak výše odvodů.

HLÁŠENÍ VOLNÝCH MÍST

Také obnovíme povinnost zaměstnavatelů hlásit na úřady práce volná místa.

Oznamování volných pracovních míst úřadům práce ze strany zaměstnavatelů specifikuje § 35 zákona č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti v aktuálním znění. V § 35 (1) se výslovně uvádí:

„(1) Zaměstnavatel může oznámit příslušné krajské pobočce Úřadu práce volná pracovní místa a jejich charakteristiku (§ 37). Volnými pracovními místy se rozumí nově vytvořená nebo uvolněná pracovní místa, na která zaměstnavatel zamýšlí získat zaměstnance nebo je hodlá obsadit dočasně přidělenými zaměstnanci agentury práce.“

Podle výše citovaného paragrafu zákona o zaměstnanosti mají tedy zaměstnavatelé možnost, nikoliv povinnost, hlásit úřadům práce volná pracovní místa.

Povinnost zaměstnavatelů hlásit volná místa úřadům práce byla zakotvena v původním znění tohoto zákona, který začal být účinný od října 2004. V původním znění § 35 byla vymezena povinnost zaměstnavatelů následovně:

„Zaměstnavatel je povinen do 10 kalendářních dnů oznámit příslušnému úřadu práce volná pracovní místa a jejich charakteristiku (§ 37) a neprodleně, nejpozději do 10 kalendářních dnů, oznámit obsazení těchto míst. Volnými pracovními místy se rozumí nově vytvořená nebo uvolněná pracovní místa, na která zaměstnavatel zamýšlí získat zaměstnance. Lhůta pro oznámení počíná běžet dnem následujícím po vytvoření, uvolnění nebo obsazení pracovního místa.“

Novela zákona o zaměstnanosti s účinností od ledna 2012 ovšem tuto povinnost zaměstnavatelů zrušila a namísto ní zavedla pro zaměstnavatele pouze možnost dobrovolně hlásit volná místa.

Sobotkova vláda výslovně slíbila obnovení a nikoliv zavedení této povinnosti právě kvůli skutečnosti, že původně zákon o zaměstnanosti stanovil pro zaměstnavatele povinnost oznamovat volná místa úřadům práce. Vláda za dobu svého fungování neprosadila znovuzavedení povinnosti zaměstnavatelů hlásit úřadům práce volná pracovní místa, zaměstnavatelé mohou volná místa i nadále oznamovat pouze dobrovolně, proto hodnotíme tento slib vlády jako nesplněný.

ZÁKON O SOCIÁLNÍM BYDLENÍ **Důležitý slib**

Prosadíme zákon o sociálním bydlení, který definuje standard sociálního bytu a vymezi osoby, které na něj mají při plnění stanovených podmínek nárok.

V březnu 2017 vláda tento zákon po dlouhých diskuzích schválila, nicméně s ním nikdo příliš spokojen nebyl – vedly se spory například o tom, na koho by se měl zákon vztahovat.

ČSSD měla v plánu zákon aplikovat na široké spektrum lidí v nouzi, včetně seniorů, samoživitelů nebo postižených. Naopak ANO požadovalo zúžení skupiny obyvatel, na které by se zákon měl vztahovat, a také bylo proti zřízení nového úřadu, který by přidělování bytů řídil místo obcí. Místo toho měly být do programu dobrovolně zapojeny obce, které by tyto byty přidělovaly.

V případě, že by obce spolupráci odmítly, měl byty přidělovat nově zřízený Státní fond rozvoje bydlení. Opoziční strany pak kritizovaly zákon kvůli obavám o vytvoření sociálně vyloučených lokalit a také kvůli finanční náročnosti.

Po schválení ve vládě byl zákon poslán do Poslanecké sněmovny. Zde byl projednáván 17. 5. 2017, nicméně jednání bylo přerušeno a od té doby se o zákonu nejednalo. Jelikož je stále v prvním čtení, je fakticky jisté, že se již projednat nestihne a spadne tak pod stůl.

OHROŽENÍ NA TRHU PRÁCE

Vláda navrhne dočasné osvobození od plateb na sociální pojištění po dobu 12 měsíců u těch zaměstnavatelů, kteří zaměstnávají občany zvláště ohrožené na trhu práce. Za tyto zaměstnance bude pojistné hradit stát.

Sociální pojištění je založené na pravidelných příspěvcích, které jsou příjmem státního rozpočtu. Občan se připravuje na událost (např. důchod nebo nemoc), která nastane, nebo by mohla nastat. V sociálním pojištění jsou zahrnuty platby za nemocenské pojištění, důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

Sociální pojištění jsou povinni platit zaměstnavatelé ve výši 25 % vyměřovacího základu. Odvádí poplatek za nemocenské pojištění, důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Zaměstnanci jsou povinni platit 6,5 % z vyměřovacího základu. Platí důchodové a nemocenské pojištění, které jim zaměstnavatel přímo strhává z platu. Dohromady je státu v rámci sociálního pojištění odváděno 31,5 % z vyměřovacího základu za jednoho zaměstnance. Osoby samostatně výdělečně činné jsou povinné platit 28 % z vyměřovacího základu na důchodové pojištění a 1,2 % na nemocenské pojištění.

V koncepci Ministerstva práce a sociálních věcí pro období 2015 až 2017 s dopadem až do roku 2020 byla vytyčena úloha vypracovat návrh dočasného osvobození od plateb na sociální pojištění na dobu 12 měsíců pro ty zaměstnavatele, kteří zaměstnávají občany zvláště ohrožené na trhu práce. Tato úloha vyplývala z programového prohlášení vlády. Ohroženými občany na trhu práce jsou myšleni vysokoškolští absolventi, osoby starší 50 let a rodiče po návratu z mateřské dovolené, kteří byli před nástupem do práce vedeni v evidenci nezaměstnaných.

Tento slib hodnotíme jako nesplněný. Za dobu funkčního období této vládní koalice nedošlo k předložení žádného takového vládního návrhu. Zůstává zachovaný původní stav.

OBCHOD S CHUDOBOU

Zamezíme obchodu s chudobou, který spočívá v pronajímání předražených ubytoven hrazených ze sociálních dávek na bydlení.

Vláda sice udělala několik kroků ke zlepšení situace lidí na ubytovnách a ke ztížení provozování tohoto byznysu, problém však přetrvává. Konkrétní podobu života na ubytovnách ukazuje reportáž Reportérů ČT z dubna 2017. Komplexněji měl být problém řešen přijetím zákona o sociálním bydlení, projednávání vládního návrhu však bylo v Poslanecké sněmovně přerušeno v prvním čtení a není pravděpodobné, že by byl do konce volebního období přijat.

Návrh zákona o sociálním bydlení počítá s tím, že by osoba v bytové nouzi nebo osoba vynakládající nepřiměřeně vysoké náklady na bydlení měla nárok na sociální bydlení. Bytový fond by zajišťovala primárně obec, a to s regulovanou cenou nájmu. Tím by v podstatě vymizela potřeba těchto lidí hledat si bydlení jiným způsobem – tedy v ubytovnách – a zamezilo by se tzv. „obchodu s chudobou“.

Na podzim 2014 ovšem prošla první ze dvou novel, které se „obchodu s chudobou“ týkají. Jde o novelu zákona o pomoci v hmotné nouzi, která definuje vhodné bydlení a určuje, jak musí vypadat byt, na který dostane žadatel v hmotné nouzi dávky – jedná se hlavně o zakotvení stavebních a hygienických standardů. Navíc zavádí, že místo doplatku na bydlení poskytovaného na jednu osobu je doplatek poskytnut na jednu místnost ubytovny (jeden byt), bez ohledu na to, kolik lidí v ní žije.

V březnu 2017 prošla Parlamentem druhá novela zákona o pomoci v hmotné nouzi. Ta podle důvodové zprávy cílí přímo proti byznysu s ubytovny, respektive upravuje a zpřísňuje podmínky, za kterých může žadatel získat doplatek na bydlení umožňující mu bydlet v „substandardních formách bydlení“ (tedy takových, které neodpovídají stavebně-technickým standardům). Žadatel musí mít důvod v takových prostorách bydlet (např. jedná se o místo blízké k jeho zaměstnání) a musí spolupracovat na motivačním plánu. Zároveň se novelou snížila výše dávky, kterou mohou žadatelé pro bydlení na ubytovnách získat (z 90 % pokrytých nákladů na bydlení na 80 %).

ZÁLOHOVÉ VÝŽIVNÉ

Pro případy, kdy druhý rodič neplatí řádně výživné, prosadíme zákonnou úpravu řešící zálohované výživné, poskytované za jasných podmínek státem.

Tento návrh zákona byl vládou schválen a předložen do Poslanecké sněmovny v březnu 2017. Tam však jeho cesta prozatím skončila – zákon byl doporučen na projednání 5. dubna 2017, od té doby však nebylo zahájeno ani první čtení. Je tedy zjevné, že se již nestihne do konce volebního období projednat.

Zákon o zálohovaném výživném by zaručoval „poskytování zálohovaného výživného nezaopatřeným dětem v případě, že fyzická osoba, která má k nezaopatřenému dítěti soudem uloženou povinnost hradit výživné, tuto svou povinnost řádně a včas neplní.“

Tyto dávky by dostávaly děti z domácností s příjmem pod 2,7 násobku životního minima a dětem by byla vyplácena částka do 1,2 násobku dětského životního minima, a to pokud povinná osoba neuhradila výživné po dobu delší než tři měsíce.

Opozice kritizuje nízkou vymahatelnost – ta by měla údajně dosahovat asi 10 %. TOP 09 také navrhuje, aby bylo možné dávku vymáhat po dlužnících už po dvou, ne třech měsících.

AUTOMATICKÁ VALORIZACE PLATEB ZA STÁTNÍ POJIŠTĚNCE

Pravidelně valorizujeme platby za státní pojištění vázané na ekonomické parametry (růst inflace, růst průměrné mzdy ve zdravotnictví).

Platba za státního pojištění znamená, že stát je prostřednictvím státního rozpočtu plátcem zdravotního pojištění za studenty, nezaměstnané a důchodce. Za tyto osoby platí stát měsíčně pojistné ve výši 13,5 % z částky rovnající se vyměřovacímu základu pro platbu pojistného státem.

Vyměřovací základ je přitom stanoven v zákoně o pojistném na veřejné zdravotní pojištění. Zde uvedenou částku základu může vláda vždy do 30. června změnit svým nařízením, kterým vždy jednorázově zvyšuje platbu za státní pojištění. Pravidelná valorizace by však měla být zajištěna novelou tohoto zákona, která jasně stanoví ekonomické parametry, k nimž bude pravidelné navyšování vázáno.

Pravidelnou valorizaci prosazovalo Ministerstvo zdravotnictví za bývalého ministra Němečka a jeho plán převzal i nynější ministr Ludvík. V lednu 2016 přišlo Ministerstvo zdravotnictví s návrhem na pravidelnou valorizaci. Proti návrhu se postavilo Ministerstvo financí pod vedením Andreje Babiše především kvůli jeho přílišné finanční nákladnosti pro státní rozpočet.

V návrhu zákona byla pravidelná valorizace platby navázána na všeobecný vyměřovací základ pro účely důchodového pojištění. Součástí návrhu zákona měl být anticyklický mechanismus, který by v době ekonomické krize zajistil kompenzaci výpadku prostředků pro systém zdravotního pojištění.

Ministerstvo financí s anticyklickým mechanismem nesouhlasilo a chyběla mu v návrhu provázanost se zvýšením výběru pojistného na zdravotní pojištění při ekonomickém růstu a možnosti snížení plateb státu. Podle Ministerstva financí měla být valorizace plateb navázána na ekonomické parametry jako růst inflace či růst průměrné mzdy ve zdravotnictví.

Valorizace plateb byla ovšem předmětem sporu mezi ministry Němečkem a Babišem již dříve, neboť Andrej Babiš jakékoliv navyšování odmítal.

Sobotkova vláda navýšila platbu za státního pojištění několikrát, až na poslední případ vždy pomocí vládního nařízení, což dokazuje následující tabulka, která ukazuje vývoj výše této platby:

Platba za státní pojištění

Období	Vyměřovací základ	Pojistné
1. 1. 2020 - 31. 12. 2020	7 903 Kč	1 067 Kč
1. 1. 2019 - 31. 12. 2019	7 540 Kč	1 018 Kč
1. 1. 2018 - 31. 12. 2018	7 177 Kč	969 Kč
1. 1. 2017 - 31. 12. 2017	6 814 Kč	920 Kč
1. 1. 2016 - 31. 12. 2016	6 444 Kč	870 Kč
1. 7. 2014 - 31. 12. 2015	6 259 Kč	845 Kč
1. 11. 2013 - 30. 6. 2014	5 829 Kč	787 Kč
1. 1. 2010 - 31. 10. 2013	5 355 Kč	723 Kč

Source: VZP Created with Datawrapper

Navyšování plateb za státní pojištění bylo pro období mezi červencem 2014 a koncem roku 2018 realizováno vládou vždy formou vládního nařízení. Ve všech případech se jednalo o navýšení této platby po domluvě koaličních stran jednorázově, nikoliv na základě automatického mechanismu, podle něhož by docházelo k pravidelnému zvýšení podle stanovených parametrů.

V červnu 2017 schválili poslanci novelu zákona č. 592/1992 Sb., která byla výsledkem dohody ministrů Ludvíka a Babiše. Tato novela znamenala zvýšení vyměřovacího základu a měsíční částky za státního pojištění pro roky 2019 a 2020. Stát bude v těchto letech dávat do systému zdravotního pojištění za státní pojištění přibližně 3,5 mld. Kč ročně navíc. I když se jedná o novelu zákona zaručující valorizaci platby v obou zmíněných letech o přibližně stejnou částku, nejedná se o pravidelnou valorizaci platby vázanou na ekonomické parametry. Slib proto hodnotíme jako nesplněný.

NEZISKOVÉ NEMOCNICE

Přijmeme zákon o veřejných neziskových (veřejnoprávních) ZZ pro páteřní síť nemocnic, u fakultních nemocnic se spoluúčastí univerzit na jejich řízení.

Ministerstvo zdravotnictví předložilo návrh zákona o veřejné neziskové zdravotnické organizaci do připomínkového řízení 1. října 2015. Hlavním účelem bylo vytvořit veřejnou neziskovou zdravotnickou organizaci jako novou právní formu nemocnic. Nová právní forma měla zjednodušit řízení nemocnic a možnosti jejich financování. Dále pak měly nemocnice mít ze zákona nárok na uzavření smlouvy se zdravotní pojišťovnou, na základě které by pak mohly poskytovat služby pojištěncům dané zdravotní pojišťovny.

V neposlední řadě návrh obsahuje novou úpravu spolupráce fakultních nemocnic s univerzitami, která by měla zpřesnit podmínky jejich spolupráce, zefektivnit jejich společnou činnost a stanovit podmínky jmenování a odpovědnost vedoucích pracovníků společných pracovišť. Stejně jako u veřejné neziskové zdravotnické organizace se počítá s vytvořením nové právní formy těchto nemocnic, tzv. univerzitních nemocnic. Celkem by podle návrhu mělo změnit svou právní formu devět státních nemocnic.

Co se týče postupu návrhu ve vládě, Ministerstvo zdravotnictví jej po vypořádání připomínek předložilo Legislativní radě vlády – ta jej však v listopadu 2016 doporučila vládě neschválit. Vláda o návrhu doposud nejednala a vzhledem k předložení návrhu zákona o univerzitních nemocnicích ani s největší pravděpodobností jednat nebude.

Vláda se po neúspěchu rozhodla pokračovat pouze v oblasti univerzitních nemocnic a v březnu 2017 předložila sněmovně návrh zákona o univerzitních nemocnicích, jehož hlavní body kopírují předchozí legislativní návrh. Návrh však již od června leží ve sněmovním výboru pro zdravotnictví, který nařídil přerušit jeho projednávání do 30. září.

OCHRANA ZDRAVOTNÍKŮ VE SLUŽBĚ

Zlepšíme právní ochranu zdravotníků včetně obrany před fyzickými útoky při výkonu zdravotnického povolání.

Právní úprava ochrany zdravotnických pracovníků zůstává zachována tak, jak byla vymezena v novém trestním zákoníku přijatém v roce 2009. Zdravotní pracovníci nejsou zahrnuti v § 127 odst. 1, který taxativně jmenuje úřední osoby.

Je jim však přiznaná vyšší ochrana při výkonu jejich povolání, prostřednictvím přísnějších trestů pro pachatele násilných trestných činů vůči zdravotníkům vykonávajícím svou činnost. Ty jsou definovány v paragrafech § 140 Vražda odst. 3 f), §145 Těžké ublížení na zdraví odst. 2 e), §146 Ublížení na zdraví odst. 2 d) a § 353 Nebezpečné vyhrožování odst. 2 e).

Slib je nesplněný. Téma zařazení zdravotnických pracovníků mezi úřední osoby je dlouho diskutované, avšak zatím nedošlo ke změně. Jedním z důvodů je, že úřední osoba má sice větší ochranu, ale při překročení svých kompetencí jí hrozí vyšší tresty.

VÝHRADA SVĚDOMÍ PRO ZDRAVOTNÍKY

Přijmeme novou právní úpravu pro případy výhrady svědomí pro všechny pracovníky ve zdravotnictví.

Výhrada svědomí je právní a etický institut, který umožňuje např. zdravotnickým pracovníkům odmítnout poskytnout zdravotnickou službu pacientovi, pokud by její poskytnutí odporovalo jejich svědomí nebo náboženskému vyznání.

V českém právním řádu je tento institut zakotven v zákoně o zdravotních službách. Na výhradu svědomí má nárok každý zdravotnický pracovník. Zdravotnické zařízení pak pacientovi zajistí jiného zdravotnického pracovníka.

Odmítnutí zdravotnické služby není možné, pokud by jím došlo k vážnému ohrožení zdraví nebo života pacienta.

Zákon o zdravotních službách byl od roku 2011 čtrnáctkrát novelizován. Žádná novela se však nedotkla ustanovení o výhradě svědomí.

ELEKTRONICKÝ PŘÍSTUP PACIENTŮ K ÚČTŮM

Zavedeme elektronický přístup pacientů k vlastním individuálním účtům s možností poskytnout vybraná data lékařům.

Vládní závazek se týká elektronizace českého zdravotnictví. Během svého mandátu zpracoval kabinet Národní strategii elektronizace zdravotnictví 2016–2020. Vláda schválila tento strategický dokument usnesením č. 1054 v listopadu 2016. Dále uložila ministru zdravotnictví, aby zajistil v souladu se schválenou strategií realizaci rozvoje elektronizace zdravotnictví a do konce března 2017 připravil k projektu akční plán.

Akční plán ke strategii předložil ministr zdravotnictví v dubnu 2017, čímž byl dokument schválen.

Zatímco vláda připravovala zmíněnou strategii, vypracovala skupina poslanců v čele s předsedou Výboru pro zdravotnictví Rostislavem Vyzulou z hnutí ANO návrh zákona, který se problematikou elektronizace zdravotnictví zabývá.

Tento poslanecký návrh však neuspěl, v příloze k usnesení č. 204 totiž vláda vyjádřila v březnu 2017 k tomuto návrhu nesouhlasné stanovisko. Ve svém stanovisku vláda mimo jiné uvádí, že:

„ [...] se řešením problematiky elektronizace zdravotnictví zabývá, snaží se ji řešit systematicky a komplexně, a to v rámci Národní strategie elektronického zdravotnictví na období 2016 - 2020 [...] Přípravu zcela nové právní úpravy bez jakékoli předchozí analýzy, bez odborné diskuze, a aniž by byly aspoň v základním směru zhodnoceny její předpokládané dopady, nepokládá vláda za vhodné řešení.“

Poslední aktivita vlády se ve věci elektronizace zdravotnictví – jak vyplývá z výše uvedeného – odehrála v dubnu 2017. Závazek z programového prohlášení tedy naplněn nebyl.

Vzdělání, kultura a sport

Splněné sliby

ŠKOLKY A JESLE

S využitím evropských fondů a dotací ze státního rozpočtu poskytneme obcím prostředky na vytvoření dostatečné kapacity mateřských škol a jeslí.

Peníze na rozvoj a výstavbu zařízení pro děti v předškolní péči jsou rozdělovány prostřednictvím projektů IROP, jsou tedy financovány hlavně Evropskou unií. Jsou určeny jeslím, mateřským školám a dalším centrům, skupinám nebo klubům pro děti.

Například od listopadu 2016 jsou zde vyhlášeny výzvy pro tato zařízení v aglomeracích v rámci Integrovaného plánu rozvoje území (IPRU). K dispozici je přes 800 milionů korun.

V letech 2015–2016 probíhaly výzvy s penězi na zlepšení infrastruktury zařízení pro předškolní děti, zaměřené jak na sociálně vyloučené lokality, tak na ostatní území. Ve výzvě pro sociálně vyloučené lokality bylo k dispozici 1,7 miliardy, ve výzvě pro další oblasti 975 milionů Kč.

Výzvy ve strukturálních fondech jsou v kompetenci Ministerstva pro místní rozvoj a jsou spolufinancované státem.

FIREMNÍ ŠKOLKY

Podporíme vznik firemních školek se zajištěním odborného vzdělávacího programu a odbornosti učitele.

Zákon č. 472/2011 Sb., který novelizuje školský zákon, poprvé umožňuje zřídit firemní mateřské školy. Zároveň jim dává možnost přednostně přijímat děti zaměstnanců, což je rozdíl oproti mateřským školám, které si nemohou stanovovat takovou podmínku - jinak by se jednalo o diskriminaci.

Firemní školky, jež jsou zapsané ve Školském rejstříku, musí splňovat požadavky dané školským zákonem. Pokud se jedná o soukromého zřizovatele firemní školky, která je zapsaná ve školském registru, bude financovaná obdobně jako soukromá mateřská škola. Není u nich rozdíl ani při čerpání dotací. Do firemních školek jsou přijímané děti od 3 let. Pokud by chtěl zaměstnavatel zabezpečit péči o děti do 3 let, může zřídit firemní školku, která podléhá jinému než školskému zákonu. Může se jednat buď o dětskou skupinu (upravenou zákonem č. 247/2014 Sb.), nebo péči o dítě do 3 let (podle zákona č. 455/1991 Sb.).

V období let 2015 až 2017 byly ministerstvem práce a sociálních věcí vydané tři výzvy na předkládání projektů kvůli čerpání finančních prostředků z Evropského sociálního fondu. První výzva se týkala podpory budování a provozu zařízení, ve kterých se starají o děti předškolního věku, pro podniky, ale i veřejnost (kromě Prahy). Celková částka stanovená na přerozdělování byla 1,1 mld. Kč. Druhá výzva se stejným zadáním byla určena jen pro hlavní město ČR. Na redistribuci se vyčlenilo 213 milionů Kč. V třetí výzvě měly být předkládané projekty na podporu vzniku dětských skupin pro podniky a veřejnost (kromě Prahy). V dubnu 2017 došlo dokonce k navýšení alokované sumy na cca 930 milionů Kč, aby byly podpořeny všechny žádosti, které splňovaly podmínky.

Dětské skupiny vznikly i na některých ministerstvech. Stejně jako u většiny zařízení, i zde byly získány prostředky z Evropského sociálního fondu.

Vládní slib pokládáme za splněný, protože prostřednictvím výše popsanych výzev, které vyhlásilo ministerstvo práce a sociálních věcí, mohly firemní školky získat dotace pro svůj vznik nebo fungování.

POVINNÝ ROK ŠKOLKY

Poslední rok předškolního vzdělávání zavedeme v zásadě jako povinný.

Zákon 178/2016 Sb., který byl schválen 24. 5. 2016 Poslaneckou sněmovnou, říká:

„Zákonný zástupce dítěte je povinen přihlásit dítě k zápisu k předškolnímu vzdělávání (§ 34a odst. 2) v kalendářním roce, ve kterém začíná povinnost předškolního vzdělávání dítěte.“

Povinný předškolní rok je v témže zákoně definován následovně:

„Od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku, do zahájení povinné školní docházky dítěte, je předškolní vzdělávání povinné, není-li dále stanoveno jinak.“

Jediný způsob, jak se vyhnout povinné předškolní docházce, je individuální vzdělání, jež má ovšem také své náležitosti, které je nutné splnit, aby bylo uznáno jako plnohodnotné předškolní vzdělání.

Zákonný zástupce má povinnost zajistit svému dítěti přezkoušení v příslušné mateřské školce, která se nachází ve spádové oblasti bydliště dítěte.

Dítě je tak povinno vzdělávat se alespoň poslední rok před nástupem na základní školu na úrovni mateřské školy.

Školné ani zápisné nepřipustíme. Garantujeme bezplatné vysokoškolské vzdělání na veřejných a státních vysokých školách.

Současná vládní koalice během svého čtyřletého mandátu nezavedla ani školné, ani zápisné na vysokých školách. Změny ve vysokoškolské legislativě tyto oblasti vůbec neřešily.

Poslanecká sněmovna schválila v lednu 2016 vládou navrhnoutou novelu vysokoškolského zákona. Ta byla zaměřená především na změnu podmínek systému akreditace studijních programů. Dále zpřesnila vnitřní a vnější hodnocení vysokých škol a zavedla navýšení sociálního stipendia.

Bezplatnost studia na vysoké škole po přijetí novely zůstává zachovaná. Nedošlo k zavedení školného, které by byl povinný platit každý vysokoškolský student.

Nadále existuje výjimka (§ 58 zákona č. 111/1998 Sb.), kterou je veřejná vysoká škola oprávněná stanovit si poplatek za studium v případech, že student prodlouží standardní dobu studia nebo navštěvuje studijní program v cizím jazyce. Veřejná vysoká škola může požadovat i poplatek spojený s přijímacím řízením.

Slib byl tedy splněn. Proběhla úprava zákona o vysokých školách, ale nedošlo k žádným vládním návrhům, které by měly za cíl prosadit zavedení školného na veřejných vysokých školách, jak tomu bylo při minulém návrhu reformy, jenž byl nakonec neúspěšný.

ŠKOLNÍ STRAVOVÁNÍ

Zasadíme se o udržení cenově dostupného systému školního stravování a péče o děti ve školních družinách.

Ceny školního stravování stanovují limity nastavené prostřednictvím vyhlášky o školním stravování, již vydává ministerstvo školství. Aktuální verze platí od února 2015 do září 2017, kdy začíná nový školní rok. Jak v minulé verzi, tak i ve verzi budoucí, jsou limity zachovány ve stejné výši. Vláda zde tedy drží svou pozici.

Ministerstvo práce a sociálních věcí kromě toho spustilo v minulém roce projekt Obědy do škol (.pdf, str. 1), který je nyní v druhé fázi. Děti ve věku od 3 do 15 let, jejichž rodiče či zákonní zástupci pobírají alespoň tři měsíce dávky v hmotné nouzi, mají obědy zdarma. Projekt financuje Fond evropské pomoci nejchudším osobám (FEAD) prostřednictvím *Operačního programu potravinové a materiální pomoci*.

Ministerstvo má na obědy zdarma až do roku 2020 k dispozici až 400 milionů korun. Zapojeny jsou nyní školy v Libereckém, Jihomoravském a Královéhradeckém kraji, dále Kraj Vysočina a Praha. Prozatím byly takto poskytnuty desítky milionů korun, podle vyjádření ministryně Marksové dostává pravidelně oběd zdarma asi 500 dětí.

ODPOVĚDNOST ZA VÝSLEDKY VE VÝZKUMU

Posílíme odpovědnost za výsledky dosahované ve výzkumu a vývoji za veřejné prostředky, včetně zpřístupňování výsledků v souladu s požadavky EU (Horizon 2020).

Dne 8. února 2017 vláda ve svém usnesení schválila novou metodiku hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací, která má zajistit lepší efektivitu vynakládání veřejných prostředků do výzkumu a vývoje. Návrh této metodiky předložil Pavel Bělobrádek jakožto předseda Rady pro výzkum, vývoj a inovace.

„Mezi základní principy nového systému hodnocení patří rozdělení výzkumných organizací (VO) na tři různé úrovně (úroveň národní nebo také centrální, hodnocení na úrovni poskytovatelů a hodnocení pro potřeby řízení výzkumné organizace). Výzkumné organizace budou nově při hodnocení děleny na tři skupiny, konkrétně na vysoké školy, ústavy Akademie věd ČR a na rezortní výzkumné organizace a organizace průmyslového výzkumu. Bude také uplatňováno škálování výzkumných organizací na stupnici A-D, přičemž první dlouhodobé škálování proběhne v roce 2019.

Důležitou změnou oproti stávajícímu stavu bude hodnocení úrovně mezinárodní spolupráce jednotlivých výzkumných organizací. Novinkou bude také posuzování kvality výzkumných organizací pomocí pěti základních modulů, mezi které patří: Kvalita vybraných výsledků, Výkonnost výzkumu, Společenská relevance výzkumu, Životaschopnost nebo také Viabilita a modul Strategie a koncepce. Relativní významnost modulů bude různá podle postavení výzkumné organizace v systému výzkumu a vývoje.“

V souvislosti s efektivitou vynakládání veřejných prostředků souvisí také finanční nástroj Evropského parlamentu a Rady Evropské unie Horizon 2020, jehož cílem je mimo jiné zajištění globální evropské konkurenceschopnosti a překlenutí mezery mezi výzkumem a trhem. To má zajistit rozpočet 70 miliard euro na období 2014–2020. Tyto cíle jsou v souladu i se zmíněnou metodikou, která má také za cíl podpořit zvýšení kvality a mezinárodní konkurenceschopnosti českého systému výzkumu, vývoje a inovací (VaVaI).

PODPORA APLIKOVANÉHO VÝZKUMU

Posílíme podporu aplikovaného výzkumu v přírodovědných a technických oborech studia, včetně rozvoje doktorských studií se zaměřením na aplikovaný výzkum.

Z hlediska vynaložených peněz vláda skutečně vědu i výzkum podporuje více.

V následující tabulce jsme shromáždili výdaje státu na vědu a vysoké školy uvedené v rozpočtech na rok 2014, 2015, 2016 a 2017. Poslední řádek tabulky je věnován Grantové agentuře, prostřednictvím které vláda rozděljuje peníze do výzkumu také.

Rok	2014	2015	2016	2017
Granty	33.6	35.7	37.2	41.5
Výdaje (mld)	38.2	38.7	36.1	41.9
z toho výzkum	16.5	17.2	15.70	20.3

Source: *Rozpočty na VaV Created with Datawrapper*

Na vědu tedy vláda každoročně vynakládá více a více peněz.

Podporu přírodovědeckých a technických oborů můžeme dokázat přehledem udělených grantů. Mezi lety 2013–2017 agentura rozdělila na 248 tisíc grantů, z toho 42,8 % v oblasti průmyslu, 18 % v matematice a fyzice a 11,3 % v chemii. Z hlediska finanční podpory by byla převaha ještě větší, výzkum v technické a přírodovědecké sféře totiž stojí neporovnatelně více peněz než v oborech humanitních.

Téma doktorského studia na českých vysokých školách nejhlasitěji otevřela exministrně školství Valachová, která prosazovala dvojnásobné zvýšení jejich stipendií na 15 tisíc korun měsíčně. Počet (str. 4) doktorandů dlouhodobě stagnuje, pro úplnost dodáváme, že jejich plat je v kompetenci vedení vysoké školy a často si na univerzitách přivydělávají výukou. Protože se vláda snažila učinit alespoň drobné kroky ke zkvalitnění doktorských programů, je slib hodnocen jako splněný.

Na závěr bychom chtěli poznamenat, že vědci disponují také penězi z evropských zdrojů, jejichž tok prostřednictvím MMR také částečně ovlivňuje vláda. K vládním financím však tyto prostředky již nepřičítáme. Bereme v potaz primárně ty prostředky, na které má vláda přímý vliv.

OPRAVA PAMÁTEK Z FONDŮ

Využijeme programy EU, Norských fondů atp. na opravu památek.

Fondy EHP a Norské fondy dokončily etapu podpory některých zemí Evropy pro roky 2009–2014, což nespadá do funkčního období současné vlády. Nový program fondů EHP a Norských fondů byl schválen 3. května 2016, dne 25. října 2016 se jednotlivé přispívající země dohodly na programových sektorech a oblastech, kam bude finanční podpora směřovat. Česká republika je mezi zeměmi, které finanční podporu z těchto fondů v budoucnu získají. Součástí dohody na programových sektorech je i podpora kulturního podnikání, kulturního dědictví a kulturní kooperace.

Od roku 2015 je vždy na jeden rok vyhlášena výzva k předkládání projektů v *Integrovaném regionálním operačním programu*, která má pomoci revitalizovat vybrané památky zapsané na seznam UNESCO a národní kulturní památky. V období 2015–2016 bylo schváleno a podpořeno 54 žádostí z 63 podaných, v období 2016–2017 je prozatím schváleno 5 žádostí z podaných 88 (sběr žádostí byl ukončen v březnu 2017). V roce 2016 byla vyhlášena výzva pro muzea s návštěvností alespoň 30 000 návštěvníků ročně, čímž získala finanční podporu řada regionálních muzeí v celkové výši 1,6 mld. Kč.

Příklady podpořených projektů jsou mj. obnova poutního kostela sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře ve Žďáru nad Sázavou, revitalizace zámecké oranžerie a francouzského parku na zámku Dobříš, digitalizace poutního areálu Svatý Kopeček atd.

VÝDAJE NA KULTURU: 1 % ROZPOČTU

Vláda se chce přiblížit jednocentnímu podílu výdajů státního rozpočtu na oblast kultury jako veřejné služby.

Za Sobotkovy vlády se v letech 2013–2017 přiblížily výdaje státního rozpočtu na kulturu k jednomu procentu. Vyplývá to ze schválených státních rozpočtů pro jednotlivé roky.

Výdaje rozpočtu na kulturu

ROK	V miliardách korun	V % rozpočtu
2013	8.89	0.75
2014	10.42	0.86
2015	10.89	0.89
2016	11.71	0.94
2017	12.73	0.97

Source: Ministerstvo financí Created with Datawrapper

Zákon č. 504/2012 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2013 stanovuje celkové výdaje na 1 180 miliard korun, z toho 8,89 miliard na výdaje ministerstva kultury. Po převedení na procentuální podíl je to 0,75 % z celkové částky.

Podobně zákon č. 475/2013 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2014 zobrazuje celkové výdaje částkou 1 099 miliard, na ministerstvo kultury pak připadá 10,41 miliard korun. Procentuální podíl výdajů na kulturu vychází na 0,86 % a oproti minulému roku se zvedl o 0,11 %.

U zákona č. 345/2014 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2015 se jedná o 0,89% podíl výdajů na kulturu z celkového státního rozpočtu. Výdaje dohromady tvoří 1 218 miliard korun, pro kulturu 10,89 miliard korun.

Zákonem č. 400/2015 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2016 vláda schválila výdaje pro státní rozpočet částkou 1 251 miliard korun a pro výdaje ministerstva kultury 11,70 miliard korun. Procentuální podíl je 0,94 %.

V roce 2017 se procentuální podíl zvedl až na 0,97 % výdajů státního rozpočtu. Ty zákon č. 457/2016 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2017 stanovuje částkou 1 309 miliard korun a na ministerstvo kultury spadá 12,73 miliard korun.

MEDIÁLNÍ VLASTNICTVÍ

Po vzoru vyspělých zemí zpřesníme pravidla týkající se koncentrace mediálního vlastnictví.

V případě koncentrace mediálního vlastnictví byla přijata novela zákona o střetu zájmů. Jedná se sice o vládní návrh, ale s pozměňovacími návrhy, které tyto změny obsahovaly, nesouhlasila koaliční strana ANO. Mířily totiž zejména na Andreje Babiše.

Zákon o střetu zájmů předložila vláda poslancům v sněmovním tisku 3. srpna 2015. Původní návrh zákona se týkal především zefektivnění vymahatelnosti právní úpravy střetu zájmů, která platila už od roku 2006. Politici např. měli svůj majetek přiznávat již při vstupu do politiky a pak také při konci jejich mandátu. Koncentraci mediálního vlastnictví ale neupravoval.

Úpravu zahrnuje až jeden z pozměňovacích návrhů, za kterým stojí tehdy ještě poslanec, nyní ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu Jan Chvojka z ČSSD. Podle něj nesmí člen vlády provozovat rozhlasové nebo televizní vysílání či být vydavatelem periodického tisku, společníkem, členem nebo ovládající osobou právnické osoby, která je provozovatelem nebo vydavatelem.

Tyto své funkce musí člen vlády ukončit nejpozději 60 dnů ode dne zahájení výkonu. Pokud je neukončí, nesmí disponovat hlasovacími právy a jestliže je jediným společníkem v obchodní společnosti, nesmí činit jiná rozhodnutí, než která ukládá zákon nebo která se týkají zrušení obchodní společnosti. Dále nesmí volit orgány obchodní společnosti nebo jejich členy, ledaže jim zanikla funkce, a nesmí mít právo na podílu ze zisku z právnické osoby, které je provozovatelem nebo vydavatelem.

Novelu vetoval svým hlasem prezident, ale Poslanecká sněmovna jej nakonec přehlasovala. K schválení bylo potřeba 101 hlasů, pro bylo 129 poslanců. Všichni poslanci ANO hlasovali proti a Andrej Babiš se hlasování zdržel. I přes tento fakt je slib hodnocen jako splněný, neboť byly prosazeny příslušné změny navzdory části koalice. Výsledný stav se změnil.

Vlastnictví médií politiky je upravováno v zahraničí různě, a to více či méně restriktivně. Neexistuje tak nějaký jednotný vzor, podle kterého by se vláda mohla inspirovat. Vlastnictví médií mají upraveno například v Itálii, kde platí výjimka pro ty, co sice vlastní mediální podnik, ale nejsou v jeho čele. Tento zákon byl přijat především kvůli premiérovi Silviu Berlusconi, na kterého se ale díky výjimce nevztahoval. Podobně v USA dohlížela na newyorského starostu Michaela Bloombergu komise hlídající střet zájmů. V Makedonii mají zase zákon o prevenci střetu zájmů, který zakazuje, aby byl politik zároveň vlastníkem médií.

Obecně lze konstatovat, že podobná regulace často reaguje na konkrétní případy; v zemích s vysokou politickou kulturou není zvykem, že by politikové přímo kontrolovali (resp. vlastnili) média, nemusí zde tedy taková věc být řešena legislativně zcela konkrétně. Nehodnotíme ani, zda je taková regulace žádoucí či správná, popisujeme pouze, zda vláda plní to, co si sama předsevzala.

NOVELA AUTORSKÉHO ZÁKONA

Přijmeme novelu autorského zákona, která mj. zjednoduší poskytování licencí pro využívání autorských děl.

Novela upravující poskytování licencí pro využívání autorských děl pod číslem 102/2017 Sb. byla vyhlášena ve Sbírce zákonů 5. dubna 2017. K zjednodušení dochází zejména u kolektivní správy, zákonné licence svou úpravou spíše rozšiřují pole působnosti a upravují neošetřené situace.

Návrh novely autorského zákona vláda předložila Sněmovně 17. února 2016 a novela po projití legislativním procesem vyšla 5. dubna 2017 pod číslem 102/2017 Sb. Novela do značné míry provádí unijní směrnici a obsahuje rozsáhlé úpravy licencí pro využívání autorských děl jak u zákonných licencí, tak především u kolektivní správy.

Zákonné licence umožňují užívat osobám po splnění zákonných podmínek dílo v mezích zákona i bez souhlasu autora. Novela v oblasti zákonných licencí nově umožňuje pro osoby se zdravotním postižením opatřit záznam audiovizuálního díla titulky nebo jinými prostředky nezbytnými ke zpřístupnění díla těmto osobám. To samé mohou učinit i provozovatelé televizního vysílání u jimi vysílaných pořadů. Zákon také zcela nově zavádí licenci pro karikaturu a parodii, která umožňuje užít autorské dílo pro účely karikatury a parodie.

Hlavní část novely se pak týká kolektivní správy autorských práv. Kolektivní správou se míní zastupování většího počtu osob disponujících s majetkovou částí autorských práv jedním subjektem – kolektivním správcem. Kolektivní správce spravuje nositeli práv jeho práva a zároveň jej případně při neoprávněném výkonu jeho práva zastupuje u soudu. Určitá práva musí být kolektivně spravována, např. právo na odměnu za užití výkonu umělce při vysílání takového výkonu rozhlasem či televizí.

V oblasti kolektivní správy novela přináší změny v oblasti licencování online služeb s hudebními díly a licencování osířelých děl. Novela dále zavádí rozšířenou kolektivní správu, která umožní ku příkladu knihovnám zjednodušené sdílení děl.

Licence k užití hudebních děl online pro více území stanovuje pevný rámec pro usnadnění slučování hudebního repertoáru a snižuje tak počet licencí, které uživatel potřebuje k provozování služby pro více území. Navíc umožňuje kolektivnímu správci, který sám nemůže hudební repertoár sloučit, aby požádal jiného kolektivního správce o zastupování svého repertoáru pro více území.

Zavedením rozšířené kolektivní správy mohou nově knihovny na základě kolektivní hromadné licenční smlouvy navzájem sdílet a zpřístupňovat veřejnosti nejen díla z vlastních knihovních fondů, ale i díla z fondů jiných knihoven. Tato novinka přináší velké usnadnění, neboť předtím bylo třeba v takových případech sjednávat individuální licenční smlouvy.

Zavedením licencování osířelých děl (tj. děl, u nichž ještě neuplynula doba ochrany autorských nebo jiných práv a zároveň nositel práv není znám či není dohledatelný) novela dává uživatelům možnost užívat takové dílo bez starostí o to, že v případech, kdy se dodatečně objeví (bude nalezen nebo se sám přihlásí) nositel práv, budou tito uživatelé vystaveni možným právním postihům spojeným s neoprávněným užitím předmětu ochrany.

ZÁKON O PODPOŘE SPORTU

Připravíme nový zákon o podpoře sportu.

Ministerstvo školství na podzim předložilo novelu zákona o sportu, který následně koalice protlačila celým legislativním procesem.

Zákon nově vymezuje definice sportu, sportovní organizace, sportovce a sportovní akce, kterou rozděluje do dvou kategorií. Zákon zavedl rejstřík sportovních organizací a sportovců, jenž eviduje údaje o sportovních organizacích, které žádají o státní podporu, a v nich působících aktivních sportovcích. V rejstříku musí být uvedena i sportovní zařízení využívaná sportovními organizacemi a údaje o nich.

Zákon usiluje o zvýšení adresnosti a transparentnosti státní podpory tím, že stanovuje podrobnosti (udělování) podpory sportu ve formě dotace ze státního rozpočtu, kterou poskytuje ministerstvo školství v jím vyhlášených programech. Na co lze žádat státní podporu, okruh oprávněných žadatelů a časové období, stanoví podle zákona dokumentace programů. Podle zákona nesmí dostat dotaci osoba, která v uplynulých třech letech závažně porušila pravidla boje proti dopingů nebo která byla pravomocně odsouzena za nekalosti ve sportu či za dotační podvod.

Zákon dále upravuje státní podporu pro významné sportovní akce pořádané v České republice, stanovuje podmínky pro její získání v podobě předložení předpokládaného rozpočtu akce a studie proveditelnosti zohledňující finanční, materiální, personální a právní zajištění akce.

PODPORA SPORTOVNÍCH AKCÍ

Stanovíme kritéria pro veřejnou podporu mezinárodních sportovních akcí v České republice.

Ministerstvo školství iniciovalo novelu zákona o podpoře sportu, účinnou od ledna 2017. Sportovní akce rozděluje novela do dvou kategorií, a to na 1) významné sportovní akce (mezinárodního významu na území ČR, tj. olympijské hry, mistrovství světa, mistrovství Evropy nebo světový pohár) a 2) významné sportovní akce mimořádné důležitosti (k jejich pořádání je nutné prohlášení státu, že zajistí vytvoření podmínek pro konání akce).

Rozdělení je důležité kvůli odlišné konstrukci poskytování podpory. Novela zákona uvádí podrobnosti podpory významných akcí – akce mimořádné důležitosti se konají pouze se souhlasem vlády, o nějž žádá uchazeč o pořádání akce. Součástí žádosti je předpokládaný rozpočet akce a studie proveditelnosti se všemi požadovanými náležitostmi. Pro akce mezinárodního významu na území ČR zajišťuje ministerstvo školství podporu ve formě dotace v programech zaměřených na podporu sportu.

Podpora významných akcí v ČR se vztahuje k Programu VI. Významné sportovní akce, který je vyhlášen v rámci materiálu Dotační neinvestiční programy státní podpory sportu pro spolky na období 2017–2019. Program VI. (str. 21–25) je určen pro žadatele jednorázových i pravidelných významných akcí na území ČR.

PLATY A VYBAVENÍ VE ŠKOLSTVÍ **Důležitý slib**

Zároveň bude (vláda, pozn. Demagog.cz) usilovat o postupné zvyšování prostředků na mzdy pedagogických a nepedagogických pracovníků i na modernizaci škol a jejich vybavení.

Tento slib hodnotíme jako splněný. K navýšení platů došlo v období Sobotkovy vlády dvakrát a na modernizaci škol jdou peníze z evropských fondů.

Platy pedagogických i nepedagogických zaměstnanců se zvedly v listopadu 2015 – nepedagogickým pracovníkům o 3 %, pedagogickým o 3,3 %. Dne 1. 9. 2016 se dále zvedly platy zaměstnanců ve školství, a to v průměru o 4 % nepedagogickým pracovníkům a o 6 % pedagogickým pracovníkům; stalo se tak díky nařízení vlády. Od července 2017 dochází k dalšímu navýšení platů nepedagogických zaměstnanců.

S dalším a zásadnějším navýšením platů pedagogů počítal kariérní řád, který byl schválen Sněmovnou, vrácen Senátem s pozměňovacími návrhy a dne 12. 7. 2017 zamítnut Sněmovnou (hlasovala proti němu velká část koaličních poslanců). Pokud by byl schválen, učitelé by podle vládního návrhu dostávali jednak příplatky za určité odborné funkce (vedení mladších kolegů atd.), jednak by se jim zvyšovaly platy s tím, jak by v průběhu své praxe postupovali po kariérních stupních.

Detailní analýzu platů i odměn ve školství zpracoval iRozhlas.cz (se zaměřením na gender a věk učitelů, jednotlivé stupně ve školství i mezinárodní srovnání).

Na modernizaci škol byly ve školním roce 2016/2017 vyhlášeny programy v rámci IROP na podporu projektů infrastruktury základních škol, s důrazem na školy ve vyloučených lokalitách. Tyto projekty řídí ministerstvo pro místní rozvoj, nicméně jde o peníze ze strukturálních fondů EU. Podobně jdou skrz fondy peníze třeba na vybavení pro zájmové a celoživotně vzdělávací organizace a také na zvýšení a rozvoje kapacit mateřských a základních škol.

MOBILITA VÝZKUMNÝCH PRACOVNÍKŮ

Podpoříme mobilitu výzkumných pracovníků i doktorských studentů mezi našimi a zahraničními výzkumně zaměřenými univerzitami a ústavami, a to zejména zpřístupněním výběrových řízení i pro zahraniční vědecké pracovníky.

Ministerstvo školství vyhlásilo výzvy pro mobilitu zahraničních pracovníků. Podporu cílenou přímo na doktorandy nevyplývalo, nicméně ti mohou vyjet do zahraničí též přes tyto mobilitní výzvy. To je důvodem, proč hodnotíme výrok jako částečně splněný.

Ministerstvo školství vyhlásilo v červnu 2017 v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) výzvu č. 27 - Mezinárodní mobilita výzkumných pracovníků. Výzva podporuje mobilitu výzkumníků pomocí následujících podporovaných aktivit:

1. Pracovní pobyty post-doků ze zahraničí v ČR.
2. Pracovní pobyty výzkumných pracovníků - seniorů ze zahraničí v ČR.
3. Pracovní pobyty výzkumných pracovníků - juniorů v zahraničí.
4. Pracovní pobyty výzkumných pracovníků - seniorů v zahraničí.

V červenci 2017 byla ministerstvem školství v rámci OP VVV vyhlášena výzva č. 50 - Mezinárodní mobilita výzkumných pracovníků - MSCA-IF. Tato výzva podporuje individuální projekty předložené do výzvy Horizon 2020, Marie Skłodowska-Curie Actions, které i přes kladné hodnocení nemohly být finančně podpořeny a dostaly se na seznam tzv. no money projektů. Výzva č. 50 podporuje mobilitu výzkumníků pomocí těchto aktivit:

1. Podpora „no money“ projektů MSCA - příjezdy do ČR.
2. Podpora „no money“ projektů MSCA - výjezdy z ČR.

V minulosti též běžela výzva ESF pro vysoké školy, v rámci níž byla mimo jiné podporována internacionalizace: „... rozvoj mezinárodní spolupráce a mezinárodního partnerství, internacionalizace vysokoškolského prostředí, mobility studentů a pracovníků vysokých škol, podpora programu Erasmus+, podpora zahraničních vyučujících, rozvoj vztahů se zahraničními institucemi v rámci Graduate school formou joint a multipledegrees programů.“ (str. 5, aktivita č. 5 této výzvy)

V souvislosti s mobilitou doktorských studentů neexistuje žádná výzva ministerstva školství v rámci OP VVV, která by podporovala mobilitu a byla obdobná výzvě č. 27. Doktorandi jako výzkumníci nicméně mohou vyjíždět v rámci zmíněné výzvy 27. Mobilita doktorandů je pak obvykle financována z různých zdrojů - z peněz EU (například Erasmus +), jiných zahraničních fondů, stipendijních fondů vysokých škol, mezinárodních smluv apod.

DOSTUPNOST KULTURNÍCH INSTITUCÍ **Důležitý slib**

Usnadníme dostupnost veřejných kulturních institucí, např. zavedením jednoho dne s volným vstupem a rodinných slev.

V lednu roku 2015 uspořádalo ministerstvo kultury bilanční tiskovou konferenci, v jejímž výstupu zmiňuje, jaký je stav konkrétních slibů z koaliční smlouvy. Je zde zmíněna novela zákona 203/2006 Sb., o některých druzích podpory kultury, která však nebyla ani navržena.

Zavedení určitých dnů s volným vstupem tak není součástí tohoto ani jiného zákona. Některé instituce zavedly dny s volným vstupem (např. na základě doporučení ze strany ministerstva nebo na základě vlastního uvážení), nejedná se ale o nařízení zákonem a nejde o plošné opatření.

Konkrétními institucemi jsou např. Moravská galerie (od 1. prosince 2013, tedy nikoliv ve funkčním období současné vlády), ve vybraných dnech také Moravské zemské muzeum, obdobně Národní muzeum.

Běžně je u památek, které spravuje Národní památkový ústav, zvýhodněné vstupné pro děti, zdravotně postižené, organizované skupiny nebo pro rodiny. Národní památkový ústav také organizuje tzv. věrnostní program, do kterého se zapojila (nikoliv ovšem na základě zákona) řada památek. Jedná se o program, kdy za pět zakoupených vstupů získává návštěvník šestý vstup zdarma.

Národní památkový ústav nám poskytl prostřednictvím svého mluvčího odpověď, v jakém stavu daná agenda je.

„Dobrý večer,

mohu potvrdit, že po dohodě s Ministerstvem kultury zavedl Národní památkový ústav ve vybraných dnech volné vstupy do památkových objektů pro děti a mládež (plošné zavedení volného vstupu nebylo z důvodu plnění rozpočtu NPÚ z vlastních výnosů možné).

Srdečně zdraví,

*Mgr. Jan Cieslar
tiskový mluvčí“*

Opatření tedy sice nebylo zcela naplněno, jisté kroky však vláda (ministerstvo kultury) podnikla. Závazek tedy hodnotíme jako částečně splněný.

SPORT A ZDRAVÝ STYL

Ve vzdělávacích programech posílíme výchovu ke sportu a zdravému životnímu stylu.

Vláda sice přímo neposílila výchovu ke sportu v rámci vzdělávacích programů, podnikla ovšem některé kroky, které směřují tímto směrem. Zejména jde o testovací program Hodina pohybu navíc, na který se má v budoucnu navázat dalšími aktivitami. Přihlédneme-li ke krokům, které ministerstvo školství učinilo v oblasti zdravého životního stylu (zejména v oblasti stravování dětí), hodnotíme tento závazek jako částečně splněný.

Ve vzdělávacích programech nedošlo ke změně počtu hodin tělesné výchovy a stále platí dvě hodiny týdně. Tuto variantu navrhoval v roce 2014 tehdejší ministr za ČSSD Marcel Chládek. Toto řešení však doposud přijato nebylo.

Změna ve vzdělávacím programu nastala v oblasti tělesné výchovy, kdy v květnu 2017 byla schválena změna, kterou bylo plavání zařazeno mezi závazné očekávané výstupy.

Posílení výchovy ke sportu spočívá také v projektu **Hodina pohybu navíc**. Tento projekt započal v roce 2015. Školy zařizují dětem jednu hodinu sportovních aktivit mimo rámec výuky pod dozorem školených trenérů; projekt je ale nepovinný. Momentálně se ho účastní 350 škol.

V oblasti zdravého životního stylu a zdravého stravování předložilo MŠMT vyhlášku, která vstoupila v platnost jako vyhláška č. 282/2016 Sb. **Vyhláška o požadavcích na potraviny, pro které je přípustná reklama a které lze nabízet k prodeji a prodávat ve školách a školských zařízeních**, více známá jako **Pamlsková vyhláška**. V ní je upraven maximálně povolený počet tuků, cukrů a solí v daných potravinách, které se mohou prodávat na půdě školy. Tímto opatřením se zúžil výběr potravin, které si žáci základních škol a nižších gymnázií mohou koupit na půdě školy.

V oblasti stravování ve školách došlo také ke změně spotřebního koše, čímž došlo ke zkvalitnění a vyvážení potravin dětí na základních školách. Vláda také změnila vyhláškou č. 17/2015 Sb. vyhlášku č. 107/2005 Sb., o školním stravování. Vyhláška upravuje pravidla pro školní stravování a umožňuje školským stravovacím zařízením rozhodnout se, zda jim jejich personální a materiální zabezpečení umožňuje připravovat dietní stravu ve vlastním zařízení pro strážníky, jejichž zdravotní stav podle potvrzení registrujícího poskytovatele zdravotnických služeb v oboru praktické lékařství pro děti a dorost vyžaduje stravovat se s omezením podle dietního režimu.

Ministerstvo školství zdravý životní styl podporuje také v podpoře projektů, které schválily minulé vlády – jedná se o projekt Ovoce a zelenina do škol a Mléko do škol.

Vládě Bohuslava Sobotky se podařilo odstranit výživově škodlivé potraviny ze školních bufetů a pozměnit jídelniček žáků. Na druhou stranu nedošlo ke slibovanému posílení výchovy dětí ke sportu, jelikož se nezměnily hodinové dotace na sport. Jediným směrem k přidáním třetí hodiny tělesné hodiny týdně do škol je projekt Hodina pohybu navíc, která je však pro školy dobrovolná.

Nesplněné sliby

NÁRODNÍ RADA PRO VZDĚLÁVÁNÍ

Bude ustavena Národní rada pro vzdělávání jako platforma pro odbornou diskusi, formulování klíčových směrů rozvoje vzdělávací soustavy a řešení aktuálních otázek ve školství.

Tento slib hodnotíme jako nesplněný, protože Národní rada pro vzdělávání nikdy fakticky nevznikla.

Vznik Rady prosazoval hlavně ministr školství Marcel Chládek. Podle něj měla být role Rady následující: „*Tato rada bude orgánem apolitickým, bude složená z odborníků a bude dodržovat kontinuitu školské strategie bez rozdílu toho, kdo je momentálně ministrem školství, nebo momentálně řídí vládu, tak aby celý systém šel jedním směrem a klíčové priority, které někdo nastaví, mohl jiný dokončit.*“ Chládek také zahrnul Národní radu pro vzdělávání do vládní Strategie vzdělávání 2020.

V roce 2014 se začalo pracovat na vzniku Rady, nicméně tato příprava byla doprovázena kritikou, že se Rada stane jen „*trafikou*“ pro vysloužilé politiky, nikoliv poradním orgánem odborníků. Kritika mířila hlavně na Chládkovo rozhodnutí jmenovat předsedou přípravného výboru exprezidenta Václava Klause. Z toho nakonec sešlo, na schůzce přípravného výboru byl ale například tehdejší předseda Akademie věd Jiří Drahoš.

Národní rada pro vzdělávání se však nikdy nedostala přes přípravnou fázi.

KARIÉRNÍ ŘÁD Důležitý slib

Zavedeme efektivní kariérní řád pro učitele, který bude propojen s motivačním ohodnocením učitelů.

Vládní návrh zákona o pedagogických pracovnících, který obsahoval také kariérní řád, neprošel 12. července 2017 Poslaneckou sněmovnou. Zamítnuta byla jak upravená verze Senátu, tak původní verze Sněmovny.

Kariérní řád se snažila prosadit bývalá ministryně školství Kateřina Valachová. Ministerstvo školství si od jeho zavedení slibovalo především finanční zatraktivnění učitelské profese. Návrh schválila na 56. schůzi konané 7. dubna 2017 Poslanecká sněmovna, poté postoupil do horní komory Parlamentu ČR.

Přesto Senát vrátil návrh 31. května 2017 Poslanecké sněmovně s pozměňovacími návrhy. Ty počítají například s vyššími příplatky třídním a některým dalším učitelům a zrušením některých specializovaných činností. Nový ministr školství Stanislav Štech dával přesto preferenci kariérnímu řádu ve sněmovní podobě, kterou prosazovala již jeho předchůdkyně Kateřina Valachová.

Proti návrhu vznikl odpor Pedagogické komory. Poslancům zaslala petici proti schválení kariérního řádu, kterou podepsalo dohromady 21 609 učitelů z 1 150 škol. Komoře vadila zejména zbytečná administrativa, jež by dopadla na školy a učitele, nebo že kariérní systém ovlivní do roku 2022 pouhých 5 % učitelů, a většina tak ke zkvalitnění výuky motivovaná nijak nebude.

Poslanecká sněmovna tedy nakonec hlasovala o dvou verzích novely zákona o pedagogických pracovnících. U původní poslanecké verze by bylo zapotřebí minimálně 101 hlasů, v případě verze s pozměňovacími návrhy senátorů prostá většina hlasů přítomných poslanců. Oba návrhy nakonec poslanci zamítli.

U senátní verze byl pro pouze Petr Gazdík z klubu TOP 09 a Starostové, ostatních 99 poslanců hlasovalo proti. Sněmovní verze byla sice úspěšnější, přesto podpora 39 poslanců proti 55 ostatním nestačila. Důvodem je, že od novely odstoupily dvě koaliční strany - konkrétně hnutí ANO a KDU-ČSL. Z jeho členů hlasovali jen dva v prospěch zákona.

KDU-ČSL (☒)				
Ano: 7 ☒ Nepřihlášen: 4 ☐ Zdržel se: 1 ☐ Omluven: 2 ☐				
☐ Jan Bartošek	☒ Pavel Bělobrádek	☒ Ondřej Benešík	☐ Ivan Gabal	☒ Pavla Golasowská
☒ Daniel Herman	☒ Ludvík Hovorka	☒ Jiří Junek	☐ Marian Jurečka	☒ Vít Kaňkovský
☒ Jaroslav Kláška	☒ Petr Kudela	☒ Jiří Mihoľa	☒ Josef Uhlík	

KDU-ČSL (☒)				
Ano: 2 ☒ Ne: 3 ☒ Zdržel se: 5 ☐ Omluven: 4 ☐				
☒ Jan Bartošek	☐ Pavel Bělobrádek	☐ Ondřej Benešík	☐ Ivan Gabal	☒ Pavla Golasowská
☐ Daniel Herman	☒ Ludvík Hovorka	☐ Jiří Junek	☐ Marian Jurečka	☐ Vít Kaňkovský
☐ Jaroslav Kláška	☐ Petr Kudela	☒ Jiří Mihoľa	☒ Josef Uhlík	

ANO (Ano: 33 Ne: 4 Nepřihlášen: 4 Omluven: 10)

☐ Andrej Babiš	☒ Miloš Babiš	☐ Margita Balaščíková	☒ Martina Berdychová	☒ Stanislav Berkovec
☒ Richard Brabec	☐ Milan Brázdil	☒ Pavel Čihák	☒ Ivana Dobešová	☒ Jaroslav Faitínek
☒ Matěj Fichtner	☒ Josef Hálek	☒ Jiří Holeček	☒ Bohuslav Chalupa	☒ Miloš Janulík
☒ David Kasal	☐ Martin Kolovratník	☒ Martin Komárek	☒ Josef Kott	☒ Roman Kubiček
☐ Jana Lorencová	☐ Radka Maxová	☐ Igor Nytl	☐ Ladislav Okleštěk	☒ Jana Pastuchová
☒ František Petráň	☒ Stanislav Přegec	☐ Ivan Pilný	☒ Pavel Pizák	☒ Roman Procházka
☒ Karel Rais	☐ Miloslava Rutová	☐ Jan Sedláček	☒ Martin Sedláč	☐ Bronislav Schwarz
☒ Zdeněk Soukup	☒ Martin Stropnický	☒ Zuzana Šánová	☒ Pavel Šrámek	☒ Karel Tureček
☒ Helena Váňková	☒ Pavel Voříšek	☐ Jan Volný	☐ Radek Vondráček	☒ Vlastimil Vozka
☒ Rostislav Vyzula	☒ Jiří Zlatuška			

ANO (Ano: 2 Ne: 21 Nepřihlášen: 4 Zdržel se: 6 Omluven: 14)

☐ Andrej Babiš	☐ Miloš Babiš	☐ Margita Balaščíková	☒ Martina Berdychová	☒ Stanislav Berkovec
☐ Richard Brabec	☒ Milan Brázdil	☐ Pavel Čihák	☒ Ivana Dobešová	☐ Jaroslav Faitínek
☐ Matěj Fichtner	☐ Josef Hálek	☒ Jiří Holeček	☐ Bohuslav Chalupa	☐ Miloš Janulík
☒ David Kasal	☐ Martin Kolovratník	☐ Martin Komárek	☐ Josef Kott	☐ Roman Kubiček
☒ Jana Lorencová	☒ Radka Maxová	☐ Igor Nytl	☐ Ladislav Okleštěk	☒ Jana Pastuchová
☒ František Petráň	☒ Stanislav Přegec	☒ Ivan Pilný	☒ Pavel Pizák	☒ Roman Procházka
☒ Karel Rais	☒ Miloslava Rutová	☒ Jan Sedláček	☒ Martin Sedláč	☐ Bronislav Schwarz
☒ Zdeněk Soukup	☐ Martin Stropnický	☒ Zuzana Šánová	☒ Pavel Šrámek	☐ Karel Tureček
☐ Helena Váňková	☒ Pavel Voříšek	☐ Jan Volný	☒ Radek Vondráček	☐ Vlastimil Vozka
☐ Rostislav Vyzula	☐ Jiří Zlatuška			

Změny koaličních stran v hlasování o tzv. kariérním řádu, o tomtéž návrhu.

Kariérní řád počítal s rozdělením pedagogů do tří stupňů od začínajících přes samostatné až vynikající. Podle zařazení do příslušných kategorií měli být také odměňováni a motivováni k lepším výkonům. Začínající učitel by musel absolvovat dvouleté adaptační období, během kterého by mu pomáhal za 3000 korun měsíčně uvádějící učitel. Období by zakončovalo atestační řízení.

Třetí kategorie by pedagogové mohli dosáhnout po sedmi letech praxe a rozhodoval by o něm Národní institut pro další vzdělávání. Učitelé si tak mohli polepšit až o 5000 korun měsíčně. Novela zahrnovala také nepedagogy, kteří na středních školách vyučují odborné předměty. Nově by jim byla odborná kvalifikace uznána po 20 letech v oboru.

O podobné novele Zákona č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících se diskutuje už delší dobu. Původní varianta ministra Marcela Chládky počítala s čtyřstupňovým systémem, ten se ale současnému vedení nelíbil. Třetí a čtvrtý stupeň byl totiž odtržen od přímé práce s žáky ve škole. Dalším pokusem byl dvoustupňový systém, který by odděloval začínající a samostatné učitele.

FINANCOVÁNÍ ZÁKLADNÍHO VÝZKUMU

Snižíme závislost základního výzkumu na účelovém financování.

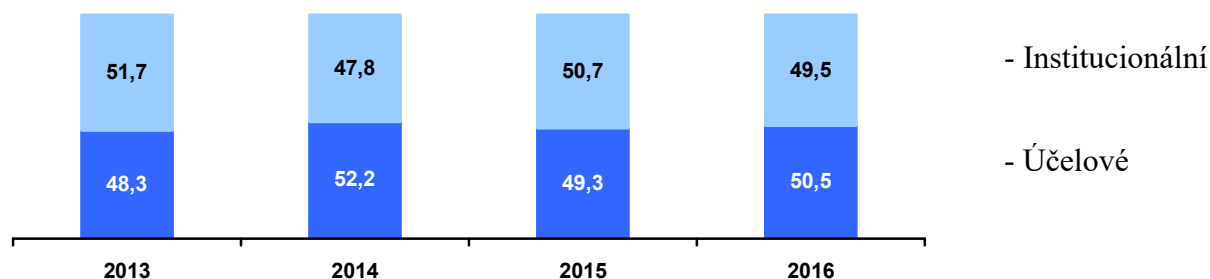
Slib hodnotíme jako nesplněný, jelikož poměr prostředků, které putují v České republice ze státního rozpočtu do účelového a institucionálního výzkumu, zůstal během mandátu vlády fakticky stejný.

V České republice existují dva základní způsoby financování výzkumů ze státních peněz. Účelové financování zahrnuje ve své podstatě peníze, se kterými se ve státním rozpočtu počítá jako s podporou výzkumu. Jedná se tak o finance, které putují výzkumným týmům. Institucionální podporou se pak míní peníze, které přerozdělují např. vláda a jednotlivá ministerstva a které jdou na provoz jednotlivých pracovišť. Jsou to tedy o peníze, jež se investují kvůli dlouhodobému efektu.

Základní výzkum je bádání, které nemá žádný předem daný konkrétní cíl. Během základního výzkumu se může např. zkoumat zajímavý přírodní jev. Informace získané v průběhu se pak uplatňují během aplikovaného výzkumu, kdy vědec většinou hledá či testuje konkrétní vlastnosti subjektu.

Je možné zjistit, že výdaje státního rozpočtu na podporu vědy a výzkumu sice celkově stoupají, avšak podle Sekce místopředsedy vlády pro vědu, výzkum a inovace se podíl účelového a institucionálního financování nezvětšuje, naopak se blíží podobným hodnotám. Současná vláda tak podporuje stejně vědecká pracoviště a jednotlivé týmy.

Výdaje na vědu ze stát. rozpočtu (v %)

Source: Státní rozpočet Created with Datawrapper

Místopředseda vlády se sice snažil změnit obecně celý způsob organizování vědy a výzkumů v ČR, ale jak sám přiznal, změnu připravuje spíše pro svého nástupce, protože již není možné ji stihnout. Pavel Bělobrádek se snažil o vznik ministerstva pro vědu, pod které by spadala všechna vědecká pracoviště. Mohlo by tak lépe přerozdělovat finanční zdroje.

KULTURA JAKO VEŘEJNÁ SLUŽBA

Kulturu definujeme zákonem jako veřejnou službu. Přijmeme zákon o veřejnoprávní instituci v kultuře, který odstraní nedostatky dnešních příspěvkových organizací, odpolitizuje je a zajistí jejich stabilní financování.

Vláda nepředložila zákon o veřejnoprávní instituci v kultuře, naopak vydala nesouhlasné stanovisko k senátnímu návrhu tohoto zákona. Ministerstvo kultury sice předložilo do připomínkového řízení návrh zákona o kultuře, samo jej pak ale stáhlo.

Ministerstvo kultury si v roce 2015 zadalo analýzu možných právních forem kulturních organizací a na jejich základech chtělo postavit návrh zákona. K předložení vládního návrhu však nedošlo.

Senát předložil návrh zákona, ten však vůbec nebyl projednáván v Poslanecké sněmovně. Vláda se zákonem vyjádřila nesouhlas, mimo jiné ho považovala za nedostatečně zhodnocený analýzami dopadu nové legislativy.

V roce 2014 nicméně ministerstvo kultury předložilo do připomínkového řízení návrh zákona o kultuře. Zákon měl vytvořit zastřešující legislativu pro tuto oblast, vymezit význam kultury, zavést Radu pro kulturu jako poradní orgán, lépe vymezit působnosti státu a krajů a vyčlenit z rozpočtu částku na kulturu. To mělo zajistit stabilnější financování kultury.

Kulturní organizace jako příspěvkové jsou v současnosti navázány na zřizovatele (podle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů jim zřizovatel poskytuje příspěvek „v návaznosti na výkony či jiná kritéria jejich potřeb“). Právní status veřejné instituce mířil právě na zmírnění závislosti na zřizovateli a omezení jeho vlivu. Senátní návrh definoval tuto kulturní veřejnou instituci jako neziskovou a sloužící veřejnému zájmu (což mělo sloužit k odpolitizování).

Dodejme, že již existuje institut „veřejné kulturní služby“ v zákonu o některých druzích podpory kultury, kde jsou veřejné kulturní služby definovány jako „služby spočívající ve zpřístupňování umělecké tvorby a kulturního dědictví veřejnosti a v získávání, zpracování, ochraně, uchování a zpřístupňování informací, které slouží k uspokojování kulturních, kulturně výchovných nebo kulturně vzdělávacích potřeb veřejnosti.“

VAZBA TURISTIKA-ÚDRŽBA PAMÁTEK

Zasadíme se o to, aby mezi příjmy z turistiky a výdaji na záchranu a údržbu památkového fondu byla přímá vazba.

Vláda se snažila prosadit novelu zákona o ochraně památkového fondu, která ale nezaváděla přímou vazbu mezi turistickým ruchem a ochranou památek. Navíc ani tento zákon při třetím čtení neprošel.

Ministerstvo kultury pracovalo už od roku 2012 na zákonu o ochraně památkového fondu, který měl nahradit mnohokrát novelizovaný a zastaralý zákon z roku 1987. Vláda tento návrh schválila 20. listopadu 2015, poté o něm jednala Poslanecká sněmovna.

I když se novela zákona dotýká několika změn souvisejících s turistickým ruchem a památkovým fondem, slibovanou vazbu mezi příjmy z turistiky a výdaji na záchranu a obnovu památkového fondu neobsahuje.

Ani zmíněná novela neprošla ve třetím čtení. Pro zamítnutí návrhu hlasovalo 84 poslanců, jen 53 bylo proti. K zamítnutí bylo potřeba 82 hlasů.

Hlavním důvodem zamítnutí byla historická města. Podle viceprezidentky Asociace sdružení pro ochranu a rozvoj kulturního dědictví Marie Švábové byl nepřijatelný zejména paragraf, podle něhož lze vyjmout parcely a pozemky uvnitř památkové zóny. Na takových územích by nebylo nutné žádat o projednání památkovou péčí. To by mohlo vést k tomu, že by si v okolí památek mohl kdokoliv stavět cokoli a narušit tak jejich prostorové vztahy.

Návrh zákona upravoval i jiné vztahy. Vlastníci nemovitosti v památkových územích mohli nově žádat o kompenzaci nákladů a objevily se také nástroje, kterými by se dalo zakročit proti těm, kteří nechávali památky chátrat. Dále mělo dojít k propojení informací o památkách, odlehčení administrativy, zdůraznění veřejného zájmu a efektivnějším sankcím.

ZÁKON O PAMÁTKÁCH

Přijmeme také nový zákon o státní památkové péči.

V současné době je platný zákon o státní památkové péči, jehož hlavním účelem je vytváření všestranných podmínek pro funkce státu při péči o kulturní památky (jejich zachovávání, vhodné využívání apod.).

V roce 2015 byl předložen zákon, jenž měl doposud platný zákon rušit. Důvodová zpráva (str. 95) této předlohy uvádí:

„Nezbytnost nové právní úpravy vyplývá zejména ze skutečnosti, že zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, je přes své četné novely právním předpisem již v mnohém překonaným, neboť vešel v účinnost 1. ledna 1988 a nepočítal s poměry, které nastanou již dva roky poté v souvislosti s obdobím přechodu k tržní ekonomice a s faktickým znovuzavedením institutu soukromého vlastnictví.

Proto je potřeba nastavit nově pravidla takovým způsobem, aby současný vývoj nevedl ke škodám a úbytku kulturního dědictví.

Potřeba nové právní úpravy byla zmíněna i v programovém prohlášení vlády ze dne 12. 2. 2014, kde se zavázala přijmout nový památkový zákon.“

V Poslanecké sněmovně se dne 12. července 2017 hlasovalo o zamítnutí vládního návrhu zákona. Potřebná byla většina 82 poslanců ze 163 přítomných, přičemž pro hlasovalo 84 poslanců, a nový zákon o státní památkové péči tak byl zamítnut. Tento bod programu tedy nebyl splněn.

KLASIFIKACE VHODNOSTI POŘADŮ

Připravíme systém klasifikace vhodnosti pořadů pro jednotlivé věkové kategorie.

Vláda předložila sněmovně návrh o novele zákona o provozování rozhlasového a televizního vysílání, která obsahovala také klasifikaci vhodnosti pořadů, 5. října 2016. V současnosti čeká na projednání v Poslanecké sněmovně a její schválení se do konce volebního období Poslanecké sněmovny nestihne.

O potřebě zakotvit nějakou formou systém označování vhodnosti jednotlivých pořadů podle věku a závadných témat (takzvaný labelling), diskutuje ministerstvo kultury už od roku 2005. Provozovatelé televizního vysílání tehdy vytvořili pracovní skupinu, která se zabývala vytvořením samoregulačního systému.

Úpravou labellingu se zabývá také novela zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání, představená ministerstvem kultury jako vládní návrh ve sněmovním tisku 934. Ten v současné době čeká v Poslanecké sněmovně na začátek projednávání. V tomto případě označujeme výrok za nesplněný, protože jej vláda sice začala zpracovávat, ale nestihne se schválit.

Vlastní systém označování pořadů má v současné době televize Prima, ČT1, ČT2, ČT Art a dětský kanál ČT Děčko. Jedná se ovšem o samoregulaci, jejíž podmínky a pravidla si určuje každá stanice sama. Smyslem labellingu je jednotná úprava na území celé České republiky, která situaci usnadňuje rodičům.

Návrh zákona se inspiroval podobnou právní úpravou nizozemského modelu Kijkwijzer. Hlavní změny se týkají prime time, tzv. hlavního vysílacího času. Nově by mezi 20:00 a 22:00 mohly být zařazeny pořady již pro patnáctileté. Další novinkou by mohly být přehledné piktogramy, které by označovaly obsahové kategorie násilí, strach, sex, diskriminace, užívání návykových látek včetně alkoholu a tabáku a vulgární vyjadřování.

Aktuálně chrání zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání dětské a dospívající diváky před upoutávkami a pořady, které by mohly ohrozit jejich psychický, fyzický či mravní vývoj, ustanovením § 32 odst. 1 písm. g) a e) zákona č. 231/2001 Sb.

V ustanovení § 32 odst. 1 písm. j) zákona č. 231/2001Sb. pak ukládá provozovatelům povinnost nezařazovat do programů pořady a reklamy, které obsahují vulgarismy a nadávky, kromě uměleckých děl, v nichž je to z hlediska líčeného kontextu nutné; taková díla je však možné vysílat pouze v době od 22.00 hodin do 06.00 hodin druhého dne.

Zároveň jsou podle ustanovení § 32 odst. 1 písm. h) téhož zákona provozovatelé povinni zajistit, aby vysílání, týkající se bodu g), bezprostředně předcházelo slovní upozornění na nevhodnost pořadu pro děti a mladistvé a aby pořad, který by mohl ohrozit fyzický, psychický nebo mravní vývoj dětí a mladistvých, byl označen v případě televizního vysílání obrazovým symbolem upozorňujícím na jeho nevhodnost pro děti a mladistvé po celou dobu vysílání.

FONDY PREVENCE

Navýšíme čerpání z fondu prevence zdravotních pojišťoven na boj s obezitou mládeže.

Na úvod je pro úplnost třeba charakterizovat fondy prevence zdravotních pojišťoven. Hospodaření zdravotních pojišťoven se zakládá na fondovém principu, přičemž jednotlivé činnosti jsou financovány stanovenými finančními prostředky z finančních fondů, kterých je celkem sedm. Jedním z nich je Fond prevence, jehož zřízení je dobrovolné. Slouží k hrazení služeb, u kterých je prokazatelný preventivní účinek. Takové služby se poskytují pojištěncům, kteří trpí onemocněním, případně jsou jím ohroženi.

Boj proti obezitě je součástí širšího projektu nazvaného Zdraví 2020 - Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí. Tuto strategii schválila 8.1. 2014 tehdejší úřednická Rusnokova vláda usnesením č. 23.

Hlavní těžiště odpovědnosti za strategii vláda zmíněným usnesením přenesla na ministra zdravotnictví, jemuž uložila rozpracovat do konce roku 2015 strategii tématiky do jednotlivých implementačních akčních plánů. Témata jednotlivých akčních plánů určil dokument národní strategie a jedním z nich je také téma zařazené v oblasti prevence nemocí a podpory zdraví nazvané *Správná výživa a stravovací návyky populace*.

Výše zmíněné akční plány Ministerstvo zdravotnictví předložilo vládě 28.8. 2015, kdy také byly vládním usnesením č. 671 schváleny. Tématu prevence obezity se věnuje akční plán nazvaný *Správná výživa a stravovací návyky populace na období 2015–2020*, b) *Prevence obezity*.

Náklady na realizaci cílů z akčního plánu týkajícího se prevence obezity jsou odhadovány na desítky milionů korun, akční plán náklady konkretizuje.

Otázce zdrojů financování celého projektu se věnuje výše zmíněný zastřešující dokument Zdraví 2020. Projekt předpokládá využití finančních prostředků z Evropské unie, Světové zdravotnické organizace i ze státního rozpočtu.

Zda došlo k navýšení čerpání z fondu prevence zdravotních pojišťoven na boj s obezitou není možné z veřejně dostupných zdrojů zjistit. Na webu Poslanecké sněmovny se nachází informace z roku 2014 o tom, že *"...Příprava nového zákona o sportu, navýšení čerpání z fondu prevence zdravotních pojišťoven na boj s obezitou mládeže a standardy a metodika výuky tělesné výchovy na základních školách patří mezi deset priorit, jež si pro současné funkční období stanovil podvýbor pro mládež a sport, který pracuje při sněmovním výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu."* Příslušný podvýbor však v průběhu volebního období nezveřejnil žádný dokument, který by se řešenou problematikou zabýval.

Jak vyplývá z vyjádření Ministerstva zdravotnictví, o které jsme v souvislosti s ověřováním naplnění tohoto slibu, vláda reálně nemá možnost, jak toto navýšení realizovat:

"Dobrý den,

v oblasti poskytování příspěvků na prevenci nedošlo od roku 2014 k žádné změně právních předpisů, tedy pravidla jsou shodná a následující:

Příspěvky na zdravotní programy hrazené z fondu prevence jsou plně v kompetenci jednotlivých zdravotních pojišťoven a jejich poskytování je dobrovolné. MZ nemůže v této oblasti závazně

zdravotním pojišťovnám přikazovat, jaké programy mají zřizovat ani jak vysoká má být výše příspěvků či jiných bonusů pro jejich pojištěnce.

Žádost o konkrétní výši příspěvků do programů zaměřených na obezitu mládeže, je tedy potřeba směřovat přímo na jednotlivé zdravotní pojišťovny.

*S pozdravem,
Ondřej MACURA
vedoucí tiskového oddělení."*

DRUHÁ KARIÉRA SPORTOVců

Vytvoříme podmínky pro trenéry a sportovní instruktory mládeže včetně příležitostí pro druhou kariéru aktivních sportovců.

V roce 2015 vláda projednala strategický dokument Plán podpory rozvoje sportu v letech 2015–2017. Dle Plánu je prioritním cílem v podpoře rozvoje sportu mj. podpora sportovní reprezentace, v jejímž rámci musí být dle Plánu vytvořen systém podpory bývalých sportovců při zajišťování druhé kariéry.

K podmínkám pro trenéry a instruktory mládeže je v plánu pouze uvedeno, že prakticky neexistují prostředky na jejich odměňování v tělovýchovných jednotách a sportovních klubech, což v základních člancích sportu zabraňuje realizaci kvalifikované trenérské práce s mládeží.

Na Plán navázala Koncepce podpory sportu 2016–2025, kterou vláda schválila v červnu 2016. Koncepce považuje za základní sportovní priority podporu sportu dětí a mládeže a jejich trenérů a podporu reprezentantů. V Koncepci se uvádí, že je žádoucí inovovat vzdělávací standardy ve sportu pro dobrovolné i vrcholové trenéry a je třeba vytvořit systém péče o sportovní reprezentanty po ukončení kariéry.

Konkrétně materiál uvádí:

„Strategický cíl 6 - Vytvořit systém péče o státní reprezentanty po ukončení kariéry

Je třeba vytvořit systém péče o vynikající sportovní reprezentanty po ukončení kariéry jako je obvyklé v zemích EU, rozvíjet duální kariéru a přípravu sportovců na jiné pracovní postavení po ukončení sportovní kariéry a zvyšovat zapojení sportovců do další činnosti v oblasti sportu dle jejich předpokladů a schopností. S naplňováním Koncepce Sport 2025 vyvstává potřeba vzniku nových pracovních míst.“

Slib hodnotíme jako nesplněný, jelikož je ve zmíněných dokumentech pouze obecně – bez konkrétních kroků k realizaci – uvedeno, že je nutné vytvořit systémy podpory a péče o sportovce po ukončení kariéry. V žádném z nich nejsou stanoveny podmínky pro trenéry, které nebyly vytvořeny ani žádným zákonem, vládním usnesením či ministerskou vyhláškou z dílny této vlády.

Vláda se zasadí o transparentní financování sportu.

Vláda přijala strategické dokumenty, které na transparentnost financování sportu kladou důraz, a přijat byl zákon, jímž se zavádí rejstřík sportovních organizací. Ministerstvo školství také na základě doporučení Nejvyššího kontrolního úřadu posílilo kontrolu dotací.

V návaznosti na programové prohlášení přijala vláda Koncepti rozvoje sportu 2016–2025, mezi jejíž priority patří transparentní rozdělování dotací a otevřenost informací na straně státu i na straně sportovních subjektů. Dalším přijatým dokumentem je Plán rozvoje sportu 2015–2017, který mimo jiné identifikoval potřebu vytvoření rejstříku sportovců a sportovních organizací, který by MŠMT umožnil lépe vyhodnocovat současný stav i trendy sportovního prostředí ČR a zefektivnil dotační politiku.

Následně byl přijat zákon o podpoře sportu, účinný od začátku roku 2017, který výše zmíněný rejstřík zavádí. Funguje jako neveřejný informační systém veřejné správy a sportovní organizace, která žádá o státní podporu, je povinna se do něj zapsat. V reakci na doporučení NKÚ zavedlo MŠMT také vícestupňovou kontrolu dotací a další opatření k posílení transparentnosti, jako je zařazení kontrol v oblasti sportu do plánu kontrol MŠMT.

Pochyby o transparentnosti financování sportu však vyvolala kauza z května letošního roku, v důsledku které rezignovala na post ministryně školství Kateřina Valachová. Police tehdy zatkla předsedu Fotbalové asociace ČR Miroslava Peltu a náměstkyni ministryně školství Simonu Kratochvílovou, která se s Peltou měla domlouvat na přípravě a ovlivňování dotačních programů. Pod vlivem této kauzy ministryně zrušila program pro sportovní svazy a vyhlášen byl nový program s přísnějšími pravidly.

Policejní odposlechy, které zveřejnila některá média (např. Česká televize nebo Lidové noviny) sice přímo nedokládají, zda, jak a které konkrétní projekty byly ovlivněny; nicméně už samotný fakt, že náměstkyně ministryně školství (která byla odpovědná za dotace do sportu) je součástí policejního vyšetřování kvůli ovlivňování těchto dotací, je dostatečný k pochybnostem o tom, že vláda zavedla transparentní financování sportu. Z tohoto důvodu hodnotíme slib jako nesplněný.

Právní stát a veřejná správa

Splněné sliby

PRÁVO NA PRÁVNÍ POMOC

Prosadíme naplnění ústavně garantovaného práva na právní pomoc uzákoněním nového systému poskytování bezplatné právní pomoci lidem, kteří si ji nemohou obstarat sami v důsledku své sociální situace.

Právo na právní pomoc je na ústavní úrovni zakotveno v Listině základních práv a svobod, v trestních věcech pak Listina předpokládá i poskytnutí bezplatného obhájce.

Prvním z relevantních návrhů v tomto volebním období byl ovšem poslanecký návrh KSČM, ke kterému vláda vydala nesouhlasné stanovisko a jehož projednávání bylo v červnu 2017 přerušeno. Vláda vytýkala především to, že navrhovaná úprava neladí s dosavadními právními předpisy a přinesla by spíše nepřehlednost. Zároveň avizovala, že podobný návrh je ve vládním plánu legislativních prací, kde projde také podrobnou analýzou a připomínkovým řízením.

Návrh věcného záměru zákona, který by měl rozšířit poskytování bezplatné právní pomoci, schválila vláda 12. října 2016. Samotný návrh zákona (resp. novela zákona o advokacii) byl dokončen v únoru 2017, Poslanecké sněmovně však novela nikdy nebyla samostatně předložena.

Prošla však Parlamentem připojená k poslaneckému návrhu novely o advokacii, která ve své původní podobě řešila primárně podmínky „koncipientury“ a postihy advokátů. *Stát nově zaštití udílení ústních právních rad lidem, kteří mají příjem do trojnásobku životního minima, žadatelé uhradí jen stokorunový regulační poplatek. Každý nemajetný člověk bude mít ročně nárok na schůzky v celkovém čase dvě hodiny, a to i pro správní řízení.*

Jedním z předkládajících poslanců byl i Jan Chvojka, dnes sice ministr pro lidská práva, v době předložení návrhu však „pouze“ řadový poslanec ČSSD. Stanovisko vlády bylo v tomto případě souhlasné a záhy se do návrhu dostaly i pozměňovací (.pdf) návrhy poslankyně ANO Válkové (body C1–C7 o § 18a–18d). Poslanci při hlasování vyjádřili tomuto návrhu podporu, a to víceméně jednotně mimo poslance Úsvitu.

Pozměňovací návrhy Válkové jsou však prakticky totožné s verzí, kterou vyprodukoval ministr spravedlnosti Pelikán. Provázanost a úmysl jsou tedy zjevné, vzhledem k tomu, že samostatný návrh by již nemuselo být možné v takto krátké době projednat, byl tedy „přilepen“ k jinému návrhu. Vzhledem k rozložení sil v Poslanecké sněmovně dopadlo hlasování o něm nepřekvapivě, proto lze opravdu říci, že to byla vláda, kdo utvrdil ústavou garantované právo na právní pomoc.

ELEKTRONICKÁ SBÍRKA ZÁKONŮ

Podpoříme projekt elektronické sbírky zákonů dostupné každému občanu na internetu.

Elektronickou sbírku zákonů vláda skutečně podpořila a to zejména legislativně. Prosadila zákon, který tuto sbírku zavedl. Nově by měla být tato věc dostupná od začátku roku 2020, kdy začne být výše uvedený zákon účinný.

Dle návrhu vlády by měl být systém reálně hotov do konce března 2018. V období do zmíněného roku 2020 by měla mít veřejnost k dispozici systém v pilotním provozu. Co se týče finančních nákladů, celé zřízení by mělo stát 527 milionů korun, z čehož asi 80 % nákladů má být pokryto evropskými penězi.

NÁKLADY NA EXEKUCE

Prosadíme podstatné snížení nákladů vymáhání pohledávek a exekucí, a tím i celkovou výši dluhů, zejména omezením nákladů právního zastoupení u malých (tzv. bagatelních) pohledávek a pohledávek veřejného sektoru.

Vláda Bohuslava Sobotky provedla novelizaci exekutorského i advokátního tarifu, přičemž snížila výši jak exekučních nákladů, tak i nákladů právního zastoupení u tzv. bagatelních pohledávek.

Náklady na provedení exekuce tvoří zejména odměna exekutora a náhrada výdajů exekutora vynaložených při provádění exekuce, jejich výše je stanovena v tzv. exekutorském tarifu. Náklady samotné exekuce hradí exekutorovi povinný dlužník.

Vláda Bohuslava Sobotky v oblasti nákladů na provedení exekuce přijala novelu exekutorského tarifu, která přinesla snížení minimální výše odměny exekutora z 3 000 na 2 000 Kč, a to i pro případ nedokončení exekuce. Navrch k tomu rozšířila možnost snížení výše náhrady hotových výdajů exekutora z 3 500 na 1 750 Kč při splnění stanovených podmínek pro dlužníky s dluhy převyšujícími 10 000 Kč.

Co se týče nákladů právního zastoupení, jejich výše se stanoví na základě dohody mezi advokátem a jím zastoupenou osobou. Pokud se však nedohodnou, bude se výše nákladů počítat podle advokátního tarifu. Vláda z důvodu omezení nákladů právního zastoupení v létě 2014 prosadila jeho novelu, která snížila výši nákladů právního zastoupení u tzv. bagatelních pohledávek (tj. pohledávek nepřevyšujících 50 000 Kč).

Aby však ke snížení došlo, musí být současně naplněny tři podmínky. Kromě již zmiňované výše sporu musí jít o spor zahájený tzv. formulářovou žalobou (tzn. takovou žalobou, u které se pouze vyplní údaje o dlužníkovi a výši jeho dluhu do předem připraveného formuláře) a zatřetí musí být žalobci soudem přiznána náhrada nákladů. Snížení náhrady se zároveň týká pouze úkonů učiněných před podáním žaloby, na úkony učiněné po jejím podání se nadále vztahuje úprava výše odměny a náhrady nákladů obsažená v jiných částech advokátního tarifu. Nová úprava se zároveň týká pouze řízení o tom, zda má dlužník povinnost svůj dluh splnit (nalézací řízení), výše nákladů za právní zastoupení u exekuce je stanovena v odstavci dva.

O kolik se náhrada nákladů snížila, znázorňuje tato tabulka, která počítá s vykonáním jednoho právního úkonu advokáta (např. podání žaloby):

Výše sporu (Kč)	Výše náhrady před novelou (odměna + náhrada výdajů)	Výše náhrady po novele (odměna + náhrada výdajů)
5000	1300 (1000+300)	300 (200+100)
20 000	2200 (1900+300)	400 (300+100)
35 000	2800 (2500+300)	600 (500+100)

LIMIT U PENĚŽNÍCH ZÁVAZKŮ

Smluvní strany se zavazují prosadit limit celkové výše úroků, zákonných sankcí a smluvních sankcí u peněžních závazků, který bude odvozený od výše zákonného úroku z prodlení.

V prosinci 2016 nabyl účinnosti nový zákon o spotřebitelském úvěru, který upravuje poskytování úvěrů spotřebitelům.

Zákon obsahuje řešení situace, kdy spotřebitel nesplatí celý úvěr nebo jeho část včas, a dostane se tak do prodlení. V takovém případě bude muset zaplatit tuto nesplacenou část a k tomu po něm může poskytovatel úvěru požadovat zaplacení dalších položek.

Zákon nově stanovuje, že mezi tyto položky patří pouze úroky z prodlení, smluvní pokuta a náhrada nákladů, které poskytovateli vznikly v důsledku prodlení spotřebitele. Poskytovatel může po spotřebiteli požadovat zaplacení těchto položek pouze v případě, že si to spolu ve smlouvě ujednají.

Zákon dále stanovuje limit výše úroků z prodlení i smluvní pokuty. Co se týče úroků z prodlení, jejich výše je stanovena v nařízení vlády a vzhledem k srpnovému zvýšení repo sazby ČNB činí od počátku roku 2018 8,25 % z té části úvěru, kterou spotřebitel včas nesplatil. U smluvní pokuty její maximální výše činí 0,1 % denně opět z části úvěru, kterou spotřebitel včas nesplatil. Celková výše všech smluvních pokut pak nesmí přesáhnout polovinu částky celého úvěru a u úvěrů od 400 000 Kč může činit maximálně 200 000 Kč.

Obdobné limity pak zákon stanovuje i pro případ zprostředkování spotřebitelského úvěru.

MAJETKOVÁ PŘIZNÁNÍ POLITIKŮ **Důležitý slib**

Předložíme novelu zákona o střetu zájmů, která zavede elektronické vyplňování a zveřejňování majetkových přiznání politiků. Majetkové přiznání se bude podávat i ke dni nástupu do funkce.

Nakonec přijatá a vládou navrhnutá novela zákona o střetu zájmů obsahovala změnu oznámení o majetku, příjmech a závazcích. Předtím se toto oznámení vztahovalo též na dary, bylo podávané písemnou formou a od roku 2008 i v elektronické podobě. Uchovával je registr oznámení, který byl spravovaný příslušným evidenčním orgánem. Po zaslání žádosti bylo možné do něj nahlédnout osobně či elektronicky.

Zákon č. 14/2017 Sb. zavádí povinnost podávat oznámení o majetku, příjmech a závazcích a vést registr oznámení už jen v elektronické podobě. Ten je nadále bezplatně přístupný pro některé veřejné funkce, např. poslance nebo senátora, už i bez potřebné žádosti.

Majetkové přiznání musel veřejný funkcionář po nastoupení do své funkce učinit nejpozději k 30. 6. následujícího kalendářního roku. Přijatý zákon 14/2017 Sb. to však mění a zavádí povinnost přiznat majetek, který vlastní, ještě před nástupem do funkce, a to ke dni předcházejícímu dnu nástupu do funkce.

Slib tedy pokládáme za splněný, a to z důvodu, že novela zákona o střetu zájmů zahrnuje i povinnost podat majetkové přiznání ještě před nástupem veřejného funkcionáře do funkce.

TRANSPARENTNÍ VLASTNICTVÍ

Předložíme návrh zákona, který vedle akcií na majitele zajistí transparentnost vlastnictví i u společností s akciemi na jméno a umožní oprávněným státním orgánům zjistit majitele akcií společnosti po celou dobu její existence.

Vládní návrh zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu reaguje na směrnici Evropského parlamentu a Rady EU 2015/849. Jednou z novelizací je změna zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob schválená 7. září 2016.

Touto změnou se vytváří evidence údajů o skutečném majiteli právnické osoby zapsané do veřejného rejstříku. Evidence o majiteli obsahuje jeho jméno, bydliště, adresu pobytu, ale také údaj o jeho podílu ve společnosti.

Během jednání byl podán pozměňovací návrh poslance Jaroslava Klašky za KDU-ČSL, který žádal, aby byly informace o skutečném vlastnictví přístupny vždy i dalším osobám a organizacím. Tento pozměňovací návrh byl však v hlasování většinou zamítnut. Následně byl zákon bez potíží přijat napříč všemi politickými kluby.

Nicméně i přesto vláda tento svůj závazek naplnila, neboť oprávněné orgány budou mít od roku 2018 možnost zjistit skutečné vlastníky společností s akciemi na jméno.

Předložíme zákon o centrálním registru všech smluv uzavřených veřejnou správou nad určitý minimální finanční limit, zveřejnění se nebude týkat citlivých dat (osobní údaje, obchodní tajemství apod.). Tento registr bude dostupný na internetu.

Registr smluv byl předložen již v minulém volebním období, projednání ovšem nebylo dokončeno. Nově byl předložen hned na začátku mandátu aktuální Sněmovny, kdy jej předložila skupina poslanců napříč politickým spektrem (TOP 09, ANO, STAN, KDU-ČSL). Nešlo tedy fakticky o vládní návrh zákona, neboť tato předloha doputovala do Sněmovny již v prosinci 2013, kdy Sobotkova vláda ještě ani nevznikla.

Budeme-li však sledovat, jak koalice naplnila svůj slib stran registru smluv, lze pozorovat hlasování jednotlivých vládních stran při jeho schvalování. Bez vládní většiny by totiž nemohl být schválen. Při rozhodujícím hlasování v Poslanecké sněmovně jej ve třetím čtení podpořily všechny tři vládní strany a mohl tedy vzniknout.

Základním principem platného zákona je to, že povinné subjekty jsou povinny zveřejňovat v registru všechny smlouvy, které mají hodnotu nad 50 tisíc korun. Jejich zveřejněním je také podmíněna jejich platnost.

Dne 19. ledna 2016 byla předložena novela tohoto zákona, a to skupinou poslanců KDU-ČSL (M. Jurečka, J. Bartošek, P. Kudela). Podle toho návrhu je největším problémem zákona o registru smluv zařazení státního podniku (příčemž reálně existuje pouze jeden, a to Budějovický Budvar) do seznamu povinných osob, což podle návrhu vede ke snížení konkurenceschopnosti a zisků.

Tento návrh prošel Poslaneckou sněmovnou, kde byly schváleny výjimky i pro státní, krajské a obecní firmy, jež mají průmyslovou nebo obchodní povahu. Senát však výjimky odmítl a poslanci je opětovně již neschválili. Namísto toho jednotlivé strany navrhly zcela novou předlohu, která měla být kompromisní verzí – tedy měla např. ochránit Budvar, ale dále nevyjímat řadu dalších povinných subjektů a tím neztenčit základní princip zákona – tedy aby byly veřejné prostředky pod větší kontrolou veřejnosti.

Tento návrh prošel hlasováním při prvním čtení v Poslanecké sněmovně. Jelikož jej projednávala podle § 90 zákona o jednacím řádu PSP, tímto jej bez dalšího schválila. Dne 19. července 2017 pak prošel návrh Senátem a nyní čeká na podpis hlavy státu.

FINANCOVÁNÍ POLITICKÝCH STRAN

Zpřísníme systém financování politických stran zavedením výdajového limitu pro volební kampaně a uzákoněním limitu pro dary od fyzických a právnických osob.

V září 2016 byl schválen zákon č. 322/2016 Sb., kterým se mění volební zákony a další související zákony s účinností od 1. ledna 2017. Všechny kandidující subjekty jsou mimo jiné povinny do pěti dnů od vyhlášení voleb zřídit transparentní volební účet.

Součástí této novely je také zavedení limitu na výdaje ve volebních kampaních.

Typ voleb	Výdajový limit
Evropský parlament	50 milionů
Krajské volby	7 milionů na jeden kraj
Poslanecká sněmovna	90 milionů
Senátní volby	2 miliony (1. kolo), 2,5 milionu celkem pro postupující do 2. kola

Created with Datawrapper

Ve stejné době byla také přijata novela zákona o sdružování v politických stranách a politických hnutích (zákon č. 302/2016 Sb.), která upravuje podmínky pro poskytnutí darů politickým stranám nebo hnutím od fyzických a právnických osob (§18 tohoto zákona).

Dary a jiné bezúplatné plnění nesmí od jedné osoby v daném kalendářním roce překročit částku 3 miliony Kč. V souvislosti s těmito novelami byl zřízen Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a hnutí, který každoročně dohlíží na výroční finanční zprávy politických subjektů a má přehled o dárcích a jejich darech (§19, z. č. 302/2016 Sb.).

ELEKTRONICKÉ FAKTURACE

Zavedeme elektronizaci daňových dokladů a elektronizaci fakturace pro instituce státní správy a jejich dodavatele.

Možnost listinné nebo elektronické podoby daňového dokladu je zakotvena již v původním znění zákona o DPH z roku 2004. Definice elektronického daňového dokladu se dále zpřesňuje jak v zákoně, tak v pokynech finanční správy.

V České republice existuje standard pro elektronickou fakturaci ISDOC, který na základě společné deklarace výrobců ekonomických a ERP systémů ICT unie a zástupců státu vybudoval a spravuje společný formát elektronické komunikace.

V roce 2014 byla představena nová verze ISDOC, která obsahuje nové možnosti pro využití strukturované elektronické fakturace ve veřejných zakázkách. Je rozšířena například o číslo a platnost smlouvy, spisovou značku a číslo jednací, kódy výkonového účetnictví státu nebo položky pro evidenci spotřební daně. Umožní tak snadnější sledování jednotlivých položek v účetnictví státu.

Z veřejně dostupných informací není patrné, nakolik tento pokrok v elektronizaci daňových dokladů byl iniciován státní správou či přímo touto vládou. K představení nové verze došlo v dubnu 2014, tedy jen tři měsíce po nástupu Sobotkovy vlády. Je nicméně faktem, že během fungování této vlády ke změně došlo, slib tak hodnotíme jako splněný.

DIGITÁLNÍ GRAMOTNOST

Přijetí Strategie pro zvýšení digitální gramotnosti a rozvoj elektronických dovedností občanů.

Strategii digitální gramotnosti ČR na období 2015–2020 schválila vláda usnesením č. 523 dne 1. 7. 2015. Tímto usnesením vláda uložila ministryni práce a sociálních věcí (MPSV), aby do konce března 2016 zpracovala Akční plán pro implementaci zmíněné Strategie, aby implementaci Strategie MPSV koordinovalo s ministerstvem školství a dále aby ministryně práce a sociálních věcí předkládala vládě každý kalendářní rok (vždy k 30. červnu) vyhodnocení naplňování Strategie.

Akční plán Strategie ministryně vládě předložila a ta ho schválila usnesením č. 616 na svém zasedání dne 7. 7. 2016.

Ministryně Marksová vládě dne 10. 7. 2017 předložila pro informaci Zprávu o naplňování Akčního plánu Strategie digitální gramotnosti České republiky na období 2015 až 2020 v roce 2016 (bod D, číslo 3).

Strategie digitální gramotnosti je součástí širšího projektu nazvaného Digitální Česko v. 2.0 – Cesta k digitální ekonomice, který schválila předchozí (Nečasova) vláda dne 20.3. 2013 usnesením č. 203. V příloze tohoto usnesení se v bodě 16 píše o pověření MPSV v koordinaci s ministerstvem školství k vypracování Strategie pro zvýšení digitální gramotnosti a rozvoj elektronických dovedností občanů.

Jak se také uvádí v příloze usnesení č. 203, cílem Strategie je „...rozvíjet optimální nástroje tak, aby byli noví pracovníci připraveni na vstup do zaměstnání a zároveň aby byli podporováni současní zaměstnanci, kteří čelí změnám v informačních a komunikačních technologiích a globalizaci. Mezi další cíle patří snižování digitální propasti a zajištění, resp. zvýšení, celkové úrovně digitální gramotnosti občanů a tím posílení české ekonomiky a její konkurenceschopnosti.“

Na praktické plnění cílů Strategie bude vynaloženo přes 3,8 miliardy korun; většinu částky pokryjí finance z evropských fondů, zbytek doplatí stát. Peníze mají směřovat na pořádání kurzů a školení a vybudování digitálních center pro širokou veřejnost.

Částečně splněný sliby

NÁRAMKY PRO VĚZNĚ

Prosadíme pořízení elektronického monitorovacího systému, který by levně a spolehlivě zajišťoval kontrolu odsouzených k domácímu vězení a ve vhodných případech nahradil vazbu.

Trest domácího vězení je možné uložit od 1. 1. 2010, kdy vstoupil v platnost zákon č. 40/2009 Sb. Zatím je kontrola vykonávána prostřednictvím náhodných návštěv probačních úředníků v místě výkonu trestu odsouzeného. Pokud by byl zaveden elektronický monitorovací systém, bude Probační a mediační služba (PMS) spolupracovat s jeho poskytovatelem.

Po předcházejících neúspěšných tendrech byla PMS koncem února 2016 vypsána nová zakázka na elektronický monitoring. Na tendru se formou soutěžního dialogu zúčastnilo osm firem, nakonec vyhrála firma SuperComp. Elektronické náramky měly být využívány na kontrolu výkonu trestu domácího vězení a též pro vazebně stíhané lidi.

Na podnět neúspěšné firmy v tomto tendru bylo Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže zahájeno správní řízení. Dne 8. 6. 2017 zrušil úřad určité úkony, které se týkaly posouzení nabídky. Je tedy možné dospět ze strany zadavatele k nápravě a posoudit nabídky tentokrát transparentním způsobem. Jak uvedla PMS, tímto rozhodnutím se nejedná o konec snahy zavést elektronické náramky.

Nově byla soutěž vypsána znova a v červenci 2017 vyhrála stejná firma, která uspěla i v minulém (zrušeném) tendru. Aktuálně běží lhůta na podání stížností, reálně žádné náramky ještě dodány nebyly.

Slib proto hodnotíme jako průběžně plněný. Ministerstvo spravedlnosti a PMS aktivně podnikaly kroky k tomu, aby byly v České republice zavedeny elektronické náramky. Prozatím ovšem žádné náramky nebyly pořízeny.

PROCESNÍ MODELOVÁNÍ AGEND

Vláda sníží počet a složitost úředních úkonů zatěžujících občana prostřednictvím procesního modelování agend.

Projekt procesního modelování agend veřejné správy (PMA) započal usnesením vlády České republiky 757/2007., kde byla schválena strategie *Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby* (Smart Administration). Mezi cíle strategie PMA patřily zavedení eGovernmentu prostřednictvím základních registrů veřejné správy a racionalizace administrativních procesů. To mělo zabezpečit zefektivnění veřejné správy, snížit náklady, zajistit dostupnost a kvalitu úřadů. V roce 2011 projekt podpory tvorby standardů pro výkon veřejné správy (PMA2) plynule navázal na PMA. Jeho činnost byla ukončena roku 2015.

Dalším projektem na zefektivnění veřejné správy je projekt na využívání prvků řízení a zavádění standardů pro výkon prioritních agend veřejné správy (PMA3), který vznikl za funkčního období současné vlády. Náklady na projekt ve výši 132 milionů Kč jsou hrazené z Evropského sociálního fondu. Měl by řešit slabá místa, která stále zůstávají i po modernizaci veřejné správy. Hlavním cílem je vytvoření reálného přehledu o způsobu výkonu agend, snížení nákladů na výkon agend a optimalizace jejich řízení. V rámci projektu PMA3 by měla probíhat i standardizace agend a inovace metodiky PMA, která by podpořila eGovernment.

Slib hodnotíme jako částečně splněný, protože ministerstvem vnitra byl vypracovaný projekt, jenž by měl ulehčit fungování veřejné správy. Ten byl spuštěn v březnu 2017 a trvat má až do roku 2021. Vláda tedy k jistému kroku přistoupila, nakolik bude efektivní pro daný cíl, je ovšem otázkou dalšího vývoje.

OBECNÉ REFERENDUM **Důležitý slib**

Předložíme návrh ústavního zákona o obecném referendu na základě lidové iniciativy, který umožní občanům konání referenda o zásadních otázkách fungování státu. Ústavním zákonem bude zároveň stanoven výčet otázek, k nimž nelze referendum vyhlásit.

Vláda zákon do Sněmovny poslala v červenci 2015, přičemž zástupcem předkladatele byl ministr pro lidská práva. V návrhu bylo opravdu zakotveno právo občanů republiky navrhnout referendum, pokud získá pro návrh 250 tisíc podpisů. Podle návrhu by nicméně referendum nemohlo proběhnout o základních právech a svobodách, státním rozpočtu, porušení závazku mezinárodních smluv, ustanovování osob do funkcí nebo jejich odvolávání, o individuálních právech a povinnostech a ani by jím nebylo možné schvalovat právní předpisy.

V březnu 2016 se pak zákon začal projednávat, a to za účasti prezidenta Zemana, který před Sněmovnou vystoupil s projevem na podporu tohoto zákona. První čtení bylo přerušeno a od té doby ho již sněmovní vládní většina nezařadila na pořad schůze.

O jeho zařazení se snažil poslanec Tomio Okamura (psali jsme o tom podrobněji ve výroku dne). Okamura opakovaně navrhuje, aby se projednával právě vládní návrh zákona, proti čemuž opakovaně hlasuje vládní koalice.

Z tohoto důvodu jde o porušený slib, protože ačkoliv vláda zákon předložila, dále blokovala jeho přijetí, resp. projednání.

ZPŘESNĚNÍ ÚSTAVY KVŮLI PŘÍMÉ VOLBĚ Důležitý slib

Prosadíme novelizaci Ústavy ČR, která v návaznosti na zavedení přímé volby prezidenta zpřesní práva a povinnosti jednotlivých ústavních aktérů v zájmu uchování parlamentního charakteru české demokracie založené na svobodné soutěži politických stran.

Během funkčního období Sobotkovy vlády nebyla prosazena žádná novelizace Ústavy ČR, tedy ani ta, která se týká zpřesnění práv a povinností jednotlivých ústavních aktérů v návaznosti na zavedení přímé volby prezidenta.

Diskuze o novelizaci Ústavy ČR byly započaty na základě změny způsobu volby prezidenta ČR, který byl až do roku 2012, resp. 2013 (první přímá volba prezidenta) volen nepřímo oběma komorami Parlamentu ČR. Novela Ústavy, zahrnující přímou volbu prezidenta, řešila právě jen způsob volby a možnosti kandidatury, nikoliv změnu pravomocí apod., což postupně otevřelo diskuze o jejich posílení (např. návrh Davida Ratha o učinění prezidenta vrcholným orgánem výkonné moci, sněmovní tisk č. 907/0) či oslabení (návrh Karoliny Peake o zrušení prezidentovy pravomoci udělit amnestii, sněmovní tisk č. 1075).

V roce 2015 byl podán návrh na novelu ústavního zákona týkající se neslučitelnosti některých funkcí (např. poslanec a člen vlády), tzv. klouzavého mandátu, a některých pravomocí prezidenta. Návrh ovšem čeká na první čtení v Poslanecké sněmovně. Doposud proběhly jen tzv. kulaté stoly s odborníky o revizi Ústavy ČR.

JUSTIČNÍ SAMOSPRÁVA

Předložíme návrhy na zřízení samosprávy justice za účelem zajištění co nejvyšší nezávislosti, efektivnosti a odpovědnosti soudního rozhodování.

Vládní koalice během svého mandátu justiční samosprávu nezřídila. Dokládá to přehled tisků (zadat vláda, do kolonky zástupce pak „*spravedlnost*“), které byly a jsou projednávány od začátku volebního období v Poslanecké sněmovně. Ani jeden z nich příslušné úpravy neobsahuje.

Během pracovní cesty do Brna v únoru letošního roku ministr Chvojka uvedl, že ani nepředpokládá, že by se zřízení justiční samosprávy v tomto období podařilo. Vzhledem k blízkému termínu voleb a faktu, že žádný návrh není ani projednáván, je naprosto vyloučeno, aby vláda tento svůj slib splnila.

ZÁKON O STÁTNÍM ZASTUPITELSTVÍ

Prosadíme nový zákon o státním zastupitelství, který zajistí nezávislost státních zástupců při vyšetřování trestných činů, mj. stanovením pevného funkčního období pro vedoucí státní zástupce a omezením možnosti jejich odvolání na přesně stanovené důvody a na rozhodnutí nezávislého kárného senátu. Součástí nové legislativy bude i vytvoření systémových a organizačních předpokladů pro specializaci v boji se závažnou hospodářskou a finanční kriminalitou a všemi podobami organizovaného zločinu včetně korupce.

Tento slib vlády je hodnocen jako nesplněný, vláda sice předložila poslancům návrh, kterým dané úpravy hodlala zavést, ten ovšem za více než rok a čtvrt neposunula ani do prvního čtení v Poslanecké sněmovně.

Vláda na svém jednání v dubnu 2016 schválila návrh zákona o státním zastupitelství. Tento návrh v sobě, budeme-li vycházet z důvodové zprávy, upravuje několik základních oblastí. Jednou z nich je zrušení vrchních státních zastupitelství a zřízení specializovaného útvaru zaměřujícího se na nejtěžší majetkovou a hospodářskou trestnou činnost a korupci.

Kromě této změny struktury pak má novela přinést i změny pro samotné státní zástupce. Citujme důvodovou zprávu:

„[...] postavení vedoucích státních zástupců, u kterých je s ohledem na snahu o zvýšení jejich nezávislosti, na snahu eliminovat riziko možného vnějšího ovlivňování zejména ze strany exekutivy a na snahu o zajištění transparentnosti jejich výběru zavedeno funkční období vedoucích státních zástupců, povinná výběrová řízení a odvolatelnost vedoucích státních zástupců pouze v rámci kárného řízení; zároveň dochází i k zavedení jejich kárné odpovědnosti pro kárné provinění vedoucího státního zástupce (odlišné od kárného provinění státního zástupce)“.

Obsahově tedy návrh vychází ze závazku vlády. Problém nastává v okamžiku jeho prosazení. Jak jsme již uvedli výše, vláda jej projednala v dubnu 2016. V ten samý měsíc novela doputovala i do Poslanecké sněmovny, kde měl pokračovat legislativní proces. Od té doby se však nestalo vůbec nic. Zákon je zaparkován ve Sněmovně a čeká na zahájení prvního čtení. Je tedy zcela jasné, že návrh spadne s končícím volebním obdobím pod stůl, fakticky již není možné jej dojednat. Závazek vlády v této věci tedy hodnotíme jako nesplněný.

PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA

Posílíme roli mediační a probační služby při využívání alternativních forem trestání a přísné kontrole plnění podmínek podmíněného propuštění, pomoc vězňům před propuštěním i při návratu do běžného života v zájmu předcházení recidivy trestné činnosti.

Ministerstvo spravedlnosti neposílilo roli Probační a mediační služby při využívání alternativních trestů, slib vlády proto hodnotíme jako nesplněný.

Pokud se podíváme na zákonné postavení Probační a mediační služby, tak to je vymezeno v zákonu 257/2000 Sb. Za dobu fungování této vlády nebyl zákon nijak významně novelizován (jediná drobná změna byla provedena v roce 2015, na pravomoce a postavení probačních úředníků však neměla žádný vliv).

Dalším zákonem, který upravuje postavení probačních úředníků, je trestní zákoník. Konkrétně pak jeho 3. oddíl, který se zabývá dohledem. Ten (stejně jako § 77 stejného zákona, který se dotýká dané problematiky) nebyl během tohoto volebního období vůbec novelizován. K posílení postavení probačních úředníků tak nedošlo.

Jedním ze základních úkolů Probační a mediační služby je kontrola odsouzených při vykonávání tzv. alternativních trestů, tj. všech trestů s výjimkou trestu nepodmíněného odnětí svobody. Alternativní jsou proto, že se na rozdíl od nepodmíněného trestu odnětí svobody nevykonávají ve věznicích a odsouzený tak stráví svůj trest na svobodě. Počet udělených alternativních trestů rok od roku roste, což ukazují i statistiky Probační a mediační služby.

Rok	Počet udělených alternativních trestů
2013	13 553
2014	17 362
2015	17 868
2016	18 024

Zdroj: Statistiky Probační a mediační služby za jednotlivé roky, tabulka č. 5.

Mezi alternativní tresty patří od schválení nového trestního zákoníku nově i trest domácího vězení, jehož kontrola může být zajišťována také prostřednictvím tzv. elektronických náramků, které umožňují kontrolu pohybu odsouzeného. Vláda Bohuslava Sobotky rozšířila možnost užití elektronických náramků i na vazebně stíhané, kontrolu plnění jejich povinností by pak mělo vykonávat Ministerstvo spravedlnosti společně s Probační a mediační službou. Přestože podle zákonů lze elektronické náramky použít, v praxi se až doposud neužívaly, neboť Ministerstvo spravedlnosti vybralo jejich dodavatele až v červenci 2017 po opakovaném výběrovém řízení.

Vzhledem k tomu, že Probační a mediační služba již předtím kontrolovala plnění povinností obviněných propuštěných z vazby na svobodu, vláda Bohuslava Sobotky její roli při využívání alternativních trestů žádným opatřením neposílila.

Co se týče druhé části výroku, vláda spustila pilotní projekt Probační dům, který by měl pomoci v budoucnu propuštěným vězňům vrátit se do běžného života. Tento program je cílen na pachatele s vyšším rizikem opakování trestné činnosti po propuštění z věznice. První probační dům byl zřízen v roce 2015 v Ostravě, do programu se v roce 2016 zapojilo celkem 78 vězňů. V loňském roce zároveň Ministerstvo spravedlnosti oznámilo společně s Probační a mediační službou plán zbudovat v následujících devíti letech na území České republiky další čtyři probační domy.

Na počátku roku 2016 představilo Ministerstvo spravedlnosti také novou Koncepti vězeňství do roku 2025 (.docx), ve které je jedna kapitola věnována resocializaci propuštěných vězňů. Mezi nástroje sloužící k dosažení cíle patří např. rozšíření dluhového poradenství ve věznicích či rekvalifikace vězňů.

ODPOVĚDNOST PRÁVNICKÝCH OSOB

Zpřesníme a zpřísníme zákon o trestněprávní odpovědnosti právnických osob, aby obsahoval všechny hospodářské trestné činy.

Novela zákona o trestní odpovědnosti rozšířila počet trestných činů, kterých se právnická osoba může dopustit, na všechny hospodářské trestné činy s výjimkou trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže, kde je trestní odpovědnost právnické osoby za určitých podmínek vyloučena.

Trestní odpovědnost právnických osob je upravena v zákoně o trestní odpovědnosti právnických osob, který obsahuje seznam trestných činů, které právnická osoba nesmí spáchat. Zbylých trestných činů se tak dopustit může.

O jaké trestné činy jde a jejich definici však nenalezneme v tomto zákoně, nýbrž v trestním zákoníku, který obsahuje úplný seznam trestných činů. Výčet hospodářských trestných činů pak nalezneme v § 233–271 trestního zákoníku.

Před nástupem Sobotkovy vlády se právnická osoba nesměla dopustit mnoha hospodářských trestných činů. Tento stav změnila až novela zákona z roku 2016, která rozšířila trestní odpovědnost právnických osob na všechny hospodářské trestné činy s výjimkou trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže, kde je jejich trestní odpovědnost za určitých podmínek vyloučena.

Vládní návrh přitom nepočítal ani s tímto omezením, omezení trestní odpovědnosti právnické osoby v tomto případě přinesl totiž pozměňovací návrh poslance Laudáta schválený sněmovnou.

ZMĚNY V EXEKUCÍCH

Prosadíme pravidla, která posílí dozor soudu nad činností exekutorů a znemožní zneužívání exekucí a vymáhání dluhů.

Soudy podle exekučního řádu vykonávají dva základní druhy dohledu nad činností exekutorů. Prvním z nich je dohled obecný, vykonávaný předsedou okresního soudu, do jehož obvodu je exekutor jmenován, spočívající v provádění pravidelných kontrol exekutorů a kontrol souladu jejich činnosti se zákony a dalšími právními předpisy.

Druhým typem dohledu je pak dohled prováděný tzv. exekučním soudem, nebo-li soudem určeným k dohledu v konkrétní probíhající věci. Exekuční soud se většinou nebude shodovat se soudem vykonávající obecný dohled, neboť je na rozdíl od prvního případu určen místem pobytu dlužníka.

Exekuční soud hraje při exekuci několik rolí. Zaprvé na žádost exekutora nařizuje exekuci a pověřuje jej vedením exekuce, dále rozhoduje o případném vyloučení exekutora, zatřetí pak v případě nečinnosti exekutora může rozhodovat o odkladu či zastavení exekuce.

Co se týče slibu vlády spočívajícím v posílení dozoru soudů nad činností exekutorů, současná vláda doposud nepředložila žádnou novelu exekučního řádu řešící tuto problematiku. Vyjádřila pouze souhlas k senátnímu návrhu novely exekučního řádu, která by zavedla teritorialitu exekutorů, podle které by si věřitelé nemohli jako doposud k vymožení své pohledávky vybrat jakéhokoliv exekutora se sídlem v ČR nezávisle na sídle exekutora, nýbrž pouze takového, jehož sídlo se nachází v soudním obvodu dlužníka (§ 28). Senátní návrh však již přes dva roky leží v Poslanecké sněmovně.

Co se týče druhé části výroku, vláda ani v tomto případě prozatím nepředložila Sněmovně žádný legislativní návrh. Ministerstvo spravedlnosti jako orgán zabývající se touto problematikou předložilo na vládní úrovni dvě předlohy do připomínkového řízení, ani jedna z nich se však prozatím nedostala na jednání vlády.

Návrh ministerstva spravedlnosti spočívá v několika úpravách postupu při vedení exekuce, které posilují postavení dlužníků. Mezi tyto kroky patří automatické spojení dvou a více exekucí vedených proti dlužníkovi u jednoho exekutora či povinnost exekutora zastavit exekuci v případě, že bude alespoň dva roky bezvýsledná.

REVIZE CIVILNÍHO ŘÍZENÍ

Provedeme revizi civilního řízení a v návaznosti předložíme právní úpravu zajišťující zrychlení soudního řízení.

Občanský soudní řád, který upravuje postup před soudy v případě sporů vyplývajících ze soukromého práva, byl v současném volebním období prozatím osmkrát novelizován, žádná z jeho novel však nepřinesla novou komplexní úpravu civilního řízení.

Na vládní úrovni pak ministryně spravedlnosti Válková v březnu 2014 pro účel vytvoření nového občanského řádu ustavila komisi pro rekonstrukci civilního práva procesního a jmenovala soudce Nejvyššího soudu Fialu jejím předsedou. Její nástupce Robert Pelikán však přestal s touto komisí spolupracovat a v dubnu 2016 zřídil pro rekonstrukci civilního procesního práva pracovní skupinu novou. Ta doposud nepublikovala žádné výsledky své činnosti.

Co se týče rychlosti soudního řízení, ministerstvo spravedlnosti zveřejnilo 17. srpna statistickou zprávu o českém soudnictví, která mj. obsahuje i údaje o rychlosti soudního řízení. U civilního řízení okresní soudy ve vyřizování záležitostí zrychlily podle statistiky v průměru o dvacet procent, délka řízení se pak zkrátila z 427 na 344 dní.

ROZŠÍŘENÍ PRAVOMOCÍ NKÚ

Předložíme návrh na rozšíření pravomocí Nejvyššího kontrolního úřadu tak, aby mohl kontrolovat veškeré výdaje veřejných rozpočtů při současném odstranění duplicit kontrolních systémů.

Vláda ve zmiňované oblasti předložila hned několik legislativních návrhů. Tyto návrhy pro přehlednost rozdělme na dvě skupiny: první skupina návrhů se týká rozšíření působnosti Nejvyššího kontrolního úřadu, druhá pak kontroly nakládání s veřejnými prostředky. Obě skupiny se pak společně doplňují, což dokládají i důvodové zprávy některých návrhů.

Co se týče rozšíření působnosti NKÚ, vláda předložila sněmovně celkem tři legislativní návrhy. Všechny tři mají stejný cíl: oproti dosavadní úpravě by se kontrolní působnost NKÚ měla rozšířit z majetku státu a státního rozpočtu i na majetek veřejných institucí, územně samosprávných celků a právnických osob s majetkovou účastí státu nebo územně samosprávných celků.

Prvním z návrhů byla novela zákona o NKÚ, provádějící již o rok a půl dříve poslanci navrženou novelu Ústavy ČR. Oba návrhy prošly Poslaneckou sněmovnou, jejich cestu však zastavil v květnu 2016 Senát, který novelu Ústavy neprojednal (čímž ji vzhledem k procesu schvalování ústavních zákonů de facto zamítl) a novelu zákona o NKÚ zamítl. Vzhledem k provázanosti obou návrhů pak Poslanecká sněmovna Senátem vrácenou novelu zákona o NKÚ nepřijala.

Proces předložení zbylých dvou návrhů je pak podobný předchozí situaci, neboť vláda na konci října 2016 předložila jak novelu Ústavy rozšiřující působnost NKÚ, tak i novelu zákona o NKÚ. Obě novely se předchozím návrhům podobají i obsahově, hlavní změna spočívá ve vynětí z kontroly obcí s počtem obyvatel do 10 000. Ani v tomto případě však obě novely nebudou úspěšně přijaty, neboť se v současnosti nachází v prvním čtení v Poslanecké sněmovně a vzhledem k nedostatku času je jejich schválení vyloučeno.

Druhou skupinu legislativních návrhů tvoří návrhy týkající se kontroly nakládání s veřejnými prostředky, konkrétně návrh zákona o řízení a kontrole veřejných financí a návrh zákona měnící některé další zákony v souvislosti s jeho přijetím – oba předložené vládou v prosinci 2016. Jejich cílem je zjednodušení, sjednocení a rozvoj stávajícího systému kontroly veřejných financí a zakotvení principu jednotného auditu.

Princip jednotného auditu spočívá v odstranění zbytečných opakovaných kontrol, a to prostřednictvím koordinace kontrolních orgánů. Kontrolní orgány by tak nově měly vědět o plánovaných a již provedených kontrolách určitého subjektu a o jejich výsledcích, na základě čehož by se měla duplicita kontrol značně omezit.

Návrh dále definuje zodpovědnost konkrétních orgánů a osob za zavedení, udržování a zdokonalování kontrolních mechanismů a také zajišťuje nezávislost interního auditu posílením jeho role a zřízením nových výborů pro interní audit.

Jak již bylo výše zmíněno, obě skupiny legislativních návrhů spolu vzájemně souvisí a doplňují se. Právě častá duplicita kontrol měst a obcí totiž vedla senátory k zamítnutí novely Ústavy a zákona o NKÚ rozšiřující působnost NKÚ, neboť se obávali dalšího navýšení administrativní zátěže. Ministerstvo financí přitom zákon řešící tuto problematiku vložilo do vnějšího připomínkového řízení již v listopadu 2014, po nedoporučujícím stanovisku Legislativní rady vlády však muselo návrh zákona přepracovat. Současné znění návrhu zákona o řízení a kontrole veřejných financí se momentálně nachází v Senátu.

Slib vlády Bohuslava Sobotky pokládáme za nesplněný, neboť sice předložila návrhy předpisů rozšiřující pravomoc NKÚ, žádný z nich však nebyl přijat.

STANDARDS PRO NOMINACE

Zasadíme se o vytvoření závazných standardů pro nominaci zástupců státu do obchodních společností a státních podniků včetně stanovení zásad pro odměňování jejich managementu.

Dne 17. března 2014 byl zřízen Vládní výbor pro personální nominace jako poradní orgán vlády pro posuzování personálních nominací osob, které mají zastupovat stát v dozorčích radách obchodních společností s majetkovou účastí státu, státních podniků nebo národního podniku.

Článek 3 statutu tohoto výboru uvádí:

„Členové Vládního výboru se navrhuji tak, že 1 člena navrhuje předseda vlády, 1 člena 1. místopředseda vlády a ministr financí a 1 člena místopředseda vlády pro vědu, výzkum a inovace (...) Předsedou Vládního výboru je ten člen, který byl jmenován na návrh předsedy vlády.“

Reálně zde tedy má každá koaliční strana svého zástupce, neboť předsedou vlády je Bohuslav Sobotka z ČSSD, místopředsedou vlády a ministrem financí byl donedávna Andrej Babiš z ANO a místopředsedou vlády pro vědu, výzkum a inovace je Pavel Bělobrádek z KDU-ČSL. Nelze tedy říci, že se jedná o nezávislý expertní orgán – jde o skupinu vybranou vládními stranami.

Doporučení vládního výboru navíc není závazné – ministr se od něj může odklonit, ačkoliv musí své odlišné stanovisko zdůvodnit. Vládní výbor byl zřízen jako dočasný poradní orgán, jež má být v budoucnu nahrazen tzv. nominačním zákonem.

V roce 2016 byl podán věcný záměr zmíněného zákona ministrem financí. Ten vláda schválila na svém jednání s tím, že uložila Babišovi, aby do konce roku zpracoval a předložil vládě finální návrh zákona. Babiš návrh předložil na jednání vlády v březnu 2017, projednávání bylo odloženo na duben. Během zasedání vlády 5. dubna 2017 pak kabinet návrh zamítl. Podpořilo jej pouhých šest členů vlády, dalších devět se zdrželo. Návrh tedy neprošel vládou a „spadl pod stůl“; nová vládní předloha již předložena nebyla.

V únoru 2017 navrhli poslanci napříč spektrem, zastoupeni místopředsedou sněmovny za ANO Radkem Vondráčkem, zákonnou předlohu, která vycházela z Babišova vládního návrhu. Vláda k němu vyjádřila neutrální stanovisko, a to ve stejný den v březnu, kdy schválila odložení Babišova návrhu na dubnové jednání (viz výše).

Poslanecký návrh se od svého předložení nedostal vůbec na pořad schůze, nebylo započato ani první čtení. Je tedy jisté, že do konce období neprojde žádná legislativa, která by řešila závazné standardy pro nominaci zástupců státu do obchodních společností a podniků. Závazek tedy hodnotíme jako nesplněný.

WHISTLEBLOWEŘI

Smluvní strany se zavazují přijmout legislativní řešení ochrany oznamovatelů korupce (whistleblowerů).

Návrh zákona o ochraně oznamovatelů trestných činů (whistleblowerů) předložil jako poslanecký návrh Andrej Babiš 29. 4. 2016. Vláda vyjádřila k návrhu neutrální stanovisko a Organizační výbor ho doporučil projednat 1. 6. 2016. Stav k dnešnímu dni (20. 7. 2017) je, že ještě neproběhlo ani první čtení zákona.

Dalším pokusem o přijetí právní úpravy na ochranu oznamovatelů korupce byl vládní návrh zákona novelizující občanský soudní řád, který vláda předložila Sněmovně 17. 2. 2017. Předpoklad ministra pro lidská práva Chvojky byl, že tato novela by mohla být platná už začátkem roku 2018, pokud by prošla Sněmovnou, Senátem a podepsal by ji prezident. První čtení proběhlo koncem května tohoto roku, ale bylo přerušeno, dokud se nezačne jednat o zákoně, který předložil Andrej Babiš.

Slib hodnotíme jako nesplněný, protože už není časově možné, aby byly návrh zákona o ochraně oznamovatelů trestných činů a návrh novely občanského soudního řádu projednané.

KONEC ANONYMITY PŘÍJEMCŮ DOTACÍ

Prosadíme konec anonymity příjemců dotací a společností obchodujících se subjekty veřejné správy. Právnícké osoby s anonymními vlastníky, které nerozkryjí kompletní vlastnickou strukturu, nebudou mít přístup k veřejným zakázkám, drobným nákupům, dotacím, návratné finanční výpomoci, úvěru z veřejného rozpočtu a majetku státu, obce nebo kraje. Stejný požadavek bude uplatňován i na jejich subdodavatele. Informace o vlastnické struktuře budou zpřístupněny veřejnosti s výjimkou zákonem stanovených omezení.

Problematiku rozkrývání nejasné vlastnické struktury zčásti řeší zákon o zadávání veřejných zakázek a novela zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

Podle zákona o zadávání veřejných zakázek, účinného od října 2016, musí vítězný uchazeč vždy doložit vlastnickou strukturu. Pokud na základě předložených dokladů zadavatel zjistí existenci střetu zájmů, vítězného uchazeče ze zakázky vyloučí. Zákon uvádí výčet dokladů nutných k prokázání skutečného majitele uchazeče.

V novele zákona o opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti s účinností od roku 2017 jsou uvedeny definice a řešení rozkrývání vlastnické struktury. Novela zákona definuje skutečného majitele, jehož totožnost je v některých případech povinná zjistit povinná osoba.

Novela zákona o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob zavádí od roku 2018 evidenci údajů o skutečných majitelích. Stanovuje údaje o skutečném majiteli právnické osoby, jež mají být povinně zapisovány do evidence skutečných majitelů. Zavedení evidence znamená konec anonymity vlastníků společností. Evidence nebude veřejná, dálkový přístup do ní bude mít vymezený okruh státních orgánů.

Problematika samotného zákazu obchodování státu se společnostmi s nejasnými vlastníky bude podle Akčního plánu boje s korupcí na rok 2016 řešena až ve spojitosti se společnou úpravou v rámci Evropské unie, u níž se předpokládá přijetí v roce 2018. Akční plán boje s korupcí 2017 v této souvislosti nepřinesl žádné nové informace.

Slib hodnotíme jako nesplněný. Zavedením evidence skutečných majitelů sice skončí anonymita vlastníků společností, ve věci zákazu obchodování státu se společnostmi s nejasnými vlastníky však – s výjimkou zákona o zadávání veřejných zakázek, který takové korporace z veřejných zakázek vylučuje – nebylo přijato žádné opatření, jež by tyto společnosti z obchodování se státem vyloučily. Evidence skutečných majitelů navíc nebude – v rozporu s vládním prohlášením – veřejně dostupná.

OMBUDSMAN/DISKRIMINACE

Vláda posílí právní možnosti obrany proti diskriminaci a pravomoc veřejného ochránce práv navrhopvat rušení protiústavních zákonů.

Vláda, jmenovitě tehdejší ministr pro lidská práva Jiří Dienstbier (ČSSD), skutečně podala návrh zákona, který by rozšiřoval pravomoci ombudsmana, a to včetně možnosti navrhopvat rušení protiústavních zákonů. Tento by znamenal také posílení pravomocí ombudsmana v oblasti právní ochrany proti diskriminaci. Novela byla podána do Poslanecké sněmovny už v lednu roku 2015, od té doby však bylo prosazení zákona provázeno řadou komplikací - návrh totiž nebyl příliš populární nejen mezi opozicí, nýbrž ani mezi koaličními poslanci.

Tento návrh zákona prošel prvním i druhým čtením (ke kterému však došlo až o více než rok později, a to v dubnu 2016) s pozměňovacími návrhy. Jeho třetí čtení 27. 5. 2016 bylo přerušeno a návrh byl při dalším hlasování vrácen k opakovanému druhému čtení, kde k němu byly přidány další pozměňovací návrhy, načež se na začátku roku 2017 vláda rozhodla zákon vzít zpět.

Ke stažení zákona došlo dle ministra pro lidská práva Jana Chvojky kvůli nesouhlasu poslanců s klíčovými pasážemi zákona a také kvůli tomu, že naopak hrozilo schválení pozměňovacích návrhů, které podle něj byly nesmyslné. Návrh byl tedy na základě usnesení vlády vzat zpět.

Místo tohoto zákona rozhodla vláda o podání návrhu zákona, který by řešil jen práva zdravotně postižených.

Vnitřní bezpečnost a obranyschopnost země

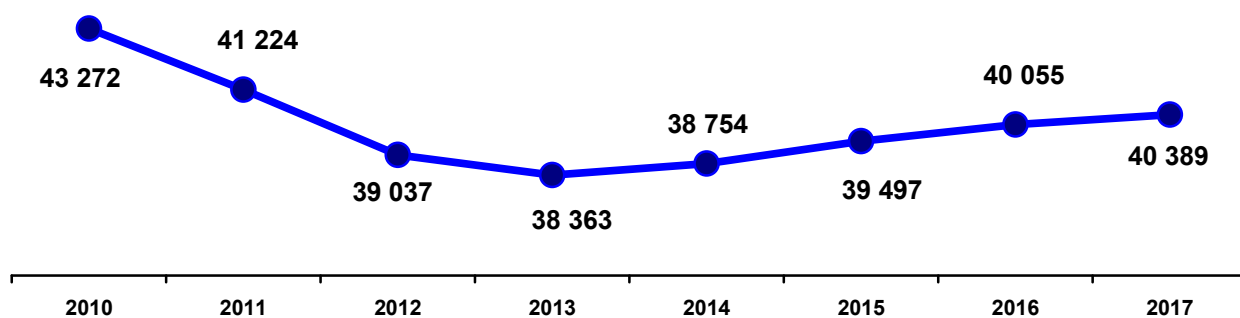
Splněné sliby

NÁBOR POLICISTŮ

Nastartujeme nábor policistů s cílem získat kvalitní lidi a překonat generační a odbornou diskontinuitu v policejních sborech.

Jak dokládají data samotné Policie ČR, během vlády Bohuslava Sobotky (mezi lednem 2014 a lednem 2017) došlo k nárůstu počtu příslušníků policie o 1635 osob - z původních 38 754 policistů na aktuálních 40 389 policistů.

Počty policistů v letech 2010-2017

Source: Policie ČR Created with Datawrapper

Vláda také přijímala koncepční dokumenty, ve kterých počítala s dalším nárůstem počtu policistů.

V červnu 2017 schválila vláda dokument *Koncepce rozvoje Policie České republiky do roku 2020*, v němž je navrhováno posílit policii o 4000 policistů během období 2016–2020. Detailní rozmístění nově přijatých policistů bylo předloženo v materiálu *Rozvoj Policie České republiky v letech 2016 – 2020*. Tento materiál byl sice v říjnu 2015 schválen Bezpečnostní radou státu, ale vláda jej v červnu 2016 na svém jednání neschválila, jeho projednávání bylo odloženo.

Před rokem 2016, kdy nebyla v platnosti současná koncepce rozvoje policie, docházelo k personálnímu posílení Policie ČR i přesto, že nebyly stanoveny nebo navrhovány konkrétní počty nových policistů. Pro rok 2016 koncepce navrhovala posílit policii o 850 nových policistů, což se nepodařilo, neboť ke konci roku 2016 zůstalo neobsazených 61 míst.

Navzdory této skutečnosti hodnotíme tento slib Sobotkovy vlády jako splněný, protože skutečně dochází k nabírání nových policistů a početní stavy Policie ČR se zvyšují. Vláda navíc schválila *Koncepci rozvoje Policie ČR do roku 2020*, která obsahuje návrh posílit policii o 4000 nových policistů. Ačkoliv se v roce 2016 nepodařilo rozšířit policejní řady o navrhovaných 850 nových policistů, početní stavy policistů byly opravdu posíleny.

FOND ZÁBRANY ŠKOD

Zachováme finanční prostředky získané díky změně zákona o pojišťovnictví pro HZS ČR nad rámec jejich standardního rozpočtu (fond zábrany škod a platby za výjezdy k dopravním nehodám).

V roce 2013 byl přijat zákon o pojišťovnictví, který ukládá pojišťovnám odvádět 3 % z povinného ručení do Fondu zábrany škod. Tento fond financuje integrovaný záchranný systém (15 % z fondu) a také prevenci pro bezpečný provoz na silnici (15 %). Zbýlých 10 % se rozděluje dle uvážení a potřeby.

Hasičské záchranné sbory České republiky z toho fondu každý rok dostanou přes 60 %, z toho 20 % pro SDH ČR a 40 % pro HZS ČR. Tyto finance jsou většinou využity pro nákup nových vozidel a techniky. Každý rok je celková částka Fondu zábrany škod zhruba 600 miliónů korun. HZS ČR tak díky tomuto systému dostává skoro 400 miliónů ročně nad rámec svého rozpočtu.

Stejný zákon také upravuje úhradu nákladů na výjezd. Suma se vyměřuje dle paušální částky 5600 Kč/h. Tato částka se platí v případě, že HS vyjede k dopravní nehodě, k případu, který byl úmyslně způsoben, nebo kvůli falešné zprávě. Dané peníze pak jdou přímo do rozpočtu daného HS, jenž k případu vyjel.

Zákon se během současné vlády neměnil. Dle zpráv o činnosti za roky 2013 (.pdf, str. 152) a 2015 si HZS ČR polepšily zhruba o 990 miliónů, a tak slíbené peníze hasičským sborům opravdu zůstaly. Dodejme nicméně, že Nejvyšší kontrolní úřad ve svém nálezu z roku 2015 konstatoval, že hasiči nečerpají maximální možnou částku, kterou by čerpat mohli. A to zejména s ohledem na nejednoznačnost legislativy.

PŘESČASY POLICISTŮ

Prosadíme systémovou změnu v proplácení přesčasů tak, aby se povinnost sloužit ročně 150 hodin bez nároku na odměnu či náhradní volno vztahovala jen na zákonem vyhlášené krizové stavy a mimořádné události (povodně, teroristické hrozby atd.).

Povinnost sloužit ročně 150 hodin platí podle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů pro příslušníky bezpečnostních sborů, a to bez nároku na odměnu či náhradní volno. Pokud počet hodin nepřekročí stanovený limit 150 hodin ročně, berou se tyto hodiny jako součást služebního poměru.

Bezpečnostním sborem se podle tohoto zákona rozumí Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správa České republiky, Vězeňská služba České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace.

V únoru 2017 vláda předložila Poslanecké sněmovně návrh novely zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, který poslanci schválili v červnu 2017. Následně tento návrh zákona odsouhlasil Senát a podepsal jej prezident. Novela zákona bude účinná od ledna 2018.

Novela zákona odstraňuje povinnost příslušníků bezpečnostních sborů sloužit ročně 150 hodin bez nároku na odměnu či náhradní volno, s výjimkou v podobě vyhlášených krizových stavů. Pouze při krizovém stavu budou muset členové bezpečnostních sborů sloužit bez nároku na odměnu nebo náhradní volno. Za normálních okolností, kdy nebude vyhlášen krizový stav, budou mít přesčasy proplácené, případně budou nárokovat náhradní volno.

DOBROVOLNÍ HASIČI

Legislativně a organizačně dořešíme zapojování dobrovolníků do širšího spektra aktivit v bezpečnostní oblasti (dobrovolní hasiči) tak, aby na tuto aktivitu nedoplácel ani zaměstnanec-dobrovolník, ani jeho zaměstnavatel.

Je třeba říci, že vláda v roce 2016 podpořila dobrovolné hasiče novým dotačním programem, téměř 400 milionů bylo uvolněno na nákup dopravních automobilů a na výstavbu nebo rekonstrukci požárních zbrojnic jednotek Sborů dobrovolných hasičů obcí. Slíbila také množství dalších kroků, které by měly dobrovolnické sbory podpořit. S tím se ovšem dobrovolní hasiči nespokojili a žádali také úlevy od zaměstnavatelů a zjednodušení procesu získání řidičského průkazu na velká auta.

Pokud jde o uvolňování ze zaměstnání, to je v současné době přinejmenším legislativně ošetřeno § 200 zákoníku práce. Zaměstnavatel sice musí dobrovolníka uvolnit bez náhrady, tu ovšem podle jiného zákona nahrazuje v plné míře obec. To však není dílem současné vlády. Stejně tak není jejím přičiněním, že za pracovní úraz vznikuvší při takové akci nese odpovědnost obec, kde je dobrovolný sbor zřízen, a ta také platí náhradu.

Po předešlých slibech však následovalo přiznání 100% náhrady dobrovolným hasičům, jejichž nemocenská má původ právě v těchto veřejně prospěšných aktivitách. Zajistila to novela zákona o nemocenském pojištění, zákon z 19. dubna 2017 vstoupí v účinnost v únoru 2018. Druhý odstavec paragrafu 29, který nás zajímá především, přiřkl novele již původní návrh (bod 9 části první). Návrh byl předložen ministerstvem práce a sociálních věcí a našel podporu napříč Poslaneckou sněmovnou mimo strany TOP 09 a ODS.

K tomuto ovšem předložila obsáhlé výtky Komora velitelů jednotek dobrovolných hasičů, především pak k tomu, že přiznání náhrady není změnou oproti dřívější úpravě, přičemž přínosem by bylo přiřknout hasičům privilegované náhrady zejména v počátku nemocenské. Dosud totiž požívají po dobu prvních 14 dnů (bez prvních 3 dnů) stejné náhrady mzdy nebo platu jako jiní zaměstnanci, a to ve výši 60 % průměrného výdělku, kdy se započítávají jen pracovní dny. Tento stav Komoře velitelů nevyhovuje. Stejně tak apeluje i na to, že stále existuje nerovnost mezi jednorázovým odškodněním za poškozené zdraví pro dobrovolné hasiče a hasiče z povolání.

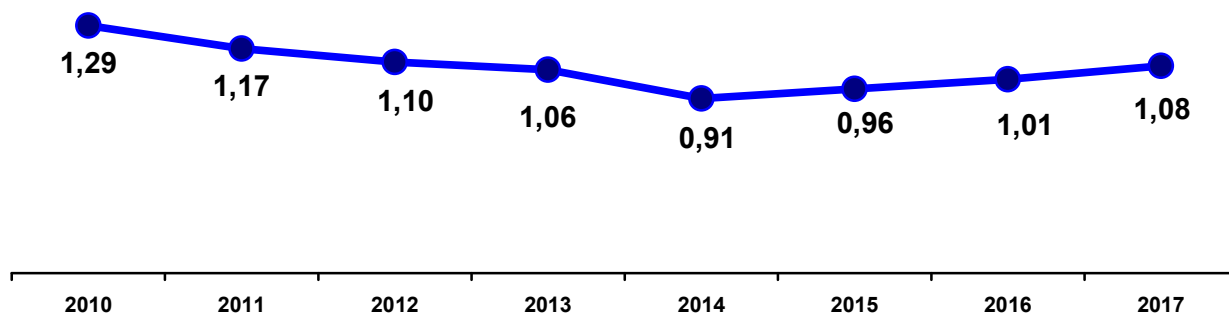
I přes tyto výtky je ovšem zřejmé, že vládní koalice podnikla kroky k řešení daného problému, jak se zavázala.

ROZPOČET A PERSONÁLIE ARMÁDY Důležitý slib

Stabilizujeme rozpočtovou a personální situaci Armády ČR.

Vláda od svého nástupu v roce 2014 do rozpočtové kapitoly ministerstva obrany postupně přidávala větší objem prostředků (v absolutních číslech). V poměru k HDP, což je indikátor používaný směrem k závazku k NATO, koalice fakticky zastavila dlouholetý propad.

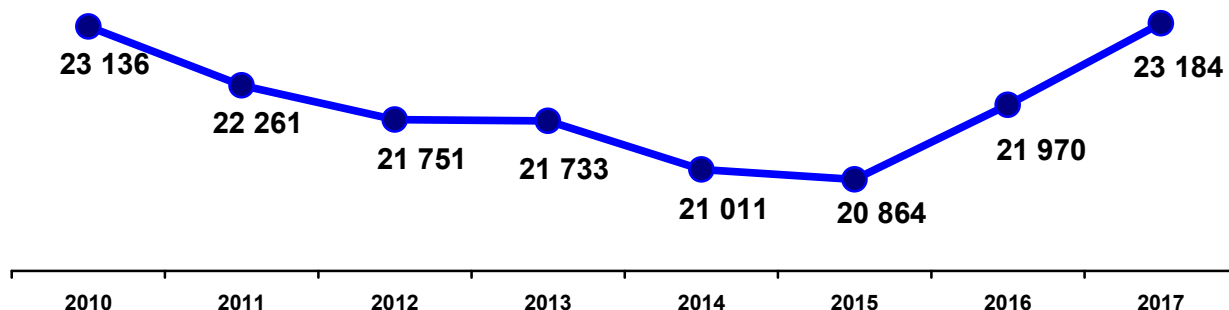
Výdaje na obranu (v % HDP)

Source: Ministerstvo obrany ČR Created with Datawrapper

Kabinet přijal rovněž *Koncepci výstavby armády ČR*, která počítá s dalším zvyšováním výdajů na obranu v budoucích letech (str. 27). Zda ovšem bude tohoto zvýšení dosaženo, není v současnosti jisté.

Vývoj počtu vojáků z povolání

Source: Armáda České republiky Created with Datawrapper

Stran personální situace vycházíme z vývoje počtu vojáků (i dalších zaměstnanců) v resortu ministerstva obrany.

Vláda ve věci stabilizace počtu vojáků fakticky kopírovala stav u obranných výdajů, kdy dlouhodobější propad zastavila a lehce pootočila trend. Slib tedy hodnotíme jako splněný.

VZDUŠNÝ PROSTOR ČR

Zavazujeme se zajistit ochranu i obranu vzdušného prostoru České republiky vlastními prostředky.

Vojenské letectvo je organizováno v rámci Armády České republiky ve Vzdušných silách AČR. Česká republika jako taková si pak zajišťuje ochranu a obranu svého vzdušného prostoru vlastními silami, v tomto případě jednotkami spadajícími pod Velitelství Vzdušných sil AČR. V současnosti tvoří hlavní sílu 35 bojových letadel typu JAS-39 (14 kusů) a L-159 (21 kusů). Rovněž se disponuje 17 bojovými vrtulníky typů Mi-24 a Mi-35.

Zdroj: Armádní noviny

Protivzdušnou obranu zajišťuje 25. protiletadlový raketový pluk, jehož dnes již zastaralý raketový systém 2K12 KUB by měl být zcela nahrazen za modernější. V současnosti probíhají úvodní zadávací práce na projekt jeho výměny.

Pokud jde o udržení této schopnosti, tak je aktuálně zmiňována i do budoucnosti jako zásadní ve strategických materiálech AČR. V dokumentu schválené *Koncepci výstavby AČR do roku 2025* je role letectva zmiňována takto:

„Taktické letectvo, jako součást bojových sil k udržení vzdušné nadvlády, zajistí schopnost obrany vzdušného prostoru ČR v rámci integrovaného systému protivzdušné a protiraketové obrany NATO (NATINAMDS), národního posilového systému protivzdušné obrany ČR a přímou leteckou podporu úkolových uskupení pozemních sil ve dne i v noci.“

Slib považujeme za splněný, i když je nutné podotknout, že ochrana vzdušného prostoru je sice v první řadě v gesci ČR, ale vzhledem k členství v NATO je ČR zapojena také do projektu společné ochrany vzdušného prostoru aliance, tedy *Integrated Air and Missile Defence* (NIAMD).

Tento systém umožňuje využít k ochraně vzdušného prostoru i ostatní vzdušné síly členských států aliance. V neposlední řadě je třeba také připomenout dohodu z let 2016–2017 o společné ochraně vzdušného prostoru mezi Českou republikou a Slovenskem, která umožňuje přímý zásah smluvních stran na území souseda při ochraně vzdušného prostoru, jako by se jednalo o vzdušné síly domácího státu.

OBRANNÉ KONCEPCE

Ministerstvo obrany předloží dva základní koncepční materiály: Dlouhodobý výhled pro obranu 2030 a Koncepce výstavby Armády ČR.

Dokument *Dlouhodobý výhled pro obranu 2030* je výsledkem společné práce Sekce obranné politiky a strategie Ministerstva obrany (MO) a Centra bezpečnostních a vojenskostrategických studií Univerzity obrany. Materiál nejprve 23. 3. 2015 projednala Bezpečnostní rada státu (BRS), která téhož dne vydala usnesení č. 2, kde konstatuje, že dokument bere na vědomí a ukládá ministrovi obrany povinnost (Martin Stropnický) předložit ho do mezirezortního připomínkového řízení a následně na schůzi Vlády ČR.

Vláda dokument schválila na své schůzi dne 15. 6. 2015 usnesením č. 466. Zmíněné usnesení také uložilo ministrovi obrany „... *zajistit postupné naplňování politicko - vojenských ambicí České republiky v souladu s Dlouhodobým výhledem pro obranu 2030.*“

Obsahem dokumentu je analýza vývoje bezpečnostního prostředí v následujících dvou dekadách a identifikace bezpečnostních hrozeb, kterým pravděpodobně budou ČR i její spojenci čelit. Jak se uvádí ve zmíněném dokumentu, jedná se například o hrozbu příštích migračních vln, nerovnoměrného demografického vývoje, růstu poptávky po strategických surovinách nebo růstu vlivu teroristických skupin, organizovaného zločinu a dalších nestátních aktérů.

Materiál také počítá s růstem rozpočtu na obranu. Ministr obrany Stropnický k němu řekl: „*Tento strategický dokument určuje základní směr, kterým by se měly rozvíjet vojenské schopnosti naší armády.*“ Výhled tvoří rámec pro jiný materiál, a to *Koncepci výstavby Armády ČR 2025.*

Dokument *Koncepce výstavby Armády České republiky 2025* vznikl z iniciativy ministra obrany Stropnického. Ten v dubnu 2015 pro ČT uvedl, že podobný koncepční materiál resortu dlouhodobě scházel. Koncepce má přispět k realizaci rámce stanoveného *Dlouhodobým výhledem pro obranu 2030.*

Vláda dokument schválila na svém zasedání z prosince 2015 usnesením č. 1094. Tímto usnesením také uložila ministrovi Stropnickému zajistit postupné praktické naplňování dokumentu tak, aby Armáda ČR byla schopná plnit všechny své úkoly a závazky.

Koncepce se zabývá analýzou současného stavu Armády ČR a identifikuje, jak by měla vypadat po převedení do praxe, včetně velení a řízení Armády ČR a jejích bojových technologií. Koncepce též uvádí silné a slabé stránky současného stavu Armády ČR. Jedním z cílů koncepce je také modernizace pozemních i vzdušných sil.

ZÁKON O ZAHRANIČNÍ SLUŽBĚ

Vláda bude aktualizovat stávající Koncepti zahraniční politiky České republiky a v návaznosti na zákon o státní službě připraví zákon o zahraniční službě.

Nová Konceptce zahraniční politiky České republiky byla vládou ČR schválena v červenci 2015 a zákon o zahraniční službě je v platnosti od května 2017.

Konceptce zahraniční politiky České republiky představuje základní rámec pro uskutečňování zahraničněpolitických zájmů ČR. Poslední verze tohoto dokumentu, která byla schválena 13. července 2015, definuje tři globální cíle (bezpečnost, prosperita a udržitelný rozvoj, lidská důstojnost včetně lidských práv) a dva národní cíle (služba občanům, dobré jméno ČR). Součástí konceptce je také teritoriální zaměření české zahraniční politiky, tedy její podoba ve vztahu k jednotlivým světovým regionům. Hlavní koordinační úloha při provádění konceptce náleží ministerstvu zahraničních věcí (MZV).

Dokument navazuje na předchozí konceptci zahraniční politiky z roku 2011 a zohledňuje proměny mezinárodního prostředí, k nimž od té doby došlo. Nová verze tak například zmiňuje destabilizaci evropské bezpečnostní architektury ze strany Ruska.

Zákon č. 150/2017 Sb., zákon o zahraniční službě, je v platnosti od května 2017 a účinný od 1. července 2017. Zákon upravuje zejména konzulární služby, které českým občanům poskytují zastupitelské úřady v zahraničí, a práva a povinnosti pracovníků MZV, vzhledem k specifickému charakteru práce na MZV postavenému na střídání výkonu služby v ústředí a v zahraničí. Dále vymezuje základní pojmy a zásady výkonu zahraniční služby nebo rámec spolupráce MZV s jinými subjekty.

Smyslem tohoto zákona, který rovněž zapracovává evropskou směrnicí č. 2015/637, je nastavení stabilních podmínek pro řádné fungování zahraniční služby.

ZAHRANIČNÍ MISE

Vláda bude aktivně přispívat do zahraničních operací NATO, Evropské unie a OSN, které budou vybaveny odpovídajícím mandátem a budou v souladu s definovanými bezpečnostními a obrannými zájmy České republiky a závazky České republiky v NATO a Evropské unii.

Česká republika vysílá vojáky do zahraničních misí NATO, EU i OSN v souladu s definovanými bezpečnostními zájmy.

Základním dokumentem bezpečnostní politiky ČR je Bezpečnostní strategie ČR, která byla naposledy aktualizována v roce 2015. Za základní východiska pro zajištění obrany a bezpečnosti země považuje strategie aktivní členství v NATO, rozvoj schopností EU a spolupráci s partnerskými zeměmi.

V rámci EU přispívá ČR do EU Battlegroups (EU BG), což jsou bojové skupiny složené z armád několika členských států, které po dobu půl roku drží pohotovost pro případ krize ohrožující bezpečnostní zájmy EU. Čeští vojáci byli v první polovině roku 2016 součástí V4 EU BG, v druhé polovině roku se zapojili do EU BG pod vedením Německa. Další EU BG s účastí ČR je plánována na rok 2019, kdy by měla být opět tvořena zeměmi V4. V rámci NATO pak fungují Síly rychlé reakce NATO (NATO Response Force, NRF), jednotky tvořené více národy pro případ nutnosti okamžitého zásahu kdekoli na světě. ČR pro NRF vyčleňuje vojáky každoročně a například v roce 2016 se jednalo o 816 vojáků.

Od roku 2014 proběhly za účelem ochrany vzdušného prostoru členského státu NATO tři zahraniční mise na Islandu, kam bylo dohromady vysláno přes 200 vojáků, jedna zahraniční mise v Turecku, kde v rámci operace Active Fence zajišťovala skupina sedmi českých vojáků komunikaci s operačním velitelstvím NATO, a na území Iráku působil v rámci operace Inherent Resolve polní chirurgický tým.

Co se týče aktuálně probíhajících misí, ČR vysílá vojáky v rámci misí EU na území Bosny a Hercegoviny, Somálska, Mali a od roku 2015 také Itálie. V souladu se závazky NATO působí čeští vojáci v současné době také v Afganistánu, Kosovu a v rámci misí OSN v Izraeli a Mali. Na území Iráku působí letecký poradní tým v rámci operace Inherent Resolve vedené USA. Na žádost Egypta a mezinárodní organizace dohlížející na dodržování bezpečnostních podmínek mírové dohody mezi Egyptem a Izraelem jsou vojáci zapojeni i do operace MFO na Sinaji. V červenci 2017 schválila Poslanecká sněmovna působení českých vojáků v Polsku a Pobaltí v rámci tzv. alianční předsunuté přítomnosti, které vychází z rozhodnutí Varšavského summitu NATO.

Kromě toho se ČR účastní také pozorovatelských misí. V období od roku 2014 působí vojenští pozorovatelé AČR v mírových misích OSN v Kongu, Kosovu, Afganistánu a Středoafričské republice.

EKONOMICKÁ DIPLOMACIE

Vláda bude klást důraz i na ekonomickou diplomacii. Ministerstvo zahraničních věcí a Ministerstvo průmyslu a obchodu zpracují její koncepci, kterou budou společně uskutečňovat a která zahrne i soukromý sektor.

Ekonomická diplomacie byla podpořena dohodou uzavřenou mezi ministerstvem zahraničních věcí (MZV) a ministerstvem průmyslu a obchodu (MPO); proběhla také aktualizace Exportní strategie ČR, která je základním rámcem proexportní politiky.

V roce 2014 byla podepsána Rámcová dohoda mezi MZV a MPO o zásadách spolupráce při zajišťování podpory exportu a ekonomické diplomacie České republiky. Dohoda stanovuje základy systému podpory exportu a ekonomické diplomacie a jasně rozděluje kompetence obou ministerstev v této oblasti.

Dále došlo k aktualizaci Exportní strategie České republiky 2012–2020, kterou vláda ČR schválila v roce 2016. Předkládal ji ministr průmyslu a obchodu ve spolupráci s ministrem zahraničí. Nová verze mimo jiné zdůrazňuje potřebu těsnější spolupráce zainteresovaných ministerstev tak, aby byly proexportní činnosti koordinovány efektivně podle aktuálních potřeb podniků, a předpokládá průběžnou komunikaci s firemními reprezentacemi.

Ekonomická diplomacie je nově také explicitně uvedena (na str. 7) jako jeden z nástrojů zahraniční politiky v Koncepci zahraniční politiky České republiky, která byla aktualizována v roce 2015.

MZV každoročně zastřešuje projekty na podporu ekonomické diplomacie, například v podobě podnikatelských misí, účasti na výstavách a veletrzích nebo kulatých stolů. V roce 2017 bylo po první výzvě k realizaci doporučeno 240 projektů, na které bylo přiděleno více než 35 milionů Kč, po druhé výzvě přibylo dalších 45 projektů. V oblasti podnikatelských misí se mimo těch velkých, které probíhají za účasti nejvyšší politické reprezentace, nově pořádají sektorové obchodní mise, zaměřené na sektory, v nichž mají české podniky největší šanci uspět.

KONTROLA ZPRAVODAJSKÝCH SLUŽEB

Vláda předloží návrh zákona, který stanoví rozsah a způsob kontroly zpravodajských služeb Parlamentem ČR. Zákon bude vycházet ze zásady, že parlamentní kontrole musí podléhat všechny zpravodajské služby České republiky. Zákon zavede dvoustupňový systém kontroly, proto bude kromě zřízení kontrolních orgánů v Poslanecké sněmovně ČR zřízen i od Parlamentu ČR odvozený expertní kontrolní orgán složený z důvěryhodných, bezpečnostně prověřených a veřejností respektovaných občanů.

Vláda předložila Poslanecké sněmovně novelu zákona o zpravodajských službách 30. června 2016.

Novela přináší oproti současné situaci několik změn. První z nich je zřízení zvláštního kontrolního orgánu Poslanecké sněmovny, který má kontrolovat činnost Úřadu pro zahraniční styky a informace. Obdobné orgány již existují pro ostatní dvě zpravodajské služby - Bezpečnostní informační službu a Vojenské zpravodajství. Zřízením tohoto orgánu se tak naplní slib vlády, aby parlamentní kontrole podléhaly všechny zpravodajské služby ČR.

Druhou významnou novinkou je zřízení Orgánu nezávislé kontroly zpravodajských služeb ČR. Tento orgán má mít za úkol vykonávat kontrolu zákonnosti činnosti zpravodajských služeb včetně kontroly dodržování základních práv a svobod. Novela zároveň obsahuje požadavky na členy orgánu, kterých má být pět.

Obě novinky pak souvisí i s novinkou třetí, kterou je zavedení dvojúrovňového systému kontroly zpravodajských služeb. První úroveň se má sestávat z kontrolních orgánů Sněmovny pro každou zpravodajskou službu zvlášť, druhou úroveň pak má tvořit orgán nezávislé kontroly. Ten však bude moci provádět kontroly pouze na základě podnětu jednoho z kontrolních orgánů Sněmovny, sám ze své vlastní iniciativy tak činit nebude moci.

Po projednání v Senátu, který ji opatřil pozměňovacími návrhy, se novela aktuálně nachází v Poslanecké sněmovně, kde čeká na finální projednání. Slib tedy hodnotíme jako částečně splněný, vláda totiž danou legislativu skutečně předložila, k jejímu přijetí ovšem prozatím nedošlo.

PLATY BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ

Mzdové prostředky (pro bezp. sbory - pozn. Demagog.cz), které škrtila předchozí vláda, nalezneme v úsporách v rezortu vnitra.

Platové tarify pro příslušníky bezpečnostních složek se opravdu za vlády Bohuslava Sobotky zvýšily, a to od 1. 7. 2017 o 10 %. To vyrovnává snížení platů bezpečnostních složek za vlády Petra Nečase. Ministerstvo vnitra uvádí, že platy v rámci úspor klesly v roce 2011 o 10 %.

Celkem toto zvýšení vyšlo daňové poplatníky na 1,6 miliardy korun. 600 milionů, jak uvádí s odvoláním na vyjádření ministrů vnitra a financí Česká televize, našel samotný Chovancův resort, zbytek pak vláda pokryla z dalších kapitol státního rozpočtu. Z tohoto důvodu hodnotíme slib jako částečně splněný. Koalice totiž skutečně zvýšila mzdy, jak se zavázala, peníze na tento krok však nepocházely výhradně z rozpočtu ministerstva vnitra.

OBCENÍ A MĚSTSKÁ POLICIE

Provedeme komplexní novelu zákona o obecní a městské policii. Obecní a městská policie by fakticky neměla nahrazovat funkci Policie ČR a měla by se více zaměřovat na bezpečnostní specifika měst a obcí.

Vláda předložila návrh novely zákona o obecné policii v prosinci 2015. O komplexní novelu zásadně upravující postavení obecní a městské policie a jejich postavení vůči Policii ČR se však nejedná. To potvrzuje i důvodová zpráva k samotné novele, podle které nebyla „identifikována potřeba provedení zásadních koncepčních změn v dosavadním modelu fungování obecních policií.“ Dalším argumentem pro toto tvrzení je pak výběr předkládané varianty zákona, kdy pouhá dílčí varianta novely dostala přednost před variantou nově upravující celou koncepci obecní policie.

Vládní návrh novely tak obsahuje pouze dílčí úpravy sloužící ke zpřehlednění postavení a pravomocí obecní policie. Obecní policie by podle vládního návrhu mohla nově vyžadovat poskytnutí údajů o spáchaných přestupcích z většího počtu evidencí než doposud či předvést osobu na služebnu Policie ČR i mimo území své obce. Další ustanovení se týkají nové úpravy předpokladů k výkonu funkce strážníka, přičemž jednou z novinek je snížení věku z 21 na 18 let, a také přestupků souvisejících s užitím stejnokroje nebo označení vozidla obecní policie. Žádné komplexní úpravy postavení obecní policie ve vládním návrhu však nenalezneme.

Návrh prošel Poslaneckou sněmovnou, přičemž původní vládní návrh doznal ve Sněmovně značných změn, neboť se zúžil pouze na úpravu předpokladů k výkonu funkce strážníka a úpravu veřejnoprávních smluv, na základě nichž jedna obec propůjčuje druhé obci, která obecní policii nezřídila, vlastní obecní policii k provedení určitých úkolů (např. kontroly pořádání koncertů či fotbalových zápasů). 19. července pak návrh schválil Senát.

SOUKROMÉ BEZPEČNOSTNÍ SLUŽBY

Soukromé bezpečnostní služby nemohou a nesmí nahrazovat činnost policie a policistů. Základem pro kvalitní a profesionální činnost těchto agentur je stanovení legislativních podmínek pro jejich činnost v novém zákoně.

Vládní návrh příslušného zákona byl Sněmovně předložen v květnu 2015. Poslanci o něm jednali v prvním čtení v březnu 2016 a propustili jej k jednání do výborů. Zde se však projednávání zaseklo a dále již tento návrh nebyl na plénu projednáván. Právě proto je slib hodnocen jako nesplněný, zákonem totiž vláda soukromé bezpečnostní agentury během svého mandátu již nestihne upravit.

Tento zákon by měl za cíl kontrolu soukromých bezpečnostních agentur, soukromých detektivů, převoz hotovosti, cenin a cenných předmětů v hodnotě převyšující 5 000 000 Kč, technickou službu k ochraně osob a majetku a bezpečnostní poradenství - pro jejich fungování by byla nutná licence.

Ministr vnitra Milan Chovanec (ČSSD) prohlásil pro iRozhlas.cz, že si od zákona sliboval: „...zkvalitnění poskytovaných služeb pro zákazníky soukromých bezpečnostních agentur ve všech ohledech, a to i díky značným požadavkům kladeným na kvalifikaci podnikatelů a jejich zaměstnanců, které budou nezbytně nutné pro získání licence.“

Oproti většině ostatních zemí Evropské unie nemá dosud Česká republika zákon, který by fungování soukromých bezpečnostních agentur upravoval. Podle Unie soukromých bezpečnostních agentur ČR bylo za rok 2016 v ČR 6754 subjektů zabývajících se bezpečnostními službami. Ty čítají 45 055 zaměstnanců, kterých by se nový zákon týkal.

NOVÁ TVORBA ROZPOČTU MO

Chceme zavést nový způsob tvorby rozpočtového rámce resortu obrany v podobě víceletých rozpočtových výhledů, schvalovaných vládou a Poslaneckou sněmovnou. To umožní navázat alokaci zdrojů na systém střednědobého obranného plánování, a tím nastavit stabilnější a předvídatelnější prostředí pro rozvoj vojenských schopností a pořízování vojenské techniky, což povede ke zvýšení efektivity.

-nesplněný-

Tvorba státního rozpočtu se řídí zákonem 218/2000, o rozpočtových pravidlech. Stejně tak je v této legislativě upravena tvorba střednědobých výdajových rámců. Ministerstvo obrany (MO) se stejně jako další resorty řídí těmito pravidly – během mandátu této vlády nedošlo v dané věci ke změně, kdy by resort měl nový (zvláštní, Sněmovnou schvalovaný) způsob přijímání rozpočtových výhledů.

Víceleté výhledy se standardně schvalují při tvorbě státního rozpočtu. Zpravidla se tvoří na období dvou let, podle aktuálního znění rozpočtových pravidel jde o minimální výhled. Že v rámci resortu obrany nejde o novinku, dokládá např. tvorba rozpočtu na rok 2013, který sestavovala vláda Petra Nečase v roce 2012, tedy před vznikem současné koalice (pro srovnání návrh rozpočtu MO na rok 2012).

Současná vláda v tomto modelu pokračovala a tyto dvouleté výhledy pro rozpočtovou kapitolu ministerstva obrany schvalovala spolu se státním rozpočtem na daný rok (2014, 2015, 2016, 2017). Postupovala tedy podle platného zákona. V těchto výhledech vláda představuje určitý odhadovaný minimální limit výše prostředků pro danou oblast – tedy MO.

Pokud jde o schvalování, ani zde vláda nepředvedla onu novinku, kdy by tyto rozpočtové výhledy pro MO schvalovala sama vláda i Poslanecká sněmovna. Jak uvádí zákon:

„Vláda projedná návrh střednědobého výhledu současně s návrhem státního rozpočtu. Schválený střednědobý výhled předkládá vláda samostatně na vědomí Poslanecké sněmovně současně s návrhem zákona o státním rozpočtu.“

Jednání o výhledech jsou součástí jednání o státním rozpočtu, který stejně jako v předchozích obdobích schvaluje nejprve vláda a dále Poslanecká sněmovna (jde o zákon, který neschvaluje horní komora Parlamentu).

Vzhledem k tomu, že současná vláda nepřinesla do tvorby rozpočtu nový systém tzv. střednědobých výhledů, ale jen převzala již fungující systém, je slib hodnocen jako nesplněný.

FISKÁLNÍ PAKT

Jako výraz odpovědné fiskální politiky se vláda připojí k fiskálnímu paktu (Smlouvě o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii).

Smlouvu o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii schválila vláda 24. března 2014 a souhlas s ratifikací vydal 27. srpna také Senát.

Přesto zůstává smlouva stále neschválená, chybí ratifikace poslanci a také prezidentem. Koalice má v Poslanecké sněmovně většinu, smlouvu mohla schválit během celého volebního období. Prozatím prošel dokument pouze prvním čtením, které proběhlo již v roce 2014. Vláda měla tedy fakticky tři roky času prohlasovat smlouvu ve druhém čtení.

U mezinárodních smluv jsou v Poslanecké sněmovně pouze dvě čtení a čistě teoreticky je možné, že se smlouva stihne projednat ještě během září. Prozatím se tak ovšem nestalo, závazek tak hodnotíme jako nesplněný. Vláda sice danou smlouvu schválila, bez proběhnutí ratifikace jde ovšem pouze o deklaratorní postoj.

Účelem smlouvy je posílit hospodářský pilíř Hospodářské a měnové unie. K tomu má dojít prostřednictvím třech opatření: zpřísnění rozpočtové kázně, posílení koordinace hospodářských politik a zlepšení správy eurozóny. Jedná se například o zajištění vyrovnaného nebo přebytkového veřejného rozpočtu.

Fiskální pakt v současnosti znamená hlavně možnost České republiky účastnit se na vybraných jednáních summitů eurozóny. Závaznost plnit fiskální pak však mají jenom státy platící eurem.